

ساخت ایران

از دفاع مقدس تا توانمندی‌های موشکی، پهبادی پدافندی، فضایی

اربعین سید و سالار شهیدان و یاران باوفایش را تسلیت می‌گوییم

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و یکم | شماره ۱۰۱۷ | دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰ | ۲۰ صفر ۱۴۴۳ | ۲۷ سپتامبر ۲۰۲۱ | ۱۶ صفحه

فرهاد مهدوی

۲
نگاه

راهزنان اعتماد در رسانه های دولت!

۲
نگاه

حنیف غفاری
متغیر وابسته

۱۶
جوان

پاسداشت شاعر پاسدار محمدحسین انصاری‌نژاد
پدیده شعر ایران

اربعین نماد هویت

علی حیدری

سردبیر

«مانوئل کاستلز» نظریه‌پرداز علم ارتباطات، هویت را «فرایند معناسازی بر اساس یک ویژگی فرهنگی با مجموعه به هم پیوسته‌ای از ویژگی‌های فرهنگی» می‌داند که از دیدگاه او بر منابع معنایی دیگر برتری دارد و در طول زمان و مکان، قائم به ذات است. اگر قائل به این برداشت و تعریف باشیم، انقلاب اسلامی ایران بعنوان یک رویداد سیاسی با خاستگاه انسانی و دینی، مناسبات هویتی جدیدی را بین ملت‌های مسلمان جهان پدید آورد و نظریه جدیدی در مقابل دو قطب قدرت موجود یعنی کمونیسم و لیبرالیسم شد و رفته رفته بخش‌های مختلفی از جهان اسلام را حول محور خود به وحدت نظر رساند. این انقلاب را می‌توان سرآغاز تولد پدیده ژئوپلیتیکی جدیدی دانست که ظرفیت‌های هویتی جدیدی برای خود داشت.

آثار این همگرایی در طول چهار دهه گذشته در صحنه‌ها و عرصه‌های گوناگونی به منصفه ظهور رسیده که نمونه قریب و باز آن شکل‌گیری جبهه مقاومت با همراهی ملت‌های مسلمان

از کشورهای مختلف بود که در دفاع تاریخی و بی‌نظیر خود از حرم اهل بیت (ع) در سرزمین عراق و سوریه با تقدیم خون‌های پاک خود قدرت هویتی جهان اسلام و شیعیان را علی‌رغم همه فشارها، محدودیت‌ها و توطئه‌های دشمنان و عمال منطقه‌ای آن‌ها به تصویر کشیدند. این اتفاق بزرگ حاصل نمی‌شد مگر با درایت و تدبیر رهبر حکیم انقلاب و میدان‌داری سیدالشهدای مقاومت، سردار حاج قاسم سلیمانی که با انسجام و اتحاد رزمندگان محور مقاومت از اقوام و ملیت‌های مختلف، فتح الفتوح بزرگی را در برابر داعش که ساخته و پرداخته آمریکا و حامیان غربی و عربی‌اش بود، رقم زد. شکل‌گیری این حرکت بزرگ به شکست جریان‌های تکفیری منحصر نشد و آثار آن با ایجاد موج جدید ضد آمریکایی در کشورهای منطقه تداوم یافت. دومینوی شکست آمریکایی‌ها در منطقه از عراق و سوریه تا افغانستان و لبنان و... و خروج نیروهای نظامی‌شان از کشورهای منطقه نشان دهنده افول قدرت ایالات متحده در عرصه‌های سیاسی، نظامی و حتی اقتصادی است که روزه روز بیشتر آشکار می‌شود.

اما در کنار انقلاب عظیم اسلامی امام خمینی (ره)، امروز پدیده دیگری در تداوم این حرکت و بسا جلوه‌های متفاوتی از آن بروز و ظهور پیدا کرده که می‌توان آن را ادامه همان مناسبات هویتی در قالبی دیگر دانست. پدیده‌ای که خلاءهای هویتی موجود در جهان

اسلام را ترمیم کرده و شیعیان و محبان اهل بیت (ع) در این حرکت بزرگ نه تنها برادران اهل تسنن را دوشادوش خود دیدند، بلکه پیروانی از آیین‌های دیگر را نیز در صف اربعینی‌ها مشاهده کردند که کمترین علقه‌های مشترک را با مسلمین دارند و این بیانگر شمولیت این پدیده در بین ملت‌ها و فرهنگ‌های مختلف انسانی است. اما کارویژه اربعین فراتر از وحدت اسلامی و انسانی است که در جای خود دستاورد بزرگی برای امت اسلامی است. اربعین تولد دوباره گفتمان مقاومت در مناسبات جهانی است که بر اساس وحدت، صلح و دوستی، اخلاق، برادری، برابری، معنویت، عدالت و عقلانیت پی‌ریزی می‌شود.

پدیده‌ای که با تکیه بر عناصر فرهنگ اسلامی از یک سو به تقویت فرهنگ مقاومت کمک می‌کند و از سوی دیگر در بین امت اسلامی از هر قوم و نژاد و زبانی، همفکری و همگرایی ایجاد می‌کند و می‌تواند سرآغاز تمدن نوین اسلامی باشد. امام خامنه‌ای درباره ظرفیت تمدن‌سازی اربعین فرمودند: «اگر ظرفیت‌های کشورهای اسلامی بر روی هم مجتمع بشود، آن وقت امت اسلامی نشان خواهد داد که عزت الهی یعنی چه؛ تمدن عظیم اسلامی را به جوامع عالم نشان خواهند داد؛ باید هدف ما این باشد و این راهپیمایی اربعین می‌تواند یک وسیله گویایی برای تحقق این هدف باشد.»

۲
نگاه

سه‌گانه راهگشا

۷
دین

روح و مقاصد شریعت

۱۲-۱۳ اتحاد راهبردی

پرونده فرصت‌های پیش روی عضویت شانکهای

نظم نوین جهانی

کتاب صوتی جدید معاونت سیاسی سپاه منتشر شد

پاسخ به
شبهات اصلی
دفاع مقدس

نیم نگاه

سه گانه راهگشا

مهدی سعیدی

جریان شناس سیاسی

جنگ در تاریخ بشریت حادثه پرتکراری است و ملتی نیست که گرفتار آن نشده باشد! زیاده‌خواهان تاریخ و دشمنان عدالت، برای کسب منفعت و بر خورداری بیشتر، سیاست‌های گسترش‌گرایانه را ترویج و تشویق کرده و بشریت را گرفتار جنگ‌های خانمان‌سوزی کرده‌اند که جز خسران و نابودی و کشتار و ویرانی، ثمره‌ای برای بشریت به همراه نداشته است. دو جنگ جهانی در نیمه اول قرن گذشته به دلیل تصمیمات استعمارگران زیاده‌خواهی بود که به مثابه گرگان گر سنه، پس از غارت جهان به جان یکدیگر افتاده بودند تا سهم بیشتری از استعماری‌گی داشته باشند! انقلاب اسلامی ملت ایران نیز که معادلات نظام بین‌الملل را در جهانی دوقطبی‌شده بر هم ریخته بود، خیلی زود دچار جنگی شد که زیاده‌خواهان بر ملت ایران تحمیل کردند! جنگ احزابی که برای اولین بار در تاریخ تحولات نیمه دوم قرن بیستم دویلوک غرب و شرق را در اردوگاهی متحد قرار داد تا این تنها صدای آزادی‌خواهی و استقلال‌طلبی و عدالت‌خواهی بشری را که از خاستگاه آموزه‌های وحیانی بیرون آمده بود، در گلو خفه کنند! اما آنچه خواست و اراده قدرت‌های بزرگ بود، با آنچه در میدان دفاع مقدس ملت ایران رقم خورد، متفاوت بود! دفاع مقدس این ملت بسیاری از معادلات نظامی دنیا را بر هم زد و نشان داد یک ملت می‌تواند بدون حمایت هیچ کشور بیگانه‌ای تنها بسا اراده خود در برابر اردوگاه متحد زیاده‌خواهان عالم ایستد! این ایستادگی و موفقیت محصول عوامل متعددی بود که در این میان پیوند سه‌گانه زیر نقش کلیدی در ناکامی دشمن برعهده داشت که امروز هم برای پیشبرد اهداف و آرمان‌های جمهوری اسلامی در دهه پنجم انقلاب به آنها نیازمندیم. این سه‌گانه عبارتند از:

دوم؛ بصیرت و هوشیاری ملتی که عرصه مواجهه جبهه حق و باطل را به خوبی شناخته و دشمن را تشخیص داده و راه‌رستگاری و سعادت و پیشرفت را از راه شقاوت و گمراه و ارتجاع تمیز داده و اجازه ندادند مافیای رسانه‌ای دشمن، ناامیدی و ترس را در اذهان عمومی جامعه ایجاد کرده و او را دچار خطای محاسباتی کند.

و سوم؛ وحدت کلمه و انسجام درونی و یکپارچگی هویتی که اختلاف‌افکنان و تجزیه‌طلبان و منافقان و نفوذی‌ها را یکی پس از دیگری رسوا کرد و اجازه نداد تا سد مقاومت ملت ایران در طول هشت سال دچار ترک و شکاف شود!

بدون شک با کنار هم قرار گرفتن سه‌گانه فوق بود که نصرت الهی به نفع جبهه مؤمنان و مجاهدان راه حق جاری شده و آنان را در عبور از سد دشمن یاری رسانید. سه‌گانه برشمرده، امروز نیز ابزار مهم ملت ایران است که به مثابه رمز عبور از چالش‌ها و بحران‌های پیش روی ملت می‌تواند مؤثر باشد و بزرگداشت سالگرد هفته دفاع مقدس فرصتی برای بازخوانی این عناصر قدرت ملت ایران است که پیشگامان دهه پنجم انقلاب اسلامی برای موفقیت در عرصه‌های مختلف به اِسن بازخوانی نیازمندند!

فرهاد مهدوی

کارشناس رسانه

دولت مردمی سیزدهم در شرایطی عهده‌دار امور شده که انگیزه‌ای قوی برای حل مشکلات مردم دارد، اما جوانمردی او در نهایت تمام و ناجوانمردی رسانه‌های اصلاح‌طلب که تصویری وارونه از او نشان می‌دهند، سبب شده است خدمت ارزنده دولت در همین مدت کوتاه نادیده گرفته شود؛ از سوی دیگر رسانه‌های دولتی مانند پایگاه‌های اینترنتی، خبرگزاری‌ها و روزنامه‌هایی که اکنون در اختیار دولت هستند، هنوز دچار تغییرات مدیریتی و حتی محتوایی در حمایت از دولت نشده‌اند!

اول: چندی پیش آقای رئیسی برای استفاده از همه ظرفیت‌های کشور، به دور از کار تبلیغاتی و رسانه‌ای از همه فعالان اصلاح‌طلب دعوت کرد تا گوش شنوای سخنان همدیگر باشند. مدیران روزنامه‌های شرق، آفتاب یزد، اینسکار، آرمان، دنیای اقتصاد، جهان صنعت، پایگاه خبری راوی، و خبرگزاری‌های ایرنا و ایسنا در این نشست

حنیف غفاری

کارشناس روابط بین‌الملل

جو بایدن، رئیس جمهور آمریکا در سخنرانی خود در نشست مجمع عمومی سازمان ملل متحد در نیویورک، مدعی شد واشنگتن آماده بازگشت به توافق هسته‌ای است، به شرط آنکه ایران تعهدات خود را در ذیل برجام از سر گیرد. در مقابل، رئیس جمهور و وزیر خارجه کشورمان هر دو در مواضع صریح و روشن‌گرانه خود در مجمع عمومی سازمان ملل تأکید کردند، میان آنچه آمریکا در خصوص بازگشت به برجام بر زبان می‌آورد و رویکرد عملی کاخ سفید در قبال توافق هسته‌ای، تناقضی آشکار وجود دارد. حجت‌الاسلام رئیسی در سخنان خود که به صورت مجازی خطاب به اعضای جامعه بین‌الملل مطرح شد، تصریح کرد ایران مذاکره را برای مذاکره نمی‌خواهد و صرفاً در مذاکراتی حضور پیدا خواهد کرد که خروجی آن، رفع عملیاتی تحریم‌های ظالمانه باشد. حسین امیر عبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان نیز در این زمینه اظهار داشت:

«ضمن اینکه بررسی‌های خودمان را برای بازگشت به مذاکرات وین انجام می‌دهیم، نباید خودمان را معطل و منتظر نتیجه مذاکرات وین بگذاریم.»

برجام به متغیر وابسته

تبدیل می‌شود

پیام جمهوری اسلامی ایران در نشست اخیر مجمع عمومی سازمان ملل متحد کاملاً گویا بود. بر این اساس، «برجام» قرار است از یک «متغیر مستقل» در حوزه سیاست خارجی و اقتصاد کشورمان، به یک «متغیر وابسته» تبدیل شود. در قاموس راهبردی و رفتاری دولت سیزدهم، توافق ابطال‌پذیری به نام برجام، قطعاً حکم «نقطه ثقل راهبردی» کشور را ایفا نخواهد کرد و حتی به فرض آنکه احیا شود، حکم یک «ظرفیت تاکتیکی» را در منظومه دیپلماسی و سیاست خارجی خواهد داشت. این پیام به صورتی گویا و جامع در نیویورک، به سایر کشورها و دولت‌های عضو سازمان ملل متحد مخابره شد. یکی دیگر از موضوعاتی که رئیس جمهور کشورمان در خصوص برجام مطرح کرد، مربوط به «عهدشکنی آشکار طرف آمریکایی» در مقابل «پابندی ایران به توافق هسته‌ای» بود.

یادداشت

راهزنان اعتماد در رسانه های دولت!

حضور داشتند و از عملکرد آقای رئیسی در مقام رئیس قوه قضائیه و اظهارات وی در رقابت‌های انتخاباتی تمجید کردند.

در آن ایام مدیر مسئول روزنامه شرق، مهدی رحمانیان در مورد آن دیدار نوشت: «حدود ۱۰ نفر از مدیران رسانه‌های اصلاح‌طلب با تمایل و دعوت دفتر ابراهیم رئیسی به دیدار ایشان رفتند؛ این روزنامه به مدت هشت سال برای دولت حسن روحانی کار کرد؛ اما طی این مدت هیچ‌گاه چنین نشستنی با آقای روحانی انجام نشد.» او خطاب به آقای رئیسی گفت: «همسرم به من گفت همین که آقای رئیسی در این مدتی که در قوه قضائیه بود، کمتر دادگاه می‌رفتید و مثل قبل به من پایند نزدند و مزاحمتی در قوه قضائیه نداشته‌ام، خودش نشان‌دهنده این است که شما آدم خوبی هستید.» محمدعلی وکیلی، مدیرمسئول روزنامه ابتکار هم گفت: «مواضع رئیسی در جریان مناظرات بود و پرهیز وی از ایجاد دوگانگی اتفاق مبارکی بود و شخصیت‌های اصلاح‌طلب در جریان رقابت‌های انتخاباتی شاهد رفتار منصفانه آقای رئیسی بودند.»

منصور مغففری، مدیر مسئول روزنامه آفتاب یزد، اظهار داشت: «رفتار با متانت رئیسی

در جریان رقابت‌های انتخاباتی جلوه‌ای از حق‌مداری و حضور وی در جبهه حق بود.»

این نظرات مدیران مسئول سه روزنامه اصلی جریان اصلاحات است که در دو دهه گذشته همواره حامی اصلی این جریان بوده‌اند.

اکنون همین رسانه‌ها اگر به سیاق قبل دولت را بایکوت، تخریب، تحدید و حتی مورد انتقاد قرار دهند، نباید از نیش آنها ناراحت و غمگین شد، چرا که اقتضای طبیعتشان این است، البته آنها که از کم‌کاری دولت روحانی ناراضی و غمگین بودند، باید از پرکاری این دولت، رسیدگی و توجه به اقشار محروم، حل مشکل واکسن و... بسیار شادمان باشند و نه تنها آن را تخریب نکنند؛ بلکه او را که اراده ای بر منتسب‌کردن ناکامی‌ها به دولت قبل ندارد، یاری دهند تا آن ناکامی‌ها و خاطرات بد دولت روحانی برای مردم شیرین شود و اگر تا این حد هم توان ندارند لا اقل دولت را با انتقادات سازنده همراهی کنند.

دوم: رسانه‌های وابسته به دولت قبل و بعد از روی‌کار آمدن هیچ تفاوتی نکرده‌اند، زیرا از لحاظ کمی رسانه‌ای به مجموعه دولت سیزدهم اضافه نشده و از لحاظ کیفی هم تصاویر، گزارش‌ها و اخباری که از رویدادهای منتسب به دولت چه

برجام، کاملاً مشخص است. از سوی دیگر، مسیر بازگشت رسمی، حقوقی و منطقی واشنگتن به توافق هسته‌ای نیز طی شش دور مذاکرات اخیر در وین ترسیم شده است. در جریان حضور همزمان وزرای امور خارجه ایران، آلمان، فرانسه، چین، روسیه و انگلیس در نیویورک، نشست‌های دوجانبه‌ای میان حسین امیر عبداللهیان و آنها برگزار شد؛ اما این نشست‌ها، منتهی به برگزاری نشست وزرای امور خارجه در نیویورک نشد. قرار است مذاکرات ایران و اعضای ۴+۱ به زودی در وین از سر گرفته شود؛ اما در صورتی که دولت بایدن بر مواردی مبنی بر «تعلیق محدود تحریم‌های ضد ایرانی»، «عدم ارائه تضمین در خصوص آینده توافق هسته‌ای»، «گره‌زدن برجام به مذاکرات موشکی و منطقه‌ای» و «عدم پذیرش راستی‌آزمایی در پروسه احیای برجام» تن ندهد، اساساً استمرار مذاکرات بر سر احیای سند برجام معنایی نخواهد داشت. این مواضع به گونه‌ای شفاف برای طرف مقابل تشریح شده است که بایدن کارگروهی را در وزارت امور خارجه آمریکا با هدف «ترسیم راهکارهای جایگزین احیای برجام» مشخص کرده و آنها در حال ارائه مشاوره به کاخ سفید در خصوص آثار و پیامدهای احیا نشدن توافق هسته‌ای هستند.

در این میان، بیشتر نزدیکان بایدن به وی هشدار داده‌اند که «عدم احیای برجام» برای واشنگتن هزینه‌هایی به مراتب سخت‌تر نسبت به گزینه‌های احتمالی دیگر خواهد داشت. با این حال اعضای وزارت خارجه آمریکا در حال سنجش مدل‌هایی، مانند «فریز در برابر فریز» و «اقدامات گام به گام» هستند. با این حال، دولت و وزارت امور خارجه کشورمان به طرف مقابل (واشنگتن و ترونی‌کای اروپایی) هشدار داده است که زمان برای بازگشت غرب به توافق هسته‌ای (بدون کم و زیاد) محدود است.

بازی نخ‌نمای

آژانس

در اِسن میان، بازی نخ‌نمای آژانس در زمین آمریکا و سه کشور اروپایی تمامی ندارد. در سفیر اخیر رافائل گروسی، مدیر کل آژانس به ایران مقرر شد به بازرسان آژانس اجازه داده شود تا نسبت به سرویس فنی تجهیزات نظارتی مشخص شده (در توافقات قبلی) و جایگزینی کارت‌های حافظه آنها اقدام کنند. البته این تجهیزات و متعلقات آنها، در ایران و تحت مهر و موم مشترک تهران و آژانس نگهداری خواهد شد. پس از این سفر، شورای حکام آژانس از صدور

رئیس جمهور یا وزارت‌خانه‌ها منتشر می‌شود، به شدت غیر حرفه‌ای و پیش پا افتاده است، این در حالی است که دولت دارای رسانه‌های قدرتمندی در حوزه روابط عمومی‌ها، خبرگزاری‌ها، روزنامه‌ها، سایت‌های خبری و حتی شبکه‌های اجتماعی است.

همین رسانه‌هایی که در اختیار دولت هستند، مدیرانی دارند که در گذشته به شدت به آقای رئیسی و رویکردهای وی می‌تاختند و نمی‌توان انتظار داشت بتوانند خودشان را بسا دولت هماهنگ کنند که حتی به ظاهر در حمایت از او مطلبی بنویسند یا موضع بحثی را تأیید کنند.

در پایان ذکر این نکته ضروری است که اقدامات جهادی و انقلابی دولت می‌تواند در حوزه سرزمینی باعث ایجاد امید در جامعه برای حل مشکلات شود؛ اما تا هنگامی که رسانه‌ها نتوانند با این موج جهادی و انقلابی دولت همراه شوند، همان مقدار فعالیت دولت نیز نه تنها دیده نمی‌شود؛ بلکه مورد تخریب و بی‌اعتنایی قرار می‌گیرد؛ زیرا سرزمین افکار عمومی یک شهر بدون حصار و نگهبان و دشنه و شرطه است که راهزنان در روز روشن به غارت امید دست می‌زنند.

قطعنامه ضد ایرانی در نشست ماه سپتامبر (نشست اخیر) اجتناب کرد. با این حال، اصرار آژانس مبنی بر «بازگشت یکطرفه ایران به برجام» و «پذیرش نظرات‌های فراپادمانی» به قوت خود باقی‌ست. این رویکرد سیاسی و غیرحقوقی رافائل گروسی و همراهانش، در هم‌پوشانی کامل با بازی آمریکا و ترونی‌کای اروپایی صورت می‌گیرد. مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، مأموریت دارد مؤلفه‌های فشار علیه کشورمان را در برهه کنونی و به ویژه در فاصله زمانی باقی‌مانده تا برگزاری مذاکرات وین ۱۷(دور بعدی مذاکرات) تقویت کند. در مقابل، ایران تأکید دارد مطالبات غیرمستند و غیرحقوقی آژانس و همچنین اصرار این سازمان مبنی بر «پذیرش تعهدات یکجانبه از سوی ایران» را بر نمی‌تابد.

هم اکنون، مذاکرات میان وزارت امور خارجه و شورای عالی امنیت ملی بر سر تعیین ترکیب تیم مذاکره کننده هسته‌ای ادامه دارد. فارغ از اینکه کدام وزارتخانه یا نهاد مسئولیت اصلی مذاکرات وین را بر عهده بگیرد، «علی باقری» که به تازگی جایگزین «سیدعباس عراقچی» در مسند معاونت حقوقی وزارت خارجه شده است، نقش مهم و پررنگی در مذاکرات ایفا خواهد کرد. حضور علی باقری (احتمالاً به عنوان مذاکره کننده ارشد هسته‌ای ایران)، به این معناست که جمهوری اسلامی ایران بر سر موضع اعلامی خود مبنی بر «عدم برگزاری مذاکره برای مذاکره» مصمم است.

نتیجه گیری

تحلیلگران غربی معتقدند تا قبل از برگزاری مذاکرات وین ۱۷، کاخ سفید باید تصمیم شفاف خود را در زمینه «بازگشت اصولی به برجام» یا «عدم بازگشت به برجام» اتخاذ کند و به دنبال راهکارهای فریبنده‌ای به نام «بازگشت بدون خاصیت به برجام» یا همان «بازگشت بدون رفع واقعی تحریم‌ها» نباشد. دولت سیزدهم علاوه بر آنکه بر گذار از «سیاست خارجی برجام محور» تأکید دارد، در فرآیند احیای برجام نیز قصد ندارد گارد خود را در برابر خواسته‌های نامعقول و هزینه‌ساز طرف مقابل باز کند. این خود بدترین خبر ممکن برای آمریکای طغیانگر و اروپای بدعهد به شمار می‌آید! در هر حال، آشکارسازی رویکرد استراتژیک، تاکتیکی و رفتاری ایران در قبال برجام و مذاکرات وین و اقناع افکار عمومی دنیا بر سر این موارد، مهم‌ترین دستاورد حضور مؤثر دولتمردان ما در نشست مجمع عمومی سازمان ملل است.

بازی در زمین صهیونیست‌ها!

صابر محمدی

خبرنگار

در هفته گذشته، رزمایش مشترک بین آذربایجان، ترکیه و پاکستان در باکو برگزار شد. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان اعلام کرد؛ رزمایش نظامی یگان‌های ویژه نیروهای مسلح جمهوری آذربایجان، ترکیه و پاکستان با عنوان «سه برادر ۲۰۲۱» در جمهوری آذربایجان برگزار شد. افزایش همکاری‌های مشترک، تعامل نیروهای ویژه سه کشور در عملیات‌های رزمی، آمادگی برای عملیات‌ها در دوران صلح و جنگ، تبادل تجربه و دانش از اهداف برگزاری این رزمایش اعلام شده است. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان همچنین با اعلام اینکه این نخستین رزمایش مشترک بین سه کشور است، ادامه داد: «این رزمایش نظامی با هدف تقویت مسئولیت‌پذیری و توانمندسازی واحدهای نیروی ویژه جمهوری آذربایجان در جریان عملیات ضربتی و همچنین آمادهمسازی برای انجام عملیات در دوران جنگ و صلح و همچنین تبادل دانش و تجربیات است.» در حین برگزاری رزمایش شاهد برخی تحرکات ضد ایرانی و رفتار و اظهارات نامتعارف از جانب مقامات جمهوری آذربایجان بودیم. منطقه قفقاز جنوبی که بر اثر جنگ قره‌باغ دچار ناامنی شده است و این وضعیت حتی بعد از انعقاد قرارداد صلح بین ارمنستان با آذربایجان نیز همچنان ادامه دارد، نشان می‌دهد عامل خارجی باعث برهم‌زدن امنیت منطقه است. حضور ترکیه در قفقاز جنوبی که با رویکرد نوعثمانی‌گری اردوغان صورت می‌گیرد و به دنبال نفوذ سیاسی، امنیتی و اقتصادی خود در آذربایجان است، باعث ناامنی بیشتر منطقه شده است. ترکیه که با جنگ قره‌باغ غوث‌انست به خواسته

خود برسد، با برگزاری رزمایش‌های متعدد به دنبال سیطره خود در منطقه قفقاز جنوبی است که البته موفق نخواهد شد. در کنار رزمایش برگزار شده اظهارنظرهای غیر دیپلماتیک و اظهارات مشکوکی از تریبون‌های دولتی ترکیه و آذربایجان به گوش رسید. روزنامه «ینی شفق» هم‌زمان با برگزاری رزمایش سه کشور ترکیه، آذربایجان و پاکستان در آب‌های ساحلی باکو، با یکی از نمایندگان مجلس جمهوری آذربایجان مصاحبه‌ای را تدارک می‌بیند. این نماینده در اظهاراتی که تیرت یک روزنامه ینی شفق شد، می‌گوید: «ایران باید از روی نقشه محو گردد»!

در اظهار نظر دیگری یکی از نمایندگان مجلس آذربایجان تهدید می‌کند که نباید اجازه ورود خودروهای ایرانی را به حریم ارمنستان داد و ما باید به ایران بگوییم که این اقدامات بر تمامیت ارضی ایران تاثیر مثبتی نخواهد گذاشت. متعاقب این، ارتش آذربایجان در حرکتی که ضدایرانی تفسیر می‌شود، اقدام به بستن بخش‌هایی از جاده مرزی در داخل خاک ارمنستان در حد فاصل کاپان به گوریس می‌کند، آن هم به بهانه اینکه جاده مذکور در داخل اراضی آذربایجان است! که این اقدام موجب سردرگمی صدها تریلی و خودروی ایرانی می‌شود. جاده کاپان -گوریس ایران را به ایران وصل می‌کند. در روزهای گذشته نیز ارتش آذربایجان در خاک ارمنستان عوارض سنگینی برای خودروهای ایرانی وضع کرده و از هر خودروی عبوری به مقصد ارمنستان هزینه سنگینی تحت عنوان عوارض دریافت کرده است. اظهارات وقیحانه نمایندگان جمهوری آذربایجان با واکنش امام جمعه بصیر و آگاه اردبیل مواجه شد که گفته بود با دم شیر بازی نکنید. طبق اصل ۱۵۴ قانون

اساسی، «جمهوری اسلامی ایران سعادت انسان در کل جامعه بشری را آرمان خود می‌داند و استقلال و آزادی و حکومت حق و عدل را حق همه مردم جهان می‌شناسد. بنا بر این در عین خودداری کامل از هر گونه دخالت در امور داخلی ملت‌های دیگر، از مبارزه حق طلبانه مستضعفین در برابر مستکبرین در هر نقطه از جهان حمایت می‌کند.»

به علاوه تلاش‌های سال‌های اخیر در عراق و سوریه نشان داد، ایران برای مبارزه با عوامل و عناصر مخل و مخرب ثبات و امنیت، به کمک دوستان خود می‌شتابد. در خصوص همسایگان غرب و شمال غرب از جمله جمهوری آذربایجان و ترکیه، سیاست جمهوری اسلامی ایران از یک روند معقول، منطقی و واقع‌بینانه پیروی می‌کند. با توجه به اینکه در بسط و توسعه مناسبات دوجانبه در ابعاد گوناگون وجودی، کشورهای همسایه «اولویت اول روابط خارجی ایران» را تشکیل می‌دهند، لذا در طول سال‌های پس از انقلاب اسلامی همواره به این مهم پایبند بوده و صادقانه در این راه گام برداشته است.

اینکه جمهوری اسلامی ایران با آذربایجان که زمانی نه چندان دور جزء سرزمین ایران بود و حتی دولت ترکیه در برخی موضوعات سیاست خارجی و بعضاً داخلی دارای اختلاف نظر هستند، امری طبیعی است. ضمن اینکه اختلاف‌نظرهای موجود در مقابل علایق مشترکی که در عرصه‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و به‌خصوص فرهنگی و تمدنی وجود دارد، بسیار ناچیز است. از این رو نکاتی وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد:

۱- در جریان آزادسازی قره‌باغ، جمهوری اسلامی ایران کاملاً در کنار آذربایجان ایستاد و دیدگاه رهبر معظم

انقلاب مبنی بر اینکه قره‌باغ خاک آذربایجان است، به جنگ قره‌باغ قدسیت بخشید که این موضوع در میان مردم در جمهوری آذربایجان با استقبال بی‌نظیری مواجه شد. بنابراین ملت این کشور به خوبی حس همجواری با ایران دارند و جمهوری اسلامی یک پشتوانه برای مردم شیعه آذربایجان به شمار می‌آید؛ از این رو اقدامات و اظهارات ضد ایرانی برخی در جمهوری آذربایجان به هیچ‌وجه ممکن جایگاه مردمی ندارد.

۲- رژیم صهیونیستی در چند سال گذشته در قفقاز جنوبی به ویژه در جمهوری آذربایجان به شدت دنبال نفوذ و سیطره خود است تا از این طریق به جمهوری اسلامی ایران ضربه بزند و به بیان بهتر به منظور فشار به ایران در نزدیکی جمهوری اسلامی حضور فیزیکی و اندیشه‌ای داشته باشد. اینکه عده‌ای از نمایندگان مجلس این کشور اظهاراتی ضد ایران انجام می‌دهند، تنها در زمین رژیم صهیونیستی بازی می‌کنند و اجیر شده صهیونیست‌ها هستند. یا اینکه در هفته‌های اخیر به کامیون‌داران کشور مان اجازه ورود به خاک ارمنستان نمی‌دهند که این بخشی از سیاست‌های ضد ایرانی صهیونیست‌ها برای ناآرام جلوه‌دادن منطقه علیه ایران به جهت اقتصادی است.

۳- رصد تحرکات اخیر در منطقه شمال غرب کشور مان نشان می‌دهد، دشمن غربی - عربی به دنبال ایجاد روزه‌ای جدید برای دشمنی با جمهوری اسلامی ایران است. راه‌اندازی شبکه آذربایجان اینترنشنال از برنامه‌دشمنی برای ناامنی و تحریک احساس قوم‌گرایانه در منطقه حکایت دارند؛ از این رو ضمن هوشیاری نسبت به این تحرکات باید برنامه‌ریزی دقیقی برای خنثی‌سازی این اقدامات و تحرکات رسانه‌ای ضد انقلاب صورت گیرد.

دریچه

بیم‌و‌امیدهای ترامپ برای انتخابات ۲۰۲۴

چامسکی نظریه‌پرداز آمریکایی نیز در ادامه نسبت به تحولات افغانستان سعی در تضعیف جایگاه بایدن کرد و گفت، مبارزه با تروریسم باعث ایجاد ویرانی بخش اعظمی از جهان شده است و قدرت نرم آمریکا حتی قبل از روی کار آمدن دونالد ترامپ دچار زوال شده است.
بنابراین رصد تحولات داخلی آمریکانشان می‌دهد، ترامپ‌به‌دنبال تضعیف جایگاه بایدن برای به‌دست آوردن کلید دوباره کاخ سفید است.

اما سؤال اصلی اینجاست که آیا بدنه حزب جمهوری‌خواه با ترامپ درباره حضور وی در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ همراه است؟
۶۳ درصد جمهوری‌خواهان و افراد مستقل متمایل به حزب جمهوری‌خواه معتقدند ترامپ باید همچنان رهبر این حزب باشد و در مقابل، ۳۷ درصد

از آنها با رهبری او مخالفند؛ اما همین گروه از شرکت‌کنندگان در نظرسنجی در مورد نامزدی ترامپ در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ آمریکا، به دو دسته تقریباً مساوی تقسیم می‌شوند.
۵۱درصد از آنها گفته‌اند حزب جمهوری‌خواه با نامزدی دونالد ترامپ شانس بیشتری برای پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۴ خواهد داشت و در مقابل ۴۹درصد جمهوری‌خواهان در صورت داشتن نامزدی دیگر به جز ترامپ، شانس پیروزی حزب در آن انتخابات را بیشتر دانسته‌اند.

این نظرسنجی نشان می‌دهد، امکان گرایش جمهوری‌خواهان سنتی به بایدن (یا کامالا هریس معاون او) در انتخابات ریاست جمهوری آتی وجود دارد. این مسئله در سال ۲۰۲۰ به ضرر ترامپ و جمهوری‌خواهان تمام شد؛ زیرا منجر به

برهم‌خوردن توازن آرای اکثرال در ایالات جورجیا و آریزونا به ضرر رئیس جمهور سابق آمریکا شد. از دست رفتن آرای این دو ایالت منجر به تحقق شکست نهایی جمهوری‌خواهان و پیروزی بایدن شد.
نظرسنجی اخیر صورت گرفته از طریق شبکه سی‌ان‌ان نشان می‌دهد، ترامپ در حزب جمهوری‌خواه برای شرکت در انتخابات ریاست جمهوری آتی تقریباً بی‌رقیب است؛ اما امکان پیروزی وی در انتخابات با توجه به مخالفت صریح بیش از یک سوم جمهوری‌خواهان با وی، فعلاً متصور نیست.

البته ناگفته نماند که بخش نخبگانی آمریکا نیز با انتخاب مجدد ترامپ به منزله رئیس جمهور این کشور به شدت مخالفند و بعید است اجازه حضور مجدد وی را در انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا بدهند.

علی احمدی

کارشناس بین‌المللی

رئیس جمهور سابق آمریکا خود را برای حضور دوباره در کاخ سفید آماده می‌کند! ترامپ به تازگی در جمع هواداران خود تأکید کرده است که دیگر چاره‌ای جز شرکت وی در انتخابات ریاست جمهوری سال ۲۰۲۴ وجود ندارد! او به شکست اخیر دولت بایدن در هدایت فرآیند خروج نظامیان اشغالگر آمریکایی از افغانستان اشاره کرده و آن را شکستی بزرگ و مفتضحانه برای واشنگتن دانسته است.

ترامپ در ادامه در بیانیه‌ای با اشاره به سرازیر شدن ده‌ها هزار مهاجر به آمریکا، گفت: «آمریکا در حال تبدیل شدن به فاضلاب بشری است.»

شیشه شیر وسط میدان جنگ/ عکس تاریخی از تعارف شیشه شیر به مدام وسط میدان جنگ در اسفند ماه ۱۳۶۶ منطقه دریندی‌خان عراق. رجزخوانی مرحوم حاج بخشی در عملیات والفجره ۱ برای مدام: «مدام حسین هنوز باید شیر بخورد.» رزمندگان اسلام با چنین روحیه‌ای به مبارزه با چندین قدرت دنیا به پیش قدمی عراق رفته بودند.

بسیج پای کار انقلاب/ به مناسبت هفته دفاع مقدس گروه‌های پزشکی جهادی ناحیه ابوذر بسیج، با حضور در مناطق حاشیه تهران (کوره پزخانه های جنوب پایتخت) خدمات پزشکی ارائه دادند. چنین خدماتی در همه روزهای سال از سوی بسیج انجام می‌شود و در هفته دفاع مقدس، به نیت شهدای جنگ تحمیلی، این خدمات رونق بیشتری دارد.

آغوش آخر؟/ تصویری که نشان‌دهنده سختی دوری فرزند از مادرش در جنگ است، مادری که تا می‌توانسته خودشو بالا کشیده و فرزندگی که بدن و تعادلش اجازه نمیده که از این خمرت بنشه. تمام این سختی‌ها فقط برای یک آغوش؟ آغوشی که هر بار می‌توانسته آغوش آخر باشد و از آن پس مادر فقط در خاطراتش به یاد فرزندش باشد، پس ارزش این همه سختی را داشته است.

۳

دیدگاه

شماره ۱۰۱۷ | دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰

صداقت

روزنه

گنجی‌که

باید حفظ شود

سعید پور ملاتی
هریس

کارشناس سیاسی

«نبرد یک سرباز زمانی به پایان می‌رسد که خاطرات خود را نگاشته باشد.» این سخن شاید چندان گراف نباشد که بدون انتقال تجربیات دلاوری‌ها در یک نبرد به یک ملت گویا جنگی آغاز نشده و نبردی شکل نگرفته است. از همین رودر سراسر دنیا زنده نگه داشتن یاد و خاطره دلاوران عرصه جنگ یک وظیفه ملی و دینی نیست و برنامه‌های متعددی برای آن تدارک دیده می‌شود؛ چه در غرب باشد و چه در شرق عالم که مصادیق آن بسیار است.

در ایران روح شهادت و بزرگی جلوه دیگری از این رشادات‌ها ساخته است. شاید کمتر کسی باور می‌کرد در دورانی که دیگر نشانی از دین در مرادوات روزمره جهانی باقی نمانده بود؛ رزمندگان ایران اسلامی با تکیه بر بزرگی واقعه کربلا وارد نبردی ششوند که در یک سوی آن بزرگ‌ترین و مجهزترین ارتش خاورمیانه با مرگ‌آوردترین تجهیزات در انتظار ما بود. کمتر کسی باور می‌کرد که این جنگ هشت سال این چنین ادامه پیدا کند و به یک حماسه ختم شود.

حماسه‌ای که در یک سوی آن یزیدیان بودند و در یک سوی دیگر منتقمان خون حسین(ع). سال‌هاست که از پایان جنگ تحمیلی گذشته است؛ اما گویا روح این حرکت در تمام تاریخ روان است. این فداکاری‌های حسین‌وار است که در طول ۳۰ سال گذشته به یک سپر مهم برای مقابله تمام توطئه تبدیل شده است. گویی شهدا از همان عالم بالا هم در حال یاری رساندن به ما هستند. کما اینکه شهید آوینی در سخنی می‌گوید گویی شهدا همیشه باقی هستند و این ما هستیم که در جریان زمان گم شده‌ایم و چه توصیفی در‌سست‌تر از این جمله در مورد آنچه می‌تواند نسیان همه را به این روز ببندازد.

برای جلوگیری از این نسیان چاره‌ای جز انتقال معارف والای دفاع مقدس به نسل‌های فعلی و آینده وجود ندارد. بدون این معارف عملاً جامعه به یک گورستان بدل خواهد شد و هیچ امیدی هم به زنده شدن آن در آینده نخواهد بود. این جنگ به تعبیر رهبر معظم انقلاب یک گنج بزرگ است؛ گنجی که باید آن را به آینده انتقال داد و مهم‌تر از آن، باید اهمیت آن را شناساند.

در شروع هفته مبارک دفاع مقدس تمام دستگاه‌های فرهنگی کشور این نکته را مدنظر قرار دهند که فرهنگ دفاع مقدس را سرلوحه فعالیت‌ها و اقدامات خود قرار دهند و آن را پاس بدارند؛ آن هم در زمانه‌ای که بسیاری از بلندگوهای تبلیغاتی در شبکه‌های بیگانه به دنبال تخریب این میراث ارزشمند هستند. البته میراث دفاع مقدس بسیار قوی‌تر از آن است که چنین توطئه‌هایی به آن آسیب برساند؛ اما سؤال اینجاست که آیا باید تنها به همین توانمندی اتکا کرد؟

واقعیت این است که بسیاری از مشکلات کشور و نارسایی‌های موجود را می‌توان با اتکا به فرهنگ مقاومت و شهادت به سرعت بهبود داد. به شرط آنکه دفاع مقدس و ارزش‌های آن به درستی شناخته شده و به نسل‌های بعد انتقال پیدا کند.

اهداف رزمایش در قفقاز

حمید خوش‌آیند

کارشناس بین‌الملل

از زمان پایان جنگ دوم قریباغ در آبان ماه ۱۳۹۹، تاکنون منطقه قفقاز بارها شاهد برگزاری رزمایش‌های نظامی مشترک بین ترکیه و کشورهای نزدیک به آنکارا بوده‌ایم. در هفته‌های اخیر، ترکیه سه رزمایش نظامی در قفقاز برگزار کرده است. رزمایش اول، ۱۶ شهریور با آذربایجان و در منطقه آزادشده «لاچین»؛ رزمایش دوم، «سه برادر ۲۰۲۱» نام دارد که ۲۱ شهریور با جمهوری آذربایجان و پاکستان در باکو و رزمایش سوم با عنوان «اخوان تزلزل‌ناپذیر ۲۰۲۱» در روزهای گذشته با مشارکت آذربایجان در قفقاز برگزار شدند. معمولاً کشورها از برگزاری رزمایش‌های نظامی مشترک اهداف مشخصی را دنبال می‌کنند. این اهداف در دو بخش، «اعلامی» و «اِعمالی» دسته‌بندی می‌شود. با اینکه آذربایجان و پاکستان هریک بنا به اهداف و دلایلی در این رزمایش‌ها مشارکت دارند، اما ابتکار اصلی برگزاری رزمایش‌ها متعلق به ترکیه است، لذا عمدتاً ذیل اهداف و راهبردهای آنکارا تعریف می‌شود تا باکو و اسلام‌آباد. به نظر می‌رسد، «نمایش قدرت» و «انتقال پیام» به بازیگران خارجی اعم از کشورهای متخاصم، کشورهای رقیب و حتی کشورهای دوست، جزء اهداف راهبردی و اعمالی رزمایش‌های اخیر است که ترکیه میدان‌دار اصلی آن است؛ اهدافی که بیشتر متوجه «روسیه» است. اعضای توافق‌نامه سه‌جانبه آتش‌بس میان بهران روسیه، آذربایجان و ارمنستان در ۲۰ آبان ۱۳۹۹ منجر به استقرار صلح‌بانان روسی در کریدور لاچین شد. با توجه به اینکه ترکیه نیز در جنگ اخیر قریباغ حضور مؤثری داشت و پس از پایان آن، روابط رو به رشدی با باکو به خصوص در ابعاد نظامی طی می‌کند، ولی با این حال به غنایمی که از جنگ قریباغ دست یافته است، قانع نیست و آن را در مقابل دستاوردهای روسیه نامتوازن ارزیابی می‌کند. جنگ دوم قریباغ علاوه بر «تثبیت» مواضع روسیه در قفقاز جنوبی که در دوران پساجنگ سرد همواره «حیات خلوت» روس‌ها به شمار می‌رفت، به «تقویت و توسعه» نفوذ امنیتی مسکو در این منطقه نیز منجر شده است. این موضوع برای ترکیه «مطلوب» ارزیابی نمی‌شود. طبق توافق میان آنکارا و مسکو، نیروهای ترکیه نیز در یک مرکز مشترک بر چگونگی اجرای موافقت‌نامه پایان مخاصمه در قریباغ نظارت دارند. اما آنچه وجود دارد، این است که عملیات صلح‌یابی فقط به روسیه اختصاص داشته و مسکو در این زمینه حتی برای ترکیه قائل نیست. این در حالی است که آنکارا خواهان مشارکت حداکثری در این زمینه است. ترکیه به دنبال شکستن انحصار امنیتی روسیه در قفقاز جنوبی است. ضمن اینکه قصد دارد رویکردهای ضد ترکی روسیه در سوریه را در قفقاز جنوبی تلافی کند. گفتنی است، با توجه به اینکه ترکیه از برگزاری رزمایش‌های نظامی در قفقاز جنوبی دنبال اهداف عمدتاً امنیتی است، لذا این موضوع طبیعتاً به تبعات امنیتی نیز منجر می‌شود. تلاش‌های ترکیه برای به چالش کشاندن روسیه در قفقاز نه تنها موجب امتیازدهی به آنکارا نمی‌شود، بلکه به تشدید درگیری‌های امنیتی و تداوم بی‌ثباتی و تقابلات نظامی منجر می‌شود. به ویژه اینکه با رزمایش‌های نظامی ترکیه گزاره تشکیل ناتوی ترکی مطرح می‌شود که موضوعی حساسیت‌برانگیز برای کشورهای منطقه است.

فرصت بزرگ

مقاومت و عبور لبنان از بحران

الله کرم مشتاقی

کارشناس بین‌الملل

روز دوشنبه ۲۹ شهریور بالاخره دولت هفتادوهفتم لبنان به نخست‌وزیری نجیب میقاتی با ۸۵ رأی موافق نمایندگان مجلس این کشور شروع به کار کرد (تعداد نمایندگان مجلس لبنان ۱۲۸ نفر است و از این تعداد ۱۱ نفر استعفا داده یا فوت کرده‌اند). برخی از تحلیلگران معتقدند با توجه به وجود مشکلات متعدد داخلی و خارجی، نباید امید زیادی به کسب دستاوردهای ویژه برای دولت میقاتی داشت. از سوی دیگر، برخی از طرف‌های خارجی مانند عربستان سعودی از مدت‌ها پیش سیاست تلاش برای سقوط کامل لبنان را در پیش گرفته‌اند و آمریکایی‌ها نیز راهبرد «لبنان ضعیف» یا «لبنان بدون مقاومت» را در صدر سیاست‌های خود قرار داده‌اند. آنها به خوبی می‌دانند هر چه دولت لبنان تا انتخابات ماه می ۲۰۲۲ ناکام‌تر باشد، این ناکامی به اسم جریان مقاومت نوشته خواهد شد.

♦ میقاتی، میراث‌دار بحران

دولت میقاتی میراث‌دار بحران‌هایی است که خود در ایجاد آنها نقشی نداشته است، ۱۰ مشکل عمده‌ای که دولت او باید برای رفع آنها اقدام کند، عبارتند از: تعیین تکلیف دعم‌الحکومی یا یارانه دولتی به کالاهای، حسابرسی‌های کیفری انفجار بیروت، مسئله سوخت و انرژی، کاهش ارزش پول ملی، کرونا، بازسازی خرابی‌های ناشی از انفجار بندر بیروت، انتخابات مجلس آینده لبنان، وام از صندوق بین‌المللی پول، تعاملات منطقه‌ای و بحران مرزی-حدریایی با سرزمین‌های اشغالی. هر یک از این ۱۰ مشکل، ظرفیت آن را دارند که دولت جدید لبنان را به سقوط بکشانند.

♦ لزوم پیوند با مقاومت

از سوی دیگر این دولت برگ برنده‌ای در اختیار دارد که در صورت استفاده صحیح از آن می‌تواند با موفقیت به استقبال انتخابات مجلس ماه می ۲۰۲۰ برود و نه تنها اکثریت خود را در مجلس آینده حفظ کند؛ بلکه دولتی مقتدر معرفی شود که توانایی عبور از بحران را نیز دارد.

آنچه تاکنون توانسته لبنان را با وجود

سنگ‌اندازی‌های آمریکا و عربستان از سقوط کامل حفظ کند، حمایت جریان مقاومت در داخل لبنان و تلاش‌های بی‌سوت برای برقراری پیوند اقتصادی و تجاری بیشتر با محور مقاومت در منطقه است. به عبارتی می‌توان مقاومت را تنها راه نجات لبنان و دولت میقاتی دانست. پیچیدگی سیاست، حکومت و طایفه‌گری در لبنان امکان اتخاذ تصمیمات کاملاً مستقل را از دولت این کشور گرفته است و انتظار همراهی مستمر با محور مقاومت منطقه‌ای، حداقل در حال حاضر نگاهی خوشبینانه و تا حدودی غیر واقعی است، در سایه ابتکار حزب‌الله در خرید سوخت از ایران به وقوع پیوست، به عبارتی تا پیش از سخنرانی سیدحسین نصرالله در عاشورای سال جاری، هیچ طرحی از سوی غرب و متحدانش برای کمک به لبنان جنبه عملیاتی نگرفته بود. از میان وعده‌های خارجی، اعم از برق اردن، گاز مصر، کمک‌های آمریکا و وام صندوق بین‌المللی پول که برای کمک به لبنان مطرح شده، تنها وعده‌ای که مردم لبنان به صورت ملموس آن را احساس کرده‌اند، سوخت ایرانی است. بی‌سبب نیست که حتی سیاستمداران منتقد جریان مقاومت نیز از کمک‌های ایران در این زمینه تشکر کرده‌اند. در روز رأی اعتماد به دولت میقاتی برق ساختمان محل نشست نمایندگان قطع شد، حضور تانکر سوخت‌رسان ایران و تغذیه منبع گازوئیل به منظور راه‌اندازی برق موقت ساختمان خبر حائز اهمیتی بود که می‌تواند برای لبنانی‌ها نمادی از شناختن دشمنان و دوستان واقعی باشد. سیاستمداران لبنانی می‌دانند که سایه سنگین آمریکا در لبنان صرفاً راهی برای محافظت از امنیت رژیم صهیونیستی و جلوگیری از قدرت‌گیری لبنان است. در سایر مسائل، مشکلات و بحران‌های پیش روی لبنان اعم از مسئله بازسازی بندر بیروت، سوخت، برق، دادرسی کیفری عاملان انفجار و سایر بحران‌های ریز و درشت، دست آمریکا و عربستان به روشنی مشهود است و بر عکس آنچه موجب کاهش شعله هر یکی از بحران‌های مذکور شده، جریان داخلی و محور منطقه‌ای مقاومت است.

دولت موقت!

تحلیلی از کابینه جدید طالبان

بهرام زاهدی

کارشناس بین‌الملل

در ۱۶ شهریور ۱۴۰۰ فهرست وزرای دولت موقت از سوی ذبیح‌الله مجاهد(سخنگوی طالبان) اعلام شد. این فهرست در تاریخ ۳۰ شهریور تکمیل شد و به این ترتیب در پایان تابستان ۱۴۰۰ تمام وزرا و صاحب‌منصبان دولت جدید معرفی شدند. برخلاف برخی گفته‌ها که تمام اعضای دولت جدید از قوم پشتون افغانستان هستند و اقوام دیگر در مناصب حساسی در این کابینه حضور ندارند، بسیاری از تاجیک‌ها و ازبک‌ها هم بعضاً در پست‌های بسیار مهمی قرار گرفته‌اند. در این کابینه، فرمانده کل نیروهای مسلح، وزیر اقتصاد و وزیر سرحدات و قبایل از قوم تاجیک هستند. معاون دوم نخست‌وزیر نیز از قوم ازبک است(مولوی عبدالسلام حنفی علیمردان قل). در سطح معاون وزیر هم یک هزاره شیعه حضور دارد(محمدحسن غیانی، معاون وزارت بهداشت و درمان).

اما یقیناً مهم‌تر از تحلیل قومیتی، تحلیل سیاسی است تا بتوان براساس چنین تحلیل سیاسی، به گمانه‌زنی مقرون به واقعیت پیرامون کنش‌های احتمالی بازیگران منطقه‌ای و جهانی دست زد. در این رابطه دو جناح معروف به شرقی و جنوبی با جناح شبکه حقانی و تیم دفتر سیاسی در دولت کنونی حضور جدی دارند. در مورد ایرن دو جناح انبوهی از شایعات و حرف‌های کذب در فضای مجازی منتشر شده است.

اولین نکته در مورد این دو جناح این است که در مورد اختلاف بین این دو گروه بزرگنمایی شده است و در مورد اختلاف شدید این دو جناح تاکنون هیچ‌گونه اخبار موثقی وجود ندارد. اما اخبار موثق نشان می‌دهد با وجود برخی اختلافات، اما دو جناح تاکنون هیچ‌گاه در هیچ مورد مهمی خلاف نظر اعلام‌شده نهایی از سسوی رهبری این گروه(ملا هبة‌الله آخوندزاده) حرفی نزده‌اند.

دومین مسئله نیز این است که به نظر می‌رسد حقانی‌ها نزدیکی بیشتری به پاکستان و دفتر سیاسی نزدیکی بیشتری به قطر دارند؛ اما چنانچه گفته شد فعلاً هر دو جناح وحدت رویه

کلان و داخلی خود را حفظ کرده‌اند. همچنین دسته‌های اصلی طالبان به این دو دسته ختم نمی‌شود. برای نمونه، دسته ملایعقوب پسر ملاعمر (بنیانگذار طالبان)، خود از دسته‌های مهم دیگری است که در هیچ یک از دو جناح یادشده نمی‌گنجد. او از نظر قومی قزایی است(مانند حقانی‌ها) و از نظر منطقه‌ای جنوبی یا قندهاری(مانند ملابرادر). همچنین شخص ملامحمدحسن(نخست‌وزیر یا رئیس الوزرا) که بیشتر هم مسئول شورای طالبان بود، خیلی در این تقسیم‌بندی‌های کنونی جایی ندارد.

سومین مسئله مهم خطلی است که در تحلیل اوضاع سیاسی افغانستان به کرات رخ داده است، یعنی خلط سه مقوله «حقانی» به عنوان یک نام فامیلی رایج، «حقانی» به عنوان گروه مولوی سراج‌الدین حقانی و «حقانی» به عنوان نام مدرسه مرحوم مولوی سمیع الحق که پرداختن به جزئیات این اشتباه خود داستان مفصلی دارد. شاید در تحلیل اخبار افغانستان و در میان غوغای شایعات کذب پیرامون تیراندازی انس حقانی جوان به سمت ملابرادر، این نکته مهم کمتر شنیده شده باشد که رسانه‌های غرب‌گرای افغانستان که بعضاً از خارج این کشور مدیریت و به‌روز می‌شوند، به موضوع انتخاب شدن دو معاون مهم در وزارتخانه‌های دفاع و داخله(کشور)پرداخته‌اند و آنها را افراد نزدیک به ایران معرفی کرده‌اند. ملاعبدالقیوم ذاکر که معاون وزیر دفاع (ملایعقوب) شده و ملامحمدابراهیم صدر که معاون امنیتی وزیر داخله (مولوی سراج‌الدین حقانی) شده، دو نفری هستند که سایت غرب‌گرای «افغان پیپر» با معرفی وی و نیز با معرفی شخص ملا برادر به عنوان افراد نزدیک به ایران مدعی شده است، ایران در عرصه سیاسی جدید به اهداف خود نرسیده است که قطعاً یک سیاه بازی رسانه‌ای دیگر از سوی کسانی است و قصد خیری برای مردم رنج دیده افغانستان و کل منطقه ندارند، و گر نه سیاست‌های اصولی جمهوری اسلامی ایران به دور از حاشیه و با نیت مصلحت‌جویی برای کل مردم افغانستان به خوبی پیش می‌رود و همین سیاست‌ها به اهداف بزرگی نظیر اخراج آمریکا و شکست داعش در افغانستان یاری رسانده است.

خفگی اقتصادی رژیم صهیونیستی

ماهی از آب گل‌آلود گرفتن

کانال ۱۳ رژیم صهیونیستی: لبنان در شرایطی بی‌سابقه قرار دارد و نهادهای این کشور در وضعیت فروپاشی قرار گرفته‌اند که این یک فرصت طلایی برای تل‌آویو به شمار می‌آید تا با ستاندن مساحت بیشتر در آب‌های مدیترانه و میدان‌های انرژی موجود در آن از این اهرم برای اعمال فشار بر لبنان و اخاذی از این کشور و همچنین مجبور کردن بیروت برای محاصره حزب‌الله استفاده کند.

قدرت حزب‌الله

پایگاه خبری «النشره» لبنان: «حزب‌الله لبنان کشتی‌ها و کاروان‌های نفتی ایران را از طریق دریا و خشکی، درست در مقابل دیدگان آمریکا و دشمن اسرائیلی وارد لبنان کرد. موضوعی که حزب‌الله آن را در رده و سطح پیروزی خود در ماه می سال ۲۰۰۰، پیروزی ژوئیه ۲۰۰۶ علیه دشمن اسرائیلی و شکست تکفیری‌ها در الجردود در سال ۲۰۱۷ می‌داند. این موفقیت حزب‌الله در

اثبات خود به عنوان یک نیروی نظامی قدرتمند در منطقه، میزان توانایی این جنبش در تبدیل شدن به یک نیروی اقتصادی باقابلیت بازگرداندن تعادل به اقتصاد لبنان را افزایش داد. حزب‌الله پیش از ورود به پرونده نفتی، موفقیت بی‌سابقه و چشمگیری در مدیریت نهادهای مالی، بهداشتی و اجتماعی خود کسب کرده بود.»

آزمون دولت جدید لبنان

روزنامه‌الاخبار: در ظاهر آنچه رخ داده، این دولت به دولت نکتوکرات شبیه به آنچه «سعد الحریری» قصد تشکیل آن را داشت و دولت استعفا کرده حسان دیاب نیز هست، اما دولت میقاتی باید از یک امتحان سخت که نخست‌وزیران قبلی به ترتیب در آن شکست خوردند، عبور کند؛ از جمله دیاب که نتوانست درهای عربستان سعودی و کشورهای حاشیه خلیج فارس برای به رسمیت شناختنش و کمک به دولت وی به منظور عبور از سختی‌های یک سال پیش لبنان را به روی خود باز

کند. بعد از او نخست‌وزیر مکلف سعد الحریری که مطمئن بود درهای کشورهای عربی و عربستان ابدا به روی او باز نخواهد شد.

رفتار مشابه

اندیشکده آمریکایی بروکینگز: «جو بایدن» رئیس‌جمهور آمریکا با وجود وعده‌های اولیه خود، از ائتلاف سعودی در تهاجم علیه یمن همچنان حمایت می‌کند و توفیقی در پایان دادن به جنگ به دست نیاورده است.

پاک‌سازی سوریه

اسپوتنیک: آشکار شده است که دمشق پس از یک‌سره کردن پرونده پیچیده و خطرناک درعا، دیگر تحمل ادامه وضعیت فعلی در ادلب و به طور کلی در شمال سوریه را نخواهد داشت؛ زیرا اگر وضعیت به این شکل باقی بماند، دستیابی به حل‌وفصل نهایی برای بحران دشوار خواهد بود، اگر آن را به امری محال تبدیل نکند.

شکست فراگیر

المیادین: اسرائیل در نقشه الف شکست برای لبنان شکست خورد. طرح ب را که آرام‌سازی اوضاع و به سکون رسیدن با دولت جدید باشد، آغاز کرده تا وضعیت بهبود پیدا کند و به زمان انتخابات پارلمانی برسد. به طور خلاصه این وضعیتی است که لبنان به آن رسیده است. نقشه الف که هدف آن تگ کردن عرصه بر لبنانی‌ها و شوراندن آنها علیه مقاومت بود، نه تنها به نتیجه نرسید؛ بلکه نتایج این طرح علیه دار و دسته آمریکا در لبنان خاتمه یافت. تا جایی که فریاد این افراد به آسمان برخاست و به کاخ سفید رسید؛ به گونه‌ای که برخی از اعضای کنگره آمریکا هشدار دادند که «کشور» (لبنان) در مش ت مقاومت لبنان قرار خواهد گرفت، اگر این شرایط را دور نزیم و محدودیت‌هایی را که با استفاده از «قانون سزارا»، «خشکاندن دلار» و «خفگی اقتصادی» علیه این مردم اعمال کردیم، کاهش ندهیم.

پیشخوان

لندن و اعتماد به آمریکا

در زمان برگزاری همه‌پرسی برگزیت، دولت دونالد ترامپ انگلیسی‌ها را به خروج از اتحادیه اروپا و تصویب برگزیت تشویق می‌کرد. بر همین مبنا، ترامپ به لندن اطمینان خاطر داده بود که بعد از خروج انگلستان از اتحادیه اروپا، آمریکا توافقی تجارت آزاد با این کشور را امضا کرده و اجازه نمی‌دهد لندن در مسیر استقلال از اتحادیه اروپا دچار مشکل شود. با تغییر دولت و روی کار آمدن بایدن، به‌نظر می‌رسد دولت آمریکا قرار نیست چنین حمایتی را از انگلستان داشته باشد. لندن که این روزها درگیر افزایش قیمت حامل‌های انرژی و همچنین کمبود مواد غذایی در قفسه‌های سوپرمارکت‌ها به دلیل اجرایی شدن برگزیت است، انتظار داشت با همکاری با ایالات‌متحده در توافق سه‌جانبه امنیتی با استرالیا بتواند بیشتر از پیش به کاخ‌سفید نزدیک شود؛ اما جو بایدن نشان داد منافع آمریکا بیشتر از هر زمان دیگری برای او مطرح بوده و جنگ‌های تجاری آمریکا حتی با متحدانش هم قرار است ادامه پیدا کند؛ به‌همین دلیل روزنامه‌های انگلیسی با ناامیدی از اقدامات بوریس جانسون و مذاکراتش با بایدن در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل یاد می‌کنند و می‌گویند بعد از فرانسه این‌بار نوبت انگلستان است که طعم نتیجه اعتماد بیش از حد نسبت به آمریکا را بچشد.

بایدن همان ترامپ است

سخنرانی جو بایدن در مجمع عمومی سازمان ملل یکی از سخنرانی‌های مهم رؤسای‌جمهور آمریکا در چند سال اخیر بود. این اهمیت نه به دلیل محتوای صحبت‌های بایدن، بلکه به دلیل شرایطی بود که آمریکا در طول چند وقت اخیر با آن روبه‌رو بوده است. بایدن قرار بود در سخنرانی خود به متحدان و سایر کشورهای دنیا اطمینان دهد که آمریکا دیگر آمریکای زمان ترامپ نیست و رهبران کشورها می‌توانند به ایالات متحد به عنوان متحد خود تکیه کرده و شاهد نقش‌آفرینی آمریکا در مسائل مختلف روابط بین‌الملل باشند امّا اقدامات آمریکا از جمله آمریکا در توافق سه‌جانبه با انگلستان و استرالیا فرانسه را دور زده و یکی از مهم‌ترین توافقات‌های تجاری او با استرالیا را از چنگش درآورده بود و در عین‌حال در حاشیه این مجمع در گفت‌وگو با بوریس جانسون، نخست‌وزیر انگلستان خاطر‌نشان کرد که لندن نباید چندان هم به اجرایی شدن توافق تجارت آزاد بین دو کشور امیدی داشته باشد. نشان داد آمریکا همچنان هم غیرقابل اعتماد بوده و جامعه جهانی نمی‌تواند به رهبری این کشور در جهان اطمینانی داشته باشد.

گذشته‌اند. این در شرایطی است که جنگ‌های نوین نه بر روی زمین و از طریق سربازان، بلکه در فضای مجازی و با حضور کاربران اینترنتی صورت می‌گیرد. به‌همین دلیل به نظر می‌آید نبردآخن رسانه‌ها به بخش اطلاعاتی و امنیتی این توافق، در واقع ناییده گرفتن این بخش مهم و تأثیرگذار است. همکاری‌های اطلاعاتی و سایبری آمریکا، استرالیا و انگلستان می‌تواند منجر به جنگ‌های سایبری در دنیا شده و رقابت‌های تجاری را به رقابت‌های سیاسی، انتخاباتی و حتی حمله‌سایبری به‌زیرساخت‌های این کشورها بکشانند. عصبانیت فرانسه و چین از پیمان امنیتی این سه کشور، باعث شد تحلیلگران حوزه امنیت چندان به ماجرای مفاد دیگر این توافق نپردازند. شاید دستیابی استرالیا به‌عنوان کشوری غیرهسته‌ای به جدیدترین راکتور هسته‌ای زیردریایی، به یکی از مهم‌ترین نگرانی‌های دنیا تبدیل‌شده باشد؛ اما نباید از یاد برد که فضای سایبری نیز یکی از مهم‌ترین زمینه‌های نبرد در بین قدرت‌های جهانی است و باید در تحلیل‌ها در خصوص رقابت‌های آمریکا و چین، به این مسئله نیز پرداخته شود.

امنیتی با انگلستان و استرالیا، اگرچه از نظر اقتصادی به نفع آمریکا بوده و قرارداد ساخت زیردریایی‌های هسته‌ای بسیار پرسودی را برای آمریکا به ارمغان خواهد داشت، اما در نهایت سبب تحریک مقامات چینی و همچنین بالا بردن احتمال درگیری‌های نظامی در منطقه خواهد شد. آمریکایی‌ها خود در خصوص مسائل امنیتی و تجاری با چین به‌قدر کافی نگرانی دارند؛ اما مسئله مهم دیگر در این میان، نگرانی افکار عمومی و سیاست‌مداران در انگلستان و استرالیا در این باره است. آنها دولت‌های خود را به زمینه‌سازی برای ایجاد جنگ جدید در دنیا متهم کرده‌اند. در انگلستان رسانه‌ها به دولت هشدار داده‌اند که اگر قرار باشد آمریکا و چین درگیر یک چالش نظامی بایکدیگر شوند، بریتانیا نباید در این مسئله دخالت کند؛ اما قرارداد امنیتی با استرالیا حضور و دخالت انگلستان در جنگ احتمالی را تضمین کرده است.

اما بیشتر رسانه‌های دنیا در این خصوص به مسئله فروش زیردریایی هسته‌ای به فرانسه اشاره کرده‌اند و به راحتی از همکاری‌های امنیتی و اطلاعاتی و همچنین همکاری در حوزه سایبری

اتحاد غرب علیه چین

توافق آمریکا، انگلستان و فرانسه فقط درباره زیردریایی هسته‌ای نیست

شانه اکوان

دبیر گروه بین‌الملل

توافق امنیتی ایالات‌متحده، انگلستان و استرالیا برای مقابله با تهدیدات چین در منطقه شرق آسیا، پیامدهای بسیاری در حوزه سیاست خارجی ایالات‌متحده، اروپا و همچنین چین داشته است. با وجود اینکه در این توافق امنیتی هرگز اشاره نشده است که فروختن زیردریایی هسته‌ای به استرالیا یا همکاری‌های اطلاعاتی و امنیتی بین سه کشور، برای هدف مبارزه با گسترش نفوذ چین در این منطقه صورت می‌گیرد، باز هم تحلیلگران حوزه روابط خارجی معتقدند این مسئله می‌تواند موجب افزایش تنش‌ها بین ایالات متحده و پکن شود.

تصاویر ماهواره‌ای از چند ماه گذشته تاکنون نشان می‌دهند، چین به‌دنبال تأسیس سوله‌ها و تأسیسات جدید هسته‌ای در نقاط مختلف این کشور است. در کتاب جدید «باب وود وارد»، روزنامه‌نگار معروف آمریکایی نیز آمده است، چینی‌ها در روزهای آخر ریاست‌جمهوری ترامپ، می‌دانستند که او ممکن است برای باقی ماندن در قدرت به

تحلیل

شلاق زدن پناهجویان در مرز آمریکا

بحران مهاجران

از سیاست‌گذاری نامناسب در این خصوص، برنامه‌ریزی نداشتن برای اسکان دادن مهاجرانی که تا هم‌اکنون نیز به داخل مرزهای آمریکارفته‌اندو برخورد غیرمتمدنانه وخشونت‌آمیز با این مهاجران است. از نظر تحلیلگران سیاسی آمریکا، بایدن با تصمیم اخیر خود در اخراج کردن مهاجران هائیتی‌تبار و افزودن بر خشونت موجود در مرزهای جنوبی آمریکا، نشان داده است همچنان در مسیر سیاست‌های ترامپ گام برمی‌دارد. کمپین انتخاباتی بایدن وعده داده بود شرایط انسانی و عادلانه‌ای را برای مهاجران فراهم می‌آورد و تلاش می‌کند منزلت پناهندگان و پناهجویان در مرزهای آمریکا حفظ شود. تصاویر منتشر شده از منطقه «دلاریو» در تگزاس و حمله‌ور شدن مأموران مرزی با اسب و شلاق به سمت مهاجران نشان داد آمریکا هیچ اعتباری برای حقوق بشر، عزت نفس انسان و عدالت قائل نیست. مهاجران هائیتی تبار آخرین بحران مهاجرتی برای دولت بایدن نیستند. بایدن یا باید رودریاستی را کنار گذاشته و اعلام کند همان سیاست‌های ترامپ در بستن مرزها را در پی می‌گیرد یا اینکه هر روز به شلاق زدن مهاجران در مرزهای تگزاس ادامه دهد.

انتشار تصاویر مأموران مرزی آمریکا که سوار بر اسب در حال شلاق زدن مهاجرانی هستند که از هائیتی به مرز تگزاس رسیده‌اند، موجی از خشم و عصبانیت را در افکار عمومی جهان به وجود آورده است. در داخل آمریکا نیز انتشار این تصاویر سبب شد واکنش‌های زیادی به این مسئله شکل گرفته و انتقادات روانه کاخ‌سفید، جو بایدن رئیس‌جمهور دموکرات آمریکا و همچنین کامالا هریس، معاون او که مسئول رسیدگی به بحران مرزی بوده است، شود. بایدن از همان ابتدای دوران انتخابات ریاست‌جمهوری عنوان کرده بود دیگر سیاست‌های ترامپ در مسئله مهاجرت را دنبال نخواهد کرد و سقف پذیرش پناهجویان را در این کشور افزایش خواهد داد. همین صحبت کافی بود که تعداد زیادی از مهاجران از کشورهای حوزه آمریکای لاتین به سمت آمریکاروانه شوند. بایدن در همین زمان، کامالا هریس را مأمور کرد که با سفر به کشورهای جنوبی آمریکا از جمله مکزیک، راهی برای مقابله با بحران مهاجران پیدا کند. کامالا هریس در این مأموریت نیز مانند مأموریت‌های گذشته خود شکست خورد. حالا بایدن در بحرانی جدید گرفتار شده است که ناشی

پایان جنگ

رئیس‌جمهور کره جنوبی در مجمع عمومی سازمان ملل خواستار پایان رسمی جنگ کره شد. کره جنوبی از مدت‌ها قبل و زمانی که مذاکرات آمریکا و کره شمالی در زمان دولت دونالد ترامپ آغاز شده بود، خواهان برگزاری جلسه‌ای برای پایان دادن رسمی به جنگ دو کره شده بود؛ اما مسئولان دولت ترامپ با این اقدام مخالف بودند. مون جائه گفت: «پیشنهاد می‌کنم که سه طرف شامل دو کره و ایالات متحده یا چهار طرف شامل دو کره، ایالات متحده و چین، دور هم جمع شده و اعلام کنیم جنگ در شبه جزیره کره به پایان رسیده است.»

بی ربط به اسلام

نخست‌وزیر پاکستان گفت: «این تفکر که زنان نباید تحصیل کنند، غیر اسلامی است و هیچ ربطی به دین ندارد.» «عمران‌خان» در واکنش به محرومیت دختران افغان از تحصیل از سوی طالبان، وضع ممنوعیت بر آموزش دختران در افغانستان را یک اقدام «غیر اسلامی» خواند. خان در گفت‌وگو با بخش انگلیسی BBC گفت: «این تفکر که زنان نباید تحصیل کنند، غیر اسلامی است و هیچ ربطی به دین ندارد.» عمران‌خان از بزرگان طالبان خواست تا یک حکومت همه‌شمول تشکیل دهند و هشدار داد که اگر طالبان موفق به تشکیل یک حکومت همه‌شمول نشوند، «دیر یا زود» جنگ داخلی دوباره در افغانستان آغاز خواهد شد.

گزارش

ترودو و دولت بدون پشتوانه مردمی

دولت حداقلی

بود. حالا که انتخابات تمام شده و نتایج آن روز سه‌شنبه مشخص کرد که حزب لیبرال به رهبری «جاستین ترودو»، توانسته است پیروز این انتخابات باشد. جاستین ترودو که در زمان نخست‌وزیری خود تا قبل از این انتخابات، رهبر دولتی حداقلی در این کشور بود، بارها اعلام کرده بود نمی‌تواند تسام اقدامات لازم و مورد نظر خود را به دلیل اینکه حزب لیبرال بالاترین میزان و اکثریت کرسی‌های مجلس را در اختیار ندارد، انجام دهد. او سعی داشت با برگزاری انتخابات زودهنگام قدرت خود در پارلمان را بالا برده و زمینه برای اجرایی شدن برنامه‌های مدنظر حزب لیبرال را فراهم کند. نتایج انتخابات با این‌حال آن‌چنان هم که به‌نظر می‌رسید نتوانست انتظارات ترودو و هم‌حزبی‌هایش را برآورده کند. او انتظار داشت به دلیل عملکرد دولتش در تأمین واکسن کرونا و بالا رفتن سرعت واکسیناسیون در این کشور بتواند نظر مردم را به خود جلب کرده و دولت قدرتمندتری را تشکیل دهد؛ با این‌حال نتایج انتخابات نشان می‌دهد دولت جدید ترودو نیز همچون کابینه قبلی، در اقلیت خواهد

انزوای بن سلمان

برخی منابع انزوای شدید «محمدبن سلمان» را فاش کردند که این موضوع در وخامت اوضاع روانی و خلق و خوی او منعکس شده است. این منابع اعلام کردند، موقعیت بن‌سلمان در سطح جهانی ضعیف شده که این امر سبب وضعیت انزوای وی شده است. محمدبن‌سلمان بر خلاف رهبران کشورهای منطقه، به نظر می‌رسد در مقر خود در شهر ساحلی تنوم محبوس است. وی هیچ سفر خارجی انجام نمی‌دهد و هیچ دعوت شخصی رسمی دریافت نمی‌کند. منابع تأکید کردند، اقدامات محمدبن‌سلمان سبب سقوط وی خواهد شد؛ به این ترتیب باید روی اشتباهات او کار کرد؛ چرا که او قدرت مقابله با بحران‌ها را ندارد.

یادداشت

بهبود نظام توزیع درآمد

میثم مهرپور

دبیر گروه اقتصاد

مجلس یازدهم طسی روزهای گذشته کلیات طرح تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار را تصویب کرد؛ طرحی که براساس آن، دولت مکلف می‌شود در راستای ایجاد شفافیت اطلاعات در مورد قوانین و مقررات حوزه کسب‌وکار، پایگاه اطلاعات کسب‌وکار را ارتقا داده و پس از طی مدتی، دولت اجازه اجرای هیچ قانونی را بدون ثبت در این پایگاه نخواهد داشت. علاوه بر این موضوع هر فردی می‌تواند درخواست مجوز خود را در درگاه ملی کسب‌وکار ثبت کرده و پس از سه روز مجوز مورد نیاز خود را دریافت کند. فرآیندی که بر اساس این طرح برای کسب‌وکارهای مربوط به حوزه سلامت، بهداشت و محیط زیست در نهایت باید تا سه ماه طول بکشد. نکته مهم و حائز اهمیت در تصویب و اجرای این طرح این است که با اجرای آن، بسیاری از مشاغل از جمله داروخانه‌ها، نانواپی‌ها، کارشناسان دادگستری و... که در حال حاضر دچار محدودیت هستند، با اجرای این طرح، محدودیت‌های ظرفیتی، صنفی و فاصله جغرافیایی گذشته را نخواهند داشت. یکی از دلایل موفقیت اجرای این طرح با وجود مانع تراشی‌های احتمالی منتفعان از انحصارهای موجود، همراهی وزیر اقتصاد از زمان طرح این ایده تا تصویب و اجرای آن است. به نحوی که وزیر امور اقتصادی و دارایی در صحن علنی مجلس در دفاع از کلیات طرح تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار مدعی شد. تصویب این طرح بسیاری از فسادها، رانت‌ها و انحصارطلبی‌ها را کنار می‌زند و امضاهای طلایی را کاهش خواهد داد. همچنین، تبدیل نظارت پیشینی به نظارت پسینی و ایجاد شفافیت در اخذ مجوزها و قراردادهای بانکی از رویکردهای مهم این طرح خواهد بود. با این حال بدون شک با اجرای این طرح، بخش قابل توجهی از انحصارهای موجود حذف شده و افراد جدیدی که تا قبل از این امکان حضور در فعالیت‌های صنفی را نداشتند، وارد فعالیت‌های صنفی و اقتصادی خواهند شد؛ مسئله‌ای که شاید مهم‌ترین نتیجه آن را باید بهبود توزیع درآمد در جامعه دانست. در واقع انجام اقداماتی در راستای تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار اگر چه شاید نتواند به تنهایی تأثیر چندانی در افزایش حجم اقتصاد ایران داشته باشد؛ اما طبیعتاً به مثابه عاملی در راستای کاهش نابرابری‌های درآمدی عمل می‌کند. اصولاً می‌توان انحصار در اختیار داشتن امکانات از سوی عده‌ای محدود را نقطه مقابل عدالت دانست. از این رو قطع یا کاهش انحصار در صدور مجوزهای کسب‌وکار به این معناست که افراد یا گروه‌هایی که با وجود توانایی در ایجاد کسب‌وکار و درآمد از یک فعالیت اقتصادی در گذشته به دلیل وجود انحصار نمی‌توانستند وارد آن فعالیت اقتصادی شوند، با وضع و اجرای این قانون امکان حضور و رقابت در این عرصه اقتصادی را خواهند داشت. بنابراین، اگر یک اقتصاد کشور را ثابت در نظر بگیریم، تحقق این طرح به این معنا خواهد بود که درآمد مشخصی که در گذشته صرفاً در اختیار ۱۰۰ واحد صنفی قرار می‌گرفت، از این پس میان ۱۰۰۰ واحد صنفی توزیع خواهد شد که حداقل فایده آن را می‌توان افزایش اشتغال و بهبود نظام توزیع درآمد در اقتصاد کشور دانست.

حمید رضا جوانبخت

خبرنگار

به نظر تان بزرگ‌ترین آسیبی که طی سال‌های اخیر به واسطه تحریم‌ها و سوء مدیریت‌های موجود به صنایع ما وارد شد، چه بود؟

تحریم هم پیامدهای مثبت و هم پیامدهای منفی دارد. بخش صنعت به ویژه صناعی که با صادرات درگیر بودند، بیشتر تحت تأثیر تبعات منفی آن بودند؛ چرا که ما در بحث صادرات، بعضی از بازارها را از دست دادیم و صناعی که در بازارهای صادراتی فعال بودند و کالا به خارج از کشور صادر می‌کردند، برگشتند و کالاهای‌شان را در داخل عرضه کردند؛ زیرا هزینه صادرات به شدت افزایش پیدا کرد. هزینه نقل و انتقال پول خیلی بالا بود و صادرات اگر هم رخ می‌داد، با ریسک زیادی بود. قاعدتاً بدعهدی‌های تجار و صادرکنندگان ما در زمان و نحوه تحویل کالاها به طرف‌های تجاری‌شان، لطمه سنگینی به آنها وارد کرد و اعتبارشان را از دست دادند. از دست دادن اعتبار در تجارت را باید خسارت بزرگی به حساب آورد؛ چرا که به دست آوردن بازار یک موضوع و حفظ آن موضوع دیگری است. متأسفانه ما در این سال‌ها نتوانستیم بازارهایی را که کسب کرده بودیم نگه داریم، لذا این بازارها از دست رفت و طبیعتاً ورود دویساره به آن بازار هم هزینه زیادی دارد و هم نیازمند اعتمادسازی برای طرف تجاری مقابل است. بنابراین این مسئله خسارت بسیار سنگینی در حوزه صنعتی به ما وارد کرد. در بحث قاچاق هم موضوعاتی وجود داشت که باید به آن توجه کنیم، برای نمونه کاهش ارزش پول ملی باعث گسترش قاچاق معکوس به کشور شد. از آنجا که محصولات کشاورزی ما قیمت پایینی دارند، بسیاری از کشورها خواهان واردات این محصولات شدند؛ به نحوی که حتی در مقطعی یک گلدان سرامیکی ساده نیز در کشور نایاب شده بود. این اتفاقات تمام محاسبات اقتصادی ما را به هم زد و باعث شد فرصت‌هایی که برای صادرات و عقد قرارداد داشتیم، از بین برود. در واقع هم مشکلاتی برای تولید و هم مشکلاتی برای صادرات کشور ایجاد شد.

دولت گذشته در راستای رفع موانع تولید و اصطلاحاً تسهیل فضای کسب‌وکار چه اقداماتی را انجام داد؟

وقتی دولت یازدهم بر سر کار آمد، مشکلات بخش تولید سرچایش وجود داشت و دولت دهم کشور را با وجود این مشکلات تحویل دولت بعد داده بود. البته آن زمان ستادی برای رفع موانع تولید وجود داشت که موضوعات این چنینی را بررسی می‌کرد؛ اما متأسفانه با روی کار آمدن دولت یازدهم این ستاد و تمام چنین ستادهایی منحل شدند. در واقع در ابتدای دولت یازدهم تمام شوراهایی که تحت این عناوین در دولت دهم تشکیل شده بودند، منحل شدند. یکی

قائم مقام دبیرکل خانه صنعت، معدن و تجارت کشور در گفت‌وگو با صبح صادق مطرح کرد

سیاست گذاری به جای تصدی گری

وضعیت تولید به ویژه در حوزه صنعت و معدن از جمله نشانه‌های مهمی است که می‌توان گفت با رونق و به حرکت درآمدن آن چرخ اقتصاد ملی نیز حرکت خواهد کرد. موضوع تحریم‌ها، تورم بخش تولید، اولویت‌ها و اقدامات دولت سیزدهم در کنار آنچه طی این سال‌ها بر اقتصاد ایران گذشته است، از جمله موضوعاتی بودند که صبح صادق در گفت‌وگو با آرمان خالقی آنها را بررسی کرده است.

وقتی شرایط جنگی می‌شود، باید تصمیمات درست گرفت؛ چون در بیشتر اوقات امکان خطا نیست و یک خطا ممکن است خسارت سنگینی به کشور وارد کند. در جنگ اقتصادی باید دادگاه اقتصادی و جنگی نیز داشته باشیم همانطور که در جنگ نظامی دادگاه صحرایی وجود دارد تا کسانی که خیانت می‌کنند، کسانی که سنگ اندازی می‌کنند، کسانی که پست‌شان را تسرک می‌کنند و... در دادگاه صحرایی محاکمه شوند، در جنگ اقتصادی هم باید مسئولانی که دچار چنین خطاهایی می‌شوند به طور ویژه بازخواست شوند که ما اصلاً چنین چیزی را ندیده‌ایم.

به نظر تان دولت سیزدهم در راستای حمایت از تولید ملی به خصوص تولیدات صنعتی باید چه اقداماتی انجام دهد؟

اشکالات و ایرادات دولت قبلی کاملاً مشخص است و روی آنها کار شده است. بنابراین خطاهای مدیریتی در زمامداری دولت را شناخته‌ایم و قاعدتاً اولین کاری که دولت سیزدهم باید انجام دهد، این است که خطاهای گذشته تکرار نشود. می‌گویند مؤمن از یک سوراخ دوبار گزیده نمی‌شود؛ ولی ما هر بار گزیده می‌شویم. دولت باید در ابتدای کار بنشیند و ساختار خودش را بازبینی کند، باید تشخیص دهد که دولت در کجا فریه است و چابک نیست و کجا ایراد دارد. باید به این سؤال پاسخ دهیم که بالاخره دولت می‌خواهد خودش را کوچک و چابک کند یا نه؟ اگر این را می‌خواهد که باید ببیند کجا مشکل دارد تا آنها را در اولویت کار خودش بگذارد و در یک برنامه زمانبندی شده به سمت کوچکتر کردن‌شان قدم بردارد. دولت نباید تصدی‌گری کند و تصدی‌گری را باید به بخش خصوصی واگذار کند و خودش به دنبال سیاست‌گذاری و نظارت برود. دولت باید به دنبال محقق کردن برنامه‌ها و ورود به اقتصاد کلان باشد نه اینکه خودش بنگاهداری کند. بنابراین طراحی برنامه بلندمدت و کوتاه‌مدت برای دولت الزامی است، ضمن اینکه دولت باید هم اکنون اعلام کند چگونه می‌خواهد با دنیا رفتار کند؛ یعنی شرایط به گونه‌ای نباشد که نسبت به کنشی که در دنیا هست ما منتظر واکنش دولت باشیم. اگر این طور نباشد، ما در بخش خصوصی باید بنشینیم و به این فکر کنیم که دولت می‌خواهد در مورد فلان اتفاق چه تصمیمی بگیرد؟ کالاهای‌مان را نگه داریم یا بفروشیم؟ این بلامتکلفی‌ها باید از بین برود. نکته آخر اینکه باید نقطه عزیمت مسائل اقتصادی دولت در تمام وزارتخانه‌ها و ارکان مشخص باشد، تا زمانی که نقطه عزیمت و اهداف معلوم نشود دولت هر کاری کند خودش را موفق جلوه می‌دهد. بهانه هم برای نشدن کارها الی ماشاءالله وجود دارد که مثلاً فلان موضوع اتفاق افتاد و اجازه نداد دولت موفق شود.

چالش داشت. از طرفی رئیس دولت نیز با وزارتخانه مشکل داشت و دنبال تفکیک این وزارتخانه بود، راهبرد مشخصی هم وجود نداشت. دولت نتوانسته بود این وزارتخانه را ساماندهی کند و دنبال تفکیک آن بود تا صورت مسئله را پاک کند. در صورتی که اساساً ادغام این وزارتخانه برای حل یک سری موضوعات و تناقضات بود و تفکیک دوباره وزارتخانه چالشی بود که البته مجلس جلوی آن ایستاد.

نظر بخش خصوصی درباره تفکیک این وزارتخانه چه بود؟

در بخش خصوصی هم عده‌ای موافق و عده‌ای مخالف بودند. در نهایت خود این مسئله در دولت به چالش تبدیل شد که آیا وزارتخانه را جدا کنیم یا نکنیم؟ حتی به دلیل این مسئله می‌گفتند فلان وزیر را بر داریم، چون مخالف تفکیک است و فلانی را جایگزین کنیم، چون موافق تفکیک است. از ابتدای دولت یازدهم روحانی و تیمش برنامه اقتصادی مدون و زمان‌گذاری شده را ارائه نکردند؛ چیزی که می‌توان آن را بررسی کرد و هشدار داد تا دولت سیزدهم به آن مبتلا نشود همین موضوع است. در دولت گذشته موضوعات ما به برجام گره خورد و همه چیز را با آن مرتبط کردیم و برای شرایط غیر برجامی سناریوی مشخصی نداشتیم. بالاخره وقتی کشوری بخواهد راهبرد اقتصادی داشته باشد باید برای کارکرد دولت سناریوهای مختلفی بنویسد که اگر مسیری به بن‌بست خورد، بدانند در مسیر بعدی چه کار خواهد کرد. در حالی که ما در کشور تقریباً نسبت به موضوعات روز حرکت کردیم؛ یعنی روش‌های مدیریتی ما کاملاً انفعالی بود. شرایط طوری بود که اول می‌دیدیم تحریم به چه سمتی می‌رود و سپس در مقابل آن واکنش نشان می‌دادیم، طوری که اول بینیم فلان کشور چه می‌کند بعد ما واکنش نشان دهیم و... این رفتارها کاملاً منفعلانه است. در جنگ اقتصادی

از آن جاهایی که با نام جدید، اما الگو گرفته شده از دولت دهم در دولت یازدهم ایجاد شد، ستاد تسهیل و رفع موانع تولید بود. این ستاد بر اساس مصوبه وزیران ایجاد شد و الگویی برای رفع مشکلات بخش تولید بود تا بتواند به سرعت موضوعات و مشکلات را حل کرده و برای حل آنها نسخه بدهد. البته زمانی که این ستاد با مصوبه وزیران فعالیت می‌کرد، مصوبات آن چندان لازم‌الاجرا نبود؛ اما به هر حال ساز و کارش آهسته آهسته شکل گرفت و نهایتاً زمانی که جایگاه قانونی پیدا کرد، قدرت اجرایش نیز بالاتر رفت. توقع این بود که این ستاد به جای یک فعالیت ساختاری به صورت اورژانسی و مانند کلینیک رفتار کند. هر چند رفتارهایی اتفاق افتاد که می‌توانست ریشه مشکلات را حل کند، اما کس‌ها و موارد دچار گرفتاری در کشور آن قدر زیاد بود که راهی جز حل مورد به مورد مشکلات وجود نداشت. اختیاراتی که در استان‌ها به استانداران و کمیته‌های استانی داده شد نیز برای حل این موضوع بود. حتی ما در دولت گذشته، جایی را تحت عنوان ستاد اختصاصی سران قوا ایجاد کردیم که در آن سران سه قوه جمع می‌شوند و با توجه به اختیاراتی که به آنها داده شده، مصوباتی را تنظیم می‌کنند تا بتوانند بدون بروکراسی‌های رایج کمیسیون‌های دولتی و با سرعت بیشتری لایحه قانونی را تدوین کرده و به مجلس بفرستند.

به نظر می‌رسد صنایع کشور و بخش صنعتی طی سال‌های اخیر با وضعیت نامناسبی روبه‌رو بوده است. به نظر تان

دلیل این موضوع چیست؟

یکی از مشکلات صنایع ما در سال‌های گذشته این بود که وزارت صمت در این دوره یک رکورد عجیب زد! به نحوی که ما در سال ۱۳۹۹ دو وزیر و دو سرپرست داشتیم؛ یعنی یک وزارتخانه در یک سال چهار بار مقام ارشد عوض کرد. در واقع وزارتخانه با خودش

شاخص

رونق پتروشیمی‌ها

به گزارش رویترز، با وجود تحریم‌های سخت‌گیرانه صادرات محصولات پتروشیمی ایران در سال‌های اخیر رونق گرفته است و این رونق، ایران را در موقعیت خوبی قرار داده تا در صورت برداشته شدن تحریم‌ها از سوی واشنگتن، فروش خود را در آسیا و اروپا به سرعت گسترش دهد. بر اساس آمار وزارت نفت و بانک مرکزی ایران، در سال ۲۰۲۰ حدود ۲۰ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی و نفتی از ایران صادر شده است. دولت ایران در ماه آوریل اعلام کرد این صادرات منبع اصلی درآمد‌هایش است. به نوشته این گزارش، خریداران بیشتری برای محصولات پالایش شده نسبت به نفت خام ایران وجود دارد.

منهای نفت

سرمایه انسانی

نیروی انسانی را می‌توان با ارزش‌ترین و مهم‌ترین عامل توسعه در هر کشوری دانست. مطالعات در این زمینه نشان می‌دهد، کشورهایی که تولید خالص ملی بالایی دارند، معمولاً دارای نیروی انسانی آموزش‌دیده‌تر و تعلیم‌یافته‌تری هستند؛ به گونه‌ای که می‌توان گفت نیروی انسانی همه آن چیزی است که سرمایه و فناوری را به کار می‌گیرد. امروزه نقش و اهمیت نیروی انسانی در فرآیند تولید و ارائه خدمات در جوامع بشری به عنوان مهم‌ترین عامل مشخص شده است؛ چنانچه با نگاهی به مراحل تمدن بشری مشخص می‌شود که امروزه نقش نیروی انسانی از نیروی کار ساده به سرمایه انسانی تکامل یافته است.

افزوده

اشتغال کامل چیست؟

اشتغال کامل به وضعیتی گفته می‌شود که بیکاری در جامعه‌ای بسیار اندک (کمتر از ۵ درصد) باشد؛ چرا که وجود بیکاری کمتر از ۵ درصد به لحاظ کردن وجود پدیده‌هایی، مانند بیکاری ارادی یا افراد که خودشان تمایلی به داشتن شغل ندارند، عملاً بیکاری به شمار نیامده و می‌توان گفت در چنین شرایطی تمامی افراد در سن اشتغال جامعه که خواهان شغل هستند، شغل دارند. اگر در حالت اشتغال کامل تقاضای کل با عرضه کل برابر باشد، درآمد ملی نیز در اشتغال کامل در تعادل است و در نتیجه تعادل اشتغال کامل بدون تورم و بیکاری در اقتصاد برقرار خواهد بود.

جایگزین از دست رفته‌ها نزد خداست

گفتاری از حجت الاسلام و المسلمین محمد محمدی ری‌شهری

از بندگانِش که بخواهد روزی را فراخ یا تنگ می‌گرداند.» حالا که قبض و بسط روزی دست خداست، اگر کسی در راه او چیزی را انفاق کند، خداوند آن را جبران می‌کند. در ادامه آیه یاد شده آمده است: «و هر چیزی را هزینه کنید او جایگزین آن را می‌دهد؛ و او بهترین روزی‌دهندگان است.» در روایتی از رسول خدا(ص) نقل شده است که فرمود: «هیچ‌گاه مالی بر اثر صدقه دادن کم نشد.» پس جایگزین آنچه از دست رفته، مصادیق مختلفی می‌تواند داشته باشد. یک مصادق(از دست رفته‌ها) در بحث انفاق است. اگر انسان در راه خدا انفاق کند، خداوند جایگزین آن را می‌دهد: «و هر چیزی را هزینه کنید او جایگزین آن را می‌دهد.» ممکن است گفته شود: چرا با اینکه خداوند در ایسن آیه وعده جایگزینی انفاق را داده است، اما گاهی انفاق می‌کنیم، ولی جایگزینی نمی‌بینیم؟ همین سؤال از امام صادق(ع) پرسیده شد و طبق نقل شیخ کلینی، آن حضرت در پاسخ

فرمود: «اگر فردی از شما مال را از راه حلالش به دست آورد و در راه حلالش انفاق کند، درهمی انفاق نکند مگر اینکه خداوند عوض آن را بدهد.»؛ پس معلوم می‌شود مشکل از طرف ماست نه خداوند. اگر ما شرایط انفاق را که مهم‌ترین آن، حلال بودن کسب و خرج آن است، رعایت کنیم، خداوند نیز بدون شک به وعده‌اش عمل می‌کند: «به پیمان من وفا کنید تا به پیمان شما وفا کنم.».... گفتنی است، در این روایت، راوی افزون بر پرسش یادشده، درباره مستجاب نشدن دعا با وجود وعده خداوند به اجابت آن در قرآن نیز سؤال می‌کند و امام(ع) در پاسخ می‌فرماید: «هر کس از دستورهای خداوند عزوجل پیروی کند، سپس او را از راه دعا بخواند، خداوند، پاسخش دهد.»

«وَعِنْدَكَ مِمَّا فَاَتَ خَلْفَ»؛ در بند بیستم از دعای نورانی مکارم‌الاخلاق، امام زین‌العابدین(ع) خطاب به حضرت حق می‌گوید: «جایگزین هر آنچه از دست رود، نزد توست.» این جمله در واقع، بیان دلیل سه جمله قبلی است که «خدا یا، اگر غمگین شوم تو مایه دلخوشی منی و اگر محروم گردم، نیازم را از تو طلب می‌کنم و اگر گرفتاری شدیدی پیدا کنم، تنها از تو یاری و فریادرسی می‌خواهم»؛ زیرا همه کاره عالم خدای متعال است و اوست که غم و محرومیت و گرفتاری بندگانِش را جبران می‌کند.

جمله مورد بحث را می‌توان از ابعاد گوناگون بررسی کرد؛ زیرا خداوند می‌تواند به تناسب چیزهایی که انسان از دست می‌دهد، جایگزین آن را به شرط داشتن استحقاق –عنایت کند، زیرا او کسی است که روزی هر که را استحقاق داشته باشد، گسترده و هر که را مستحق نباشد، تنگ می‌کند: «بگو: پروردگار من برای هر کس

روح و مقاصد شریعت

سؤالکنندگان می‌خواهند رابطه حکومت دینی با تحولات جهان و نحوه تعامل با آن را بدانند؛ زیرا فکر می‌کنند ایسن دو نمی‌توانند در کنار هم جمع شوند. اینجا دوگانگی اقامه شریعت و نحوه طریقت مطرح می‌شود و از تلازم این دو سخن به میان می‌آید. در واقع بسیاری از مردم در جوامع مختلف با اقامه احکام و اهداف شریعت مشکلی ندارند؛ بلکه می‌خواهند از طریقه اقامه آن و حدود و ثغورش اطلاع پیدا کنند. آنچه برپاکندگان حکومت اسلامی باید به آن توجه کنند هم همین طریقت است که اجرای صحیح آن نشان از توانایی دین دارد؛ پس باید با این نگاه نسبت به تدوین قوانین اقدام کنند؛ اما آیا قانون‌گذاری بر مبنای شریعت کافی است؟ یعنی قانون می‌تواند اهداف حکومت را در مورد اقامه دین تأمین کند؟ این موضوع خود بحثی متفاوت دارد. برخی افراد قائل به کفایت قانون هستند و برخی دیگر عمل ورای قانون را خواستارند؛ یعنی در نظر گرفتن «مقاصد شریعت» را هم لازم دانسته‌اند.

اهل شریعت در طول تاریخ اسلام به یک نظریه اتکا می‌کردند که «روح شریعت» یا «مذاق شریعت» نام دارد. این نظریه را اگر چه علمای متأخر ابداع کردند؛ اما از همان صدر اسلام وجود داشت و بدون اینکه تصریحی در مورد آن وجود داشته باشد، به‌کار می‌رفت. از میان علما شیخ طوسی(۳۸۵_۴۶۰ق)در المبسوط، محقق

حلی(۶۰۲_۶۷۶ق) در شرایع و محمدحسن نجفی(۱۲۰۲_۱۲۶۶ق) در جواهر الکلام از این روش بهره برده‌اند که صاحب جواهر بیشترین استفاده را داشته و در بسیاری از فتاوای خود اصطلاح «روح شریعت» یا «مذاق شریعت و شارع» را به‌کار برده و با توجه به آن استدلال کرده است. در تعریف مذاق شریعت یا مذاق شارع گفته‌اند: «یکی از راه‌های دستیابی به احکام است که به‌صورت صریح در ادله وجود ندارد.» همچنین گفته‌اند: «نظریه روح شریعت، تا حدی هم‌رو با نظریه مقاصد شریعت است؛ مقاصد شریعت، همان معانی و اهدافی هستند که شرع در تمامی احکام یا قسمت عمده احکام لحاظ کرده است.» برای نمونه، گاهی اقدامی مباح یا مستحب یا واجب است، اما انجام آن موجب تلف مال یا جان می‌شود. حکم این مسئله اگر چه صراحتاً بیان نشده است، ولی از مذاق شارع استفاده می‌شود که چنین اقدامی جایز نیست، به طور مسلم در تمسک به روح شریعت، باید مانند مسائل دیگر در فقه دلایل و استدلال‌ها هم بیان شود و نمی‌توان بدون استدلال نظری را بیان کرد. اینکه در مسائل حکومتی باید مقاصد، روح یا مذاق شریعت را در نظر گرفت، امری مسلم است؛ اما چه فرد یا افرادی می‌توانند آن را تشخیص دهند. صاحب جواهر قائل است هر کسی قدرت شناخت مذاق شریعت را ندارد

سیدحسین خاتمی خوانساری دبیر گروه معارف

تحولات جهان اینقدر سریع اتفاق می‌افتد که گاهی برخی افراد را مردم میان توانایی اداره جامعه از طریق دین و ناتوانی آن می‌کند. یکی از مهم‌ترین شبهات درباره حکومت دینی این است که دین مربوط به هزار سال پیش است و در آن فضا و دوران قانون‌گذاری کرده و اکنون با توجه به پیشرفت‌های موجود نمی‌تواند خود را به‌روز کند. پاسخ‌های متعددی به این سؤال داده شده است که نمی‌توان آنها را پاسخی بهتر از نمایش این توانایی دانست؛ یعنی وقتی حکومت دینی با اتکا به تعالیم دینی توانست جامعه‌ای متمدن و پیشرفته را سامان دهد، دیگر سؤالی در این مورد باقی نمی‌ماند و بالعکس وقتی این توانایی به نمایش گذاشته نشود، هر پاسخ شفاهی و کتبی هم که داده شود، محلی از اعراب پیدا نمی‌کند. پیش از این سؤال نیز سؤالات متعددی وجود دارد که مقدمه‌ای برای تردیدها می‌شود. آن سؤال این است که اصلاً حکومت دینی چه‌کاری می‌خواهد انجام دهد و هدفش از تشکیل حکومت چیست؟ اگر بنا دارد احکام شریعت را برپا کند، به‌چه صورت می‌خواهد ایسن کار را انجام دهد؟ به‌عبارتی

عبور از مشکلات

میرزا اسماعیل دولابی معلم اخلاق اسلامی: هر وقت در زندگی‌ات گیری پیش آمد و راه‌بندان شد، بدان خدا کرده است؛ زود برو با او خلوت کن و بگو با من چه کار داشتی که راهم را بستی؟ هر کس گرفتار است، در واقع گرفته یار است... زیارت، نمازت، ذکر و عبادت را تا زیارت بعد، نماز بعد، ذکر بعد و عبادت بعد حفظ کن؛ کار بد، حرف بد، دعوا و جدال و... نکن و آن را سالم به بعدی برسان. اگر این کار را بکنی، دائمی می‌شود؛ دائم در زیارت و نماز و ذکر و عبادت خواهی بود.

استفاده از بیت‌المال!

پرسش: حکم استفاده شخصی از امکانات محل کار چیست؟
پاسخ: استفاده کارمندان از امکانات بیت‌المال در ساعات رسمی کار به مقدار متعارفی که مورد ضرورت و نیاز است و شرایط کاری بیان‌کننده اذن به کارمندان در این مقدار از استفاده است، اشکال ندارد. همچنین استفاده از امکانات بیت‌المال با اذن کسی که از نظر شرعی و قانونی حق اذن دارد، بدون اشکال است. ولی اگر از اموال بیت‌المال استفاده غیر متعارف کرده باشد یا بدون اذن کسی که حق اذن دارد، بیشتر از مقدار متعارف استفاده کند، موجب ضمان خواهد بود.

تکلیف رسانه

دکتر حسین رضی: اگر شعائر را با باطن و عمق آن در نظر بگیریم، در جنبه ظاهری به دور از افراط و تفریط خواهد بود و معارف بلندی را در خود خواهد داشت. نکته مهمی که باید مورد توجه قرار گیرد، این است که رسانه به عنوان واسطه بین حکومت و جامعه، باید هم جنبه تکلیفی را در نظر بگیرد و هم جنبه حقوق را. در حقیقت رسانه از یک سو نماینده حکومت یا واسطه حکومت و مردم در مباحث دینی است و از سوی دیگر باید نیازها و خواسته‌های جامعه را مورد توجه قرار دهد؛ از این نظر کار رسانه بسیار سخت است.

دین

شماره ۱۰۱۷ | دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰

صداق

انسان را فریب می‌دهند

محمد زارعی

کارشناس و پژوهشگر علوم قرآن

بسیاری از انسان‌ها فکر می‌کنند فقط شیطان است که می‌تواند آنها را فریب دهد و گمراه کند؛ در حالی‌که شیطان در فریب دادن انسان‌ها تنها نیست. طبق بیان قرآن، شیطان کارش وسوسه کردن است(اعراف/۲۰ و طه/۱۲۰) همان وسوسه‌ای که در آیه۵ سوره ناس از آن به خداوند پناه می‌بریم. شیطان هیچ‌گاه نمی‌تواند دست ما را بگیرد و به سمت گناه ببرد؛ اما استدلال‌های به‌ظاهر محکمی دارد که می‌تواند ما را برای مخالفت با امر خداوند قانع کند.

انسان وقتی مدتی با استدلال‌های اشتباه به راه‌های اشتباه رفت، پذیرش منطقی و استدلال درست برای او سخت می‌شود. در این موقعیت خداوند انسان را با شیطان تنها می‌گذارد و اختیارش را به شیطان می‌سپارد. «وَكَذَلِكَ يُؤَلِّي بِغَضِّ الظَّالِمِينَ يَعْضُّ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ» (انعام/۱۲۹)؛ یعنی ولی او می‌شود شیطان و ظالمین دیگر. در این لحظه است که انسان‌هایی غیر از شیطان هم در فریب و گمراهی انسان‌های دیگر شریک می‌شوند.

در آیه۱۲ سوره انعام آمده است: «و روزی که همه آنها را محسوس می‌کند (خطاب می‌شود که) ای گروه جن، شما بسیاری از انسان‌ها را پیرو خود ساختید! در آن حال دوست‌داران شیطاین از جنس بشر گویند پروردگارا، ما بعضی در (گمراهی) از بعضی دیگر بهره‌مند گردیده و به اجلی که معین نموده‌ای رسیدیم!» یعنی انسان‌ها اعتراف می‌کنند که همه گمراهی ما از ناحیه شیطان نبوده، بلکه ما خودمان و فرمان‌را در اختیار برخی انسان‌ها ظالم قرار دادیم و از آنها پیروی کردیم و آنها هم ما را فریب دادند و به ظلمت کشاندند.

در کنار این دو، دسته سومی هم هست که در توجیه انسان و کشاندن او به سمت نافرمانی نقش مهمی ایفا می‌کند. آن خود انسان است.

خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلِمُ مَا تُؤْسُسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ»؛ و ما انسان را آفریده‌ایم و می‌دانیم که نفس او چه وسوسه‌ای به او می‌کند، و ما از شاهرگ [او] به او نزدیک‌تریم.(ق/۱۶) گاهی انسان از زمزمه‌ها، استدلال‌ها و توجیهاتی که درون ذهن و قلب خود دارد، فریب می‌خورد.

اختیار دادن به نفس اماره که به بدی امر می‌کند، بیشتر ما را منحرف می‌کند تا شیطان که در بیرون از ذهن و قلب ماست. روش شیطان فریب دادن و موعظه کردن است؛ یعنی خودش انسان را وسوسه می‌کند و فریب می‌دهد و پس از گناه، همان شیطان انسان را نصیحت می‌کند و با این کار انسان را به یأس و ناامیدی می‌کشاند تا راه توبه را بر او ببندد؛ وقتی چنین اتفاقی افتاد انسان می‌ماند و شیطان و نفسی که غوطه ور در توجیهات و استدلال‌های غلط است، راه نادرست را ادامه می‌دهد.

جالب آنکه در روز قیامت، شیطان از انسان‌های گناه‌کار تبری می‌جوید و خود آنها را مقصر انحراف‌شان می‌داند.

(ابراهیم/۲۲)

 جبهه
ویژه هفته دفاع مقدس
شماره ۱۰۱۷ دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰
 صداق

پیش درآمد

بازنده عملیات هوایی ۳۱ شهریور

ناصر فرجی

پژوهشگر

برای کسانی که سی‌ویکمین روز از شهریورماه سال ۱۳۵۹ را به خاطر دارند، تصور اینکه حمله گسترده هواپیماهای ارتش یعنی به مهم‌ترین مراکز هوایی کشورمان، برای‌شان نتیجه‌ای عکس داشته، ممکن است قابل باور نباشد؛ الا اینکه این واقعیت به زبان یکی از فرماندهان ارشد صدام جاری شود.
وفیق السامرایی می‌گوید: رأس ساعت ۱۲ تعداد ۱۹۲ هواپیمای جنگنده نیروی هوایی به طرف اهدافشان در داخل خاک ایران به پرواز درآمدند. در همین لحظه، در اصلی مرکز فرماندهی باز شد و گروه‌هایی متشکل از افسران ستاد اطلاعات و تحرکات و برنامه‌ریزی و نیروی هوایی وارد شدند. هنگامی که من مشغول وارد کردن آخرین تغییرات در مواضع نیروهای ایرانی روی نقش‌های اتاق اصلی عملیات بودم، فرمانده کل قوا، صدام حسین در حالی که یک جفیه قرمز رنگ به سر داشت و نوار کشنگ به دور کمر خود بسته بود، بی‌آنکه درجات نظامی‌اش را نصب کرده باشد، وارد اتاق عملیات شد.
عدنان خیرالله، وزیر دفاع به او چنین گفت: «سرور من! جوان‌ها ۲۰ دقیقه قبل پرواز کردند.» صدام به او پاسخ داد: «نیم ساعت بعد کمر ایران را خواهند شکست.» فرماندهی کل نیروهای مسلح، بیانیه مفصلی با عنوان «پاسخ‌فراگیر» صادر کرد.
تعداد۱۹۱ هواپیمابه پایگاه‌هایشان در عراق بازگشتند و یک فروند از آنها در حوالی مرز، در منطقه سرپل ذهاب و شرق شهر قصر شیرین سرنگون شد. هدف از اولین عملیات هوایی، بمباران پایگاه‌های هوایی تهران در «مهرآباد»، «دوشان تپه»، پایگاه هوایی «تبریز»، پایگاه هوایی «شاهرخی» در حوالی همدان، در منطقه کبودرآهنگ، پایگاه‌های هوایی دزفول، بوشهر، شیراز، اصفهان و فرودگاه‌های اهواز، کرمانشاه، سنندج و ارومیه بود. همه پایگاه‌های هوایی ایران به جز پایگاه هوایی مشهد که حدود ۹۰۰ کیلومتر با تهران فاصله دارد و در مرزهای شرقی ایران و دور از دسترس هواپیماهای مافراز داشت و پایگاه‌های بندرعباس که در حوالی تنگه هرمز و دورتر از خلیج‌فارس بود، هدف قرار گرفتند. به محض بازگشت هواپیماهای مان، یک عملیات هوایی تلافی‌جویانه از ایران علیه پایگاه هوایی «شعبیه» در حوالی بصره و فرودگاه این شهر و پل «خالدبن ولید» روی اورنوردو، در ساحل شمالی شهر بصره صورت گرفت. با فرا رسیدن شب معلوم شد که نتیجه حمله هوایی ما کاملاً ناامیدکننده است. همه زبانی که به ایران وارد شده بود، انهدام یک هواپیمای جنگنده و یک هواپیمای مسافربری بود. در حالی که یک فروند هواپیمای بمب‌افکن ما با موشک راپیر در حوالی استان ایلام و در راه عزیمتش برای بمباران پایگاه هوایی اصفهان سرنگون شد و کلیه خدمه آن کشته شدند. یک فروند دیگر از این نوع هواپیما را در شمال عراق، به وسیله موشک راپیر ایرانی در سال ۱۹۷۴ از دست دادیم. با فرارسیدن سپیده دم روز اول مهرماه ۱۳۵۹ اندکی پیش از آنکه نیروهای زمینی ما عملیات گسترده زمینی خود را آغاز کنند، نیروی هوایی ایران عملیات پی در پی خود را برای بمباران اهدافی در بغداد و بسیاری از پایگاه‌های «بصره»، «ناصریه»، «البکر» در شرق، «الذجیل» در شمال بغداد و «الکوت» آغاز کرد. با بمباران پایگاه الحریه، تا چند روز پرواز هواپیما از این پایگاه ممکن نبود…

ابوالحسن سلطانی زاده

کارشناس سیاسی

بزرگداشت سالگرد دفاع مقدس در تاریخ این سرزمین بزرگداشت حدیث عشق و حماسه مقاومت است و به بازتولید قدرت و تداوم هوشمندانه بازدارندگی و ضرورت ارتقای روزافزون آمادگی‌های همه‌جانبه کمک می‌کند. در واقع، یادآور جمع‌ب شرق و غرب در تجهیز و تحریک صدام برای حمله نظامی به انقلاب اسلامی و ناکامی در این هدف، نقش انسجام و اتحاد و همدلی دولت و ملت برای پیروزی، نقش ولی‌فقیه و تبعیت ملت برای عبور از ایسن گردنه صعب‌العبور، نقش مدیریت جهادی و انقلابی پس از کنار زده شدن مدیریت لیبرالی بنی‌صدر و ده‌ها دستاورد دیگر است که امروز و پس از ۳۳ سال از پایان دفاع مقدس برای گام دوم در چله دوم انقلاب به آن نیازمندیم و از همین رو خطی انگاشتن و نقطه‌ای ندیدن این قطعه مشعشع و نورانی مهم‌ترین نکته در پردازش به این واقعه است؛ زیرا خطر تحریف و قلب حقیقت دفاع مقدس در دستور کار اندیشکده‌های غربی و معاند قرار گرفته است و لذا بازتعریف نقش و جایگاه دفاع مقدس پاسخی معتبر به نقش مخرب بدخواهان انقلاب است. در تحلیل مختصر و کوتاه باید گفت، در سال اول جنگ به علت حاکمیت مدیریت لیبرالی بنی‌صدر و نهضت آزادی، در موقعیت پدافندی بودیم و بر اساس تـز «زمین می‌دهیم تا زمان بگیریم» قریب ۲۰ هزار کیلومتر مربع از خاک کشورمان به اشغال دشمن یعنی درآمد؛ اما پس از خلع ید و برکناری این تفکر و جایگزین شدن تفکر جهادی و مدیریت انقلابی، در موقعیت تهاجمی قرار گرفته و یکی پس از دیگری ۱۰ شهر اشغال شده آزاد و در نهایت تحمیل شکست به صدام و عقب راندن دشمن به پشت مرزهای بین‌المللی حاصل شد. تجربه دفاع مقدس تجربه هنرمندانه تبدیل تهدید به فرصت شد و این فرصت همچنان

زینب‌گل‌محمدی

پژوهشگر دفاع مقدس

در پژوهش‌های جنگ‌های دنیا، همواره روایت دشمن، از اهمیت زیادی بر خوردار است. شماره گذشته در آستانه هفته گرامیداشت دفاع مقدس، روایت «صلاح عمر‌العلی» از اعضای شوروی رهبری حزب بعث را از آغاز جنگ، مرور کردیم. در این مجال هم برشی از سخنان «حامد علوان الجبوری» را برای‌تان انتخاب کرده‌ام. او رئیس دفتر صدام و وزیر خارجه عراق در سال‌های ابتدایی جنگ تحمیلی بود و قبل از آن، وزارتخانه‌های متنوع دیگری را هم تجربه کرده بود. او در زمینه آغاز جنگ و احتمال ادامه آن می‌گوید:

از شروط ضمنی قرارداد الجزایر این بود که آقای (آیت‌الله) خمینی از عراق خارج شود و مخالفت با شاه در عراق پایان یابد. ما هم در پاسخ گفتیم که (آیت‌الله) خمینی پیش از درخواست شاه رفته و الان تقریباً به مرز کویت رسیده‌است؛ و فکر می‌کنم کویتی‌ها هم کمی برای دادن اجازة ورود به او که برود و سوار هواپیما شود و به جای دیگری برود، این دست آن دست کرده بودند.

صدام بر آغاز جنگ با ایران پافشاری داشت و در نیمه دوم سال ۱۹۸۰ روابط بین دو کشور تیره شد. صدام حسین سفری منطقه‌ای به برخی کشورها نظیر عربستان و اردن داشت تا تأییدی برای راه انداختن این جنگ به دست بیاورد و اولین گلوله این جنگ در ۲۲ سپتامبر ۱۹۸۰ (۳۱ شهریور ۱۳۵۹) شلیک شد.

روابط بین عراق وایران مشتج شد واین تشنج رو به افزایش بود. پیش از آن هم در مکه موضوع هجوم

تندروهای اسلام‌گرای مسلح به مسجدالحرام رخ داد؛ ماجرای اشغال چند روزه مسجدالحرام از روز

۱ ماه محرم سال ۱۴۰۰ هجری قمری (۳۰ آبان

ساخت ایران

از دفاع مقدس تا توانمندی‌های موشکی، پهپادی پدافندی، فضایی

۶ تیربار موشکی

در این فـنـسـاوری که به لطف ایزدمنان به آن دست یافتیم، پرتاب‌های متوالی موشک‌های بالستیک به صورت قطاری از موشک‌ها حاصل شد و به واقع و به عینـه تحقـق فرمایش رهبری مبنی بر اینکه اگر یکی بزنبـد ده تا می‌خورید فراهم شد.

۷ مزرعه موشکی

در این فناوری شلیک موشک‌های بالستیک از اعماق زمین بدون آنکه نیاز به وسایل پرتابگر مانند لانچر باشد، انجام و تا لحظه شلیک هیچ نشانی از مکان شلیک نیست. رونمایی از این موشک‌های دفن‌شده و شلیک آنها که در عرصه دفاعی در جهان بی‌نظیر بود، موجی از تحیر و بهت را برای دشمن به وجود آورد.

۸ عملیات ترکیبی

انجام عملیات ترکیبی شبیه‌سازی تهاجم به نقاط قوت و ارکان دفاعی کشور باترکیب‌قابلیت‌های جدید موشکی، پهپادی و فنسـاوری هوش مصنوعی که عملاً به تعبیر فرماندهان نظامی، قدرت جدیدی در سپاه متولد شد.

۹ مقابله با خشکسالی

فرمانده هوافضای سپاه در خصوص ارتقای این توانمندی‌ها معتقد بود: «همه این توانمندی‌ها در حوزه موشکی، پدافندی و پهپادی را با فرهنگ دفاع مقدس به دست آورده‌ایم؛ زیرا فهمیدیم که باید قوی شویم وگرنه پامال می‌شویم و امروز در آمادگی‌های دفاعی در بالاترین سطح پس از پیروزی انقلاب اسلامی قرار داریم. در حوزه‌های موشکی، پدافند هوایی و راداری تراز ما تراز منطقه‌ای نیست، بلکه تراز جهانی است. قدرت اول موشکی در نقطه‌زنی و هتم با هشتم جهانی هستیم، در رادار جزء ۱۰ کشور اول جهان هستیم، در پهپاد جزء پنج کشور اول دنیا هستیم، در رادارسازی جزء ۱۰ کشور اول جهان هستیم و تمامی این تولیدات از ایده تا محصول توسط دانشمندان انقلابی و متعهد و متخصص کشورمان انجام می‌شود ما امروز در لبه فناوری دانش نظامی حرکت می‌کنیم.»

در فضا مستقر کنیم. این ماهواره که دو سال از عمر آن می‌گذرد، همچنان به فعالیت پایشی خود مشغول است، سرعتش ۷۵۰۰ متر بر ثانیه است (معادل ۲۷ هزار کیلومتر بر ساعت) و می‌تواند ظرف مدت یک و نیم ساعت یک دور به دور کره زمین بچرخد و به تعبیر ساده‌تر مسافت تهران تا مشهد را در مدت ۲ دقیقه طی می‌کند. این ماهواره در یک سال ۶ هزار بار به دور زمین می‌چرخد و امروز تمامی تحرکات منطقه از چشمان تیزبین این ماهواره رصد و به زمین ارسال می‌شود.»

۴ شهرهای زیرزمینی

راه‌اندازی شهرهای موشکی و ساخت تونل‌های پیچیده برای حفاظت از مهمات در سراسر کشور که فقط یک نمونه آن در رسانه ملی به نمایش گذاشته شد، موجی از غرور و افتخار برای هموطنان و موجی از بیم و نگرانی برای دشمنان ایجاد کرد. امروز کشورمان بمحمدالله از این شهرهای موشکی زیاد دارد، زیرا موشک را از ابزاری برای تولید قدرت و امنیت برای بازدارندگی دشمن و ماندگاری نظام می‌دانیم.

۵ پهپادهای تهاجمی

سردار حاجی‌زاده می‌گوید: «حضرت آقا در حوزه پهپاد فرمودند «اقدامات صورت گرفته در حوزه پهپاد بسیار خوب است، اما تعداد پهپادها کم است و باید آن را زیاد کنید» و حسب الامر همین تدبیر، بسیج شدیم و امروز شهر پهپادی داریم. شاید معروف‌ترین پهپاد، شاهد ۱۲۹ باشد که در هدف قرار دادن تکفیری‌ها در عراق و سوریه از آن استفاده‌های راهبردی می‌شد و نقش اساسی در انهدام نفرات و تجهیزات تکفیری‌ها داشت یا پهپاد غزه که سقف پروازی را تا ۳۵ هزار پا ارتقا داد و قدرت حمل تسلیحات را به ۵۰۰ کیلوگرم افزایش داد، همچنین پرواز جمعی از پهپادهای شاهد ۱۸۱ با بهره‌گیری از فناوری هوش مصنوعی از دیگر اختراعات پهپادهای نسل جدید به شمار می‌آید.»

برای اقتدار و ماندگاری نظام اسلامی قدرت‌نمایی می‌کند، در مخیله دشمن زخم خورده‌گزینه نظامی علیه نظام هیچ جایگاهی ندارد و این به برکت دفاع مقدس و راهبرد مقاومت فعال و بازدارندگی است و این «میدان» است که امروز به یاری دیپلماسی و سایر بخش‌های کشور شتافته و قدرت نظام را به رخ دشمنان می‌کشاند. پس از دفاع مقدس و تا امروز در بخش‌های متنوع و مختلف دفاعی با نصب‌العین قرار دادن تدابیر فرمانده معظم کل قوا و اتکا به توان داخلی و متخصصان جوان و انقلابی به نتایج ارزشمندی رسیده‌ایم که در ذیل فقط به بخش‌هایی از آن در بعد هوافضا اشاره می‌کنیم.

۱ تولید داخلی

سردار حاجی‌زاده فرمانده نیروی هوافضای سپاه در این رابطه می‌گوید: «در محضر حضرت آقا بودیم و بحث خرید تجهیزات پدافندی از روس مطرح شد. آقا فرمودند «ترجیح من این است که بومی باشد» و با استفاده از همین تدبیر امروز سامانه‌هایی مانند سوسم خرداد یا طبس و… در صنعت دفاعی کشور درخشندگی دارند.»

۲ موشک‌های با برد ۲۰۰۰ کیلومتر

باز هم سردار حاجی‌زاده در این رابطه می‌گوید: «حضرت آقا می‌فرمودند «ببینید دشمن چقدر روی موشک حساس است، هر چه می‌توانید روی موشک کار کنید، به دنبال دقت باشید» و امروز به برکت این تدبیر تمام موشک‌های ما در ابعاد کوتاه، میان و بلندبرد، نقطه‌زن هستند، در خصوص برد موشک‌ها نیز فعلاً تا ۲۰۰۰ کیلومتر است، ولی این سقف برد، دائمی و ابدی نیست.»

۳ ورود به فضا

عرصه تحرکات دفاعی و نظامی پنج‌بعد دارد: زمینی، هوایی، دریایی، سایبری و فضایی که ما بمحمدالله در سال ۱۳۹۸ موفق شدیم ماهواره نظامی تمام‌بومی نور را با ماهواره بر قاصد در مدار ۴۲۵ کیلومتری زمین

غلام علی اویسی) هم در جلسات حضور داشت. همه صحبت‌های‌شان هم مبنی بر این بود که ایران در آستانه سقوط است؛ ارتشش از هم پاشیده و چون اعدام‌ها شامل حال بسیاری از افسران و خلبانان ایرانی شده است، نیروی هوایی‌اش تقریباً فلج است و…

همه آن حاضران در جلسات می‌خواستند این طور نشان دهند که عملیات نظامی پیش رو می‌ایران، یک سفر تفریحی است و هیچ زحمتی نخواهد داشت. این چیزی بود که من شنیدم و قطعاً این موضوع، صدام را به شروع جنگ تشویق کرد. هدف‌مان از این جنگ متوقف کردن پیشروی موج انقلاب اسلامی به رهبری (آیت‌الله) خمینی بود. شعارهایی که در آن موقع از تهران سر می‌دادند، واقعاً ترسناک بود. صدور انقلاب و تظاهرات‌های مردمی عظیمی که راه می‌افتاد و خواستار صدور انقلاب به عراق و به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و به کل جهان اسلام بود، ما را می‌ترساند.

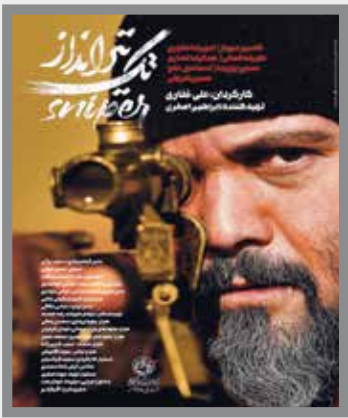
صدام محاسباتش را انجام داده و روی برتری نظامی عراق حساب باز کرده بود. عراق در آن موقع بیش از یک میلیون نیروی نظامی و سلاح‌های پیشرفته ساخت شوروی داشت. بعدها در مورد نیروی هوایی، این نیرو به هواپیماهای پیشرفته فرانسوی و موشک آگزوست هم مجهز شد. در مقابل، ایران در آن وضعی بود که توصیف کردم. روشی که بعدها در دوره میانی جنگ از طرف ایران در پیش گرفته شد، دکترین نظامی کره شمالی بود و آن هم تمرکز بر امواج انسانی بود.

مثلاً یک پایگاه نظامی عراقی در خط مقدم جبهه بود و امواج انسانی از جوانان کم سن و سال ایرانی به سمت آن راه می‌افتادند. منطقه برای محافظت از پایگاه مین‌گذاری شده بود. امواج انسانی از این جوانان کم سن و سال راه می‌افتاد که روی پیشانی‌بندهای‌شان شعار نوشته شده

بود و براین اساس که کلید بهشت (در پی اشتباه عمدی یا سهوی یک خبرنگار غربی که گزارش می‌دانی از خطوط نبرد ایران می داد، اشاره یکی از رزمندگان به کتاب «مفاتیح الجنان») را عیناً به عنوان «کلیدهای بهشت» ترجمه کرد!) در جیب‌شان است، می‌آمدند و میدان‌های مین با افراد بشری باز می‌شدند و صداها نفر کشته می‌شدند تا یک راه امن به سمت یک پایگاه نظامی معین باز شود. سپس موج‌های دیگر می‌آمد و همین طور به تهاجم ادامه می‌دادند؛ یعنی دقیقاً نواسته بودند از نظر روحی بر عراقی‌ها پیروز شوند.

از «عزت ابراهیم‌الدوری» چیزی شنیدم که واقعاً افکارم را به هم ریخت. او از فرماندهان نظامی ارتش بعث عراق بود که پس از قبضه قدرت به دست صدام حسین، مرد شماره دو این حزب شد. دقیقاً در همان روزهای ابتدای جنگ داشتیم به استقبال «ضیاء الحق» می‌رفتیم. او اولین کسی بود که از طرف سازمان کنفرانس اسلامی تعیین شد تا تلاش‌هایی برای حل اختلاف در همان ابتدای جنگ کند. چون آسمان عراق بسته بود، طبعاً هواپیما در آن روزها قابل استفاده نبود؛ به همین دلیل با خودرو به منطقه «خان باری» که نزدیک بغداد و در مسیر الرمادی بود رفتیم. در مسیر حرکت، در یک قهوه‌خانه بین‌راهی کوچک به انتظار کاروان ضیاء الحق نشستیم که او هم با خودرو از اردن به عراق می‌آمد.

عزت رو به من گفت: «استاد حامد! والله اگر جنگ شش ماه هم طول بکشد ما کوتاه نمی‌آییم.» یعنی خیال می‌کردند جنگ بیشتر از این طول نمی‌کشد. من فکر می‌کنم اطلاعات غلطی می‌رسید که ارتش و نیروی هوایی ایران از هم فرو پاشیده است و همین اطلاعات، موجب اشتباه محاسباتی رهبران عراق شد؛ یعنی حساب امواج انسانی را که به راه افتاد، نکرده بودند. حقیقتاً باید همه این محاسبات در نظر گرفته می‌شد.

ابراهیم اصغری تهیه کننده سینما در گفت و گو با صبح صادق

مدیران بی‌ رغبت به سینمای دفاع مقدس!

همان طور که در گزارش شماره قبل همین صفحه اشاره کردیم، متأسفانه تعداد تولیدات دفاع مقدسی در قالب فیلم سینمایی و به ویژه سریال‌های تلویزیونی بسیار کم شده، در حالی که بسیاری از افراد که یادگاران آن روزها هستند، سن شان رفته رفته بالا می‌رود و حالا تا زمان هست که از وجود پرپرکت‌شان بهره‌مند شویم باید این فرصت را غنیمت دانسته و خاطرات‌شان را به نمایش بگذاریم، تا شاید بتوانیم برگی از این دفتر تاریخ را ورق زده و آن را به نسل جدید خود نشان دهیم. در این شماره به سراغ ابراهیم اصغری، تهیه‌کننده فیلم سینمایی «نگ تیرانداز» رفته‌ایم، فیلمی که برای اولین بار پیش از اکران در سینما، در تلویزیون پخش شد و بسیار مورد توجه بینندگان قرار گرفت و حالا نیز بر روی پرده اکران است. به همین بهانه با وی به گفت‌وگو نشست‌ایم. متن زیر شرح این گفت‌وگو است.

نسیم اسدپور

کارشناس فرهنگی

این موضوع مدنظر است که چرا دیگر کارهای دفاع مقدس این قدر کم شده‌اند؟

دلیل این مسئله در وهله اول به بی‌توجهی یا کم‌توجهی سینما و رسانه به موضوع دفاع مقدس برمی‌گردد؛ مدیران درگیر مسائل روز شده‌اند و در این مورد کمی غفلت می‌شود. متأسفانه برخی کارشناس‌ها به اشتباه علت این غفلت را به این حساب می‌گذارند که جامعه تمایلی به پرداختن به این موضوعات ندارد؛ در حالی که با توجه به شناختی که از فرهنگ غنی مردم کشورمان داریم، نه تنها در طول این سال‌ها، بلکه قطعاً در قرن‌های آینده نیز، ایثارگری‌های رزمندگان دوران دفاع مقدس کهنه و به فراموشی سپرده نخواهد شد. همان‌طور که پس از گذشت قرن‌ها از حادثه عاشورا، مردم هیچ گاه حادثه کربلا را فراموش نکرده‌اند. اگر سینما و تلویزیون بر اساس ذائقه تماشاجی امروزی، فیلم‌هایی با موضوع دفاع مقدس تهیه کند؛ به گونه‌ای که اولاً فیلم تولید شده بتواند واقعیات آن دوران را منتقل کند و ثانیاً طوری با صداقت عمل کند که برای جامعه امروزی، کارکرد داشته باشد، قطعاً جامعه ما این‌گونه فیلم‌ها را پذیرا خواهد بود. حتی افرادی که از برخی مشکلات و مسائل امروز کشور که ناشی از مدیریت نادرست است گله‌مند باشند، نسبت به ایام دفاع مقدس و قهرمان‌های دفاع مقدس احترام قائل هستند و سر تعظیم فرود می‌آورند و قطعاً دوست دارند هر سال در سبد سینما و تلویزیون ما فیلم‌های خوب و جذابی از آن دوران وجود داشته باشد.

فیلم سینمایی تک تیرانداز که در ایام نوروز امسال پخش شد، تجربه تازه‌ای بود که برای اولین بار قبل از اینکه یک فیلم سینمایی در سینما اکران شود، از تلویزیون پخش شد. شما بازتابی از مردم داشتید؟

سینمای اکشن و حادثه‌ای همیشه مورد استقبال مخاطب بوده، هست و خواهد بود. حتی اگر بخواهیم

فسارخ از محتوا و مفهوم آن را در نظر بگیریم. حال اگر این سینمای اکشن، حادثه‌ای یا سینمای جنگ با ارزش‌ها و شخصیت‌هایی که برای جامعه ما قابل احترام هستند ترکیب شود، قطعاً جذابیت آن برای مردم دوچندان خواهد بود. فسارخ از اینکه فیلم تک تیرانداز در ایام نوروز امسال از طریق رسانه ملی، نمایش داده شد که خوشبختانه بازخورد بسیار خوبی هم داشت، حتی در فیلم‌های قدیمی‌تری هم که ساختم و ابتدا در سالن‌های سینما نمایش داده می‌شد نیز، شاهد این بودم که مخاطبی که به سینما می‌آید، حتی مخاطبی که شاید ظاهر او نشان ندهد، همه با احترام به فیلم دفاع مقدسی و شخصیت‌های آن نگاه می‌کنند. وقتی این افراد احساس کنند در یک مقطع زمانی، چنین جوان‌هایی مقابل متجاوز قرار گرفته‌اند و از اعتقادات، سرزمین و ناموس این سرزمین دفاع کرده‌اند، قطعاً برای آنها ارزشمند است؛ به خصوص اگر این مسئله در بستر یک فیلم باشد که جذاب‌تر هم خواهد بود. نمایش فیلم تک تیرانداز به دلیل شرایط و محدودیت‌های ناشی از بیماری کرونا قبل از اکران در سینما، از تلویزیون نمایش داده شد. مطمئن بودم فیلم جذابی برای تماشاجی است و یک یا دو ساعت آنها را به خود مشغول می‌کند و مخاطبان به هم وطن‌هایی که در این فیلم نمایش داده می‌شوند، می‌بالند و لذت می‌برند. در بازتاب‌های مختلفی هم که دریافت کردم، به دلیل اینکه مخاطب تلویزیون چندین برابر مخاطب سینماست، احساس کردم مردم به شدت از این فیلم استقبال کرده و از آن رضایت داشته‌اند و بازتاب آن را در اکران عمومی سینماها نیز خواهیم دید. این فیلم در هفته دفاع مقدس اکران عمومی شده و حداقل یک ماه اکران آن ادامه خواهد داشت و با توجه به اینکه با شرایط فنی خاص در صدا، تصویر و جلوه‌ها ساخته شده است، قطعاً می‌تواند در سالن سینما خیلی بیشتر از تلویزیون مورد توجه مخاطب قرار گیرد.

با توجه به تجربه نمایش این فیلم در تلویزیون و قبل از اکران آن در سینما، اگر تلویزیون خواهان پخش فیلم دیگری از شما به همین منوال باشد، قبول می‌کنید؟

عرف سینما و فیلم سینمایی این است که مردم ابتدا فیلم را در سالن سینما ببینند، چون شرایط سینمای ایران به این صورت است که اگر مخاطب عام قبلاً فیلمی را دیده باشد، شرایط معقولی نیست که بعد از آن در سینماها نمایش داده شود. به خصوص این نوع فیلم‌ها که با پروداکشن سنگین ساخته می‌شود و قطعاً تماشاجی آن نسبت به تلویزیون خیلی محدودتر است؛ همچنین اینکه اکران فیلم در سینماها، یک جریان‌ی در کشور به وجود می‌آورد که آن جریان به فضای فرهنگی کشور و فضای فیلم‌های دفاع مقدس خیلی کمک می‌کند. اتفاقی که امسال افتاد، در شرایط خاص و ویژه بود و دلیل اصرار تلویزیون هم به دلیل شرایط خاص و ویژه کشور بود، اما اگر شرایط عادی باشد، حتی مد نظر مدیران تلویزیون این است که فیلم به خصوص این نوع فیلم‌ها، ابتدا در سینماها نمایش داده شود و بعد از چند ماه در تلویزیون نمایش داده شود. فیلم‌های سینمایی داخلی کشور و به ویژه فیلم‌هایی که در این حوزه تولید می‌شوند، معمولاً فیلم‌های پرهزینه و سستی هستند و فیلم‌هایی هستند که به لحاظ محتوایی در راستای اهداف انقلاب اسلامی و دفاع مقدس ساخته می‌شوند که یک عِرق ملی را نیز در مردم تهییج می‌کنند؛ برای اینکه سینمای دفاع مقدس بتواند تداوم داشته باشد و رونق بیشتری بگیرد، خواسته ما از تلویزیون این است که معمولاً این فیلم‌ها را با قیمت‌های مناسبی خریداری و در زمان‌های مناسبی پخش کند که این گردش دو سویه برای جریان اقتصادی سینما و سازنده اتفاق افتد؛ در واقع هم فیلم‌های خوب و با کیفیت درباره دفاع مقدس تولید شود و هم اینکه به خوبی نمایش

داده شود. با توجه به استقبال خوب مردم از این نوع فیلم‌ها، پس چرا اقتدر فیلم‌های دفاع مقدس محدود و کم‌ساخته می‌شود تا جایی که حتی وقتی می‌خواهند یک فیلم درباره دفاع مقدس در تلویزیون بسازند، غیر مستقیم یا در حاشیه به این مسئله می‌پردازند؟ چرا مثل گذشته مستقیم به این نوع داستان‌ها پرداخته نمی‌شود؟ همچنین اینکه مخاطب انتظار دارد کیفیت فیلم‌ها بالاتر رفته باشد، اما هم از لحاظ کمیت و هم تعداد، این نوع فیلم‌ها کم شده است. این سؤال را در ابتدا باید از مدیران فرهنگی و سینما و تلویزیون پرسید، چراکه اگر مدیران مربوطه چنین اصرار و تأکیدی داشته باشند که بحق هم است، سینماگران، نویسندگان و فیلم‌سازان به این سمت می‌روند؛ اما این تمایل و خواسته واقعی باید از سوی مدیران مطرح شود و آن را دنبال کنند. چه مدیران تلویزیون، چه مدیران سینمایی و چه نهادهایی که بودجه‌های تولید آثار فرهنگی و سینمایی را در دست دارند، قطعاً باید این مسئله را بخواهند و این مطالبه باید از سوی آنها ایجاد شود، چراکه به نظر می‌رسد ۹۹ درصد این بخش دست آنهاست و ما بقی دست سازندگان است. سازندگان بسیاری در سینمای ایران و تلویزیون داریم که هم علاقه‌مند هستند، هم تمایل دارند و هم توان این را دارند که این نوع فیلم‌نامه‌ها را بنویسند و تولید و عرضه کنند، به همین دلیل می‌گویم این مدیران هستند که باید مانند سازندگان نسبت به ساخت چنین موضوعاتی تمایل نشان دهند.

همه دنیا روی الگوسازی و قهرمان‌پروری کار می‌کنند، در حالی که ما این الگوها و قهرمان‌ها را داریم، اما به آنها پرداخته نمی‌شود؟

بله همه ما این را می‌دانیم و اینکه این افراد را هم داریم؛ اما حداقل تجربه و شواهد بنده در ۱۵ سال اخیر این بوده است که اگر در سازمان فیلمی در این زمینه

خاطره

اسلحه دایی

یک نقاشی از خودش در کاغذ کوچکی کشید و طرفین کاغذ نوشته بود «شهید محمود جهان‌شیر». یک طرف هم یک قبر برای خودش کشیده بود و در نقاشی در همان قسمتی که در پهلوش گلوله خورده بود، برای خودش یک علامت گلوله گذاشته بود. من این نقاشی را بعد از شهادت او دیدم. بعد از آنکه شهید شد،

این نقاشی از لابه‌لای وصیت‌نامه‌اش پیدا شد. یک دفتر خاطرات داشت که آن را هنوز دارم. مثلاً نوشته بود: «امروز دیر به پدرم سلام کردم. به این اندازه گناه کردم. امروز دیر از خواب بلند شدم و به این اندازه گناه کردم. امروز چه کردم...» تمام اینها را نوشته بود و علامت زده بود. با اینکه پسرم در وصیت‌نامه خود نوشته بود که این دفتر را پاره کنید و دور بیندازید، من گفتم هیچ‌گاه آن را پاره نمی‌کنم و آن را به عنوان یادگاری نگه می‌دارم؛ اینها حساب و کتاب زندگی او بوده است. وقتی برادرم شهید عبدالمحمد در سال ۱۳۶۳ به شهادت رسیده بود، از آن روز، پسرم گفت که اسلحه دایی من روی زمین مانده است و من باید بروم و آن را بردارم. پسرم روز ۲۱ دی در شلمچه در عملیات کربلای ۵ به شهادت رسید.

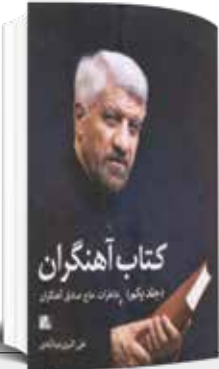
راوی: خانم ترگس محمدخوانی

مادر شهید محمود جهان‌شیر

تازه‌ها

کتاب آهنگران

وقتی در اوایل دهه ۹۰، علی اکبری مزدآبادی برای انجام گفت‌وگو و ثبت خاطرات به منزل حاج صادق آهنگران رفت، هیچ کس باور نمی‌کرد چندی بعد، «کتاب آهنگران» حاوی خاطرات او و متن بسیاری از نوحه‌هایی که خوانده بود منتشر شود. حاج صادق وقتی کتاب را دید و در دست گرفت، تصمیم گرفت خاطرات بیشتری را از صندوقچه ذهنش بیرون بکشد و به ویراست دوم کتاب ارائه کند. این ویرایش اگر چه هفت سال طول کشید، ولی حاصلش شد مجموعه دو جلدی «کتاب آهنگران» که در یکی، خاطرات این مداح گرانقدر درج شده و در دیگری، متن کامل نوحه‌ها به همراه چند لوح فشرده صوت و تصویری به مخاطبان عرضه شده است.

قاب

چرا؟

برای خودشان هم عجیب بود. سال‌ها از پایان جنگ می‌گذشت؛ اما همچنان، تعدادی از ایرانی‌ها دنبال استخوان‌های به جا مانده از رزمندگان جنگ هشت ساله بودند. وقتی هم که پیکرها با احترام به مرز عراق و ایران می‌رسید، عده‌ای عاشقانه به استقبال‌شان می‌آمدند. راستی چرا صدام، هیچ‌گاه دنبال پیکر برادر جوانم که در ۲۱ سالگی به جنگ رفت و دیگر هیچ‌گاه برنگشت، نرفت؟!۹...

تقویم انقلاب

تصویب اصل پنجم قانون اساسی

سیدمحمدحسینی

مورخ و پژوهشگر

موضوع «ولایت فقیه» از مباحث مهم و حیاتی بود که متأسفانه در پیش‌نویس قانون اساسی اشاره‌ای به آن نشده بود؛ در حالی که محور اندیشه سیاسی حضرت امام خمینی (ره) بود و بر آن اساس روند پیروزی انقلاب اسلامی را رقم زده بود. امام از سال ۱۳۲۳ در کتاب کشف‌الاسرار «ولایت فقیه» را به‌عنوان اصل مسلم و قطعی تشیع در عصر غیبت مطرح کرده بودند. گفته می‌شود، حضرت امام(ره) در حاشیه نخستین پیش‌نویس، در ذیل اصل ۸۹ که رئیس‌جمهور را بالاترین مقام رسمی کشور معرفی می‌کند، نوشته بودند: «باید مقام رهبری انقلاب که مافوق است، ذکر شود.» همچنین در حاشیه مقدمه نیز نوشته بودند: «اشاره به نقش رهبری لازم است.» بحث در خصوص نقش ولایت فقیه، پیش از آغاز مجلس خبرگان از سوی آیت‌الله صدوقی شروع شده بود و در انتخابات خبرگان هم مفهوم ولایت فقیه به‌طور گسترده از سوی حزب جمهوری اسلامی و احزاب همراه آن به کار می‌رفت. با آغاز به کار مجلس نیز اکثریت خبرگان منتخب مردم از طرفداران این نظریه به‌شمار می‌آمدند و با صراحت از همان نخست اعلام کردند، قانونی که ولایت فقیه در آن نباشد، تصویب نخواهد شد؛و مطرح می‌کردند هر چند اسام دخالتی در گنجاندن اصل ولایت فقیه در قانون اساسی نداشته باشد، اما این مطلب غیر از این است که ایشان به حکومتی غیر از حاکمیت ولایت فقیه می‌اندیشید! به علاوه امام خمینی (ره) درباره ولایت فقیه سخنانی ابراز داشتند که نشان می‌دهد حکومت را بدون محوریت فقیه عادل مشروع نمی‌دانند. بسیاری هم معتقد بودند چون اسام در ماجرای ولایت فقیه از نظر اجتماعی و افکار عمومی ذی‌نفع تلقی می‌شد، طبیعی بود که ایشان نمی‌تواند خود پیشگام درج اصل ولایت فقیه در قانون باشد. در میان مراجع آن دوران، امام خمینی (ره) نخستین کسی بودند که در دروس فقهی خود از ولایت فقیه به‌عنوان مبنای اداره حکومت به‌طور مبسوط سخن گفتند و مبنای آن را تشریح کردند و زمانی هم به صراحت از ولایت فقیه دفاع کردند که این اصل بنا به درخواست عمومی مردم در روزهای ۱۹ و ۲۰ آذر سال ۱۳۵۷ نمایان شد؛ همچنین از سوی خبرگان مردم به‌طور دموکراتیک طرح شد و به تصویب رسید. نکته دیگر اینکه بر خلاف دیدگاهی که شهید دکتر سیدحسن آیت را واضع اصل ولایت فقیه در قانون اساسی مطرح می‌کنند، باید گفت که وی در اولین سخنرانی‌اش هیچ حرفی از ولایت فقیه نمی‌زند. آنچه مسلم است در مجلس خبرگان، اولین کسی که در مجلس خبرگان قانون اساسی به صراحت از ولایت فقیه سخن به میان آورد، سیدمحمد کپاش، نماینده مردم استان خوزستان بود و بعد از او هم عبدالرحمن حیدری، نماینده مردم استان ایلام در این باره سخن گفت و پس از مرحوم حیدری نیز سیدمحمدخامنه‌ای، سیدمنیرالدین‌الهاشمی، مرحوم ربانی‌املشی و مرحوم طاهری خرم‌آبادی و دیگران در این باره صحبت کردند. اولین کسی هم که به امام راحل نامه نوشت که «اگر ولایت فقیه نباید مشروعیت این نظام مشکل دارد» مرحوم آیت‌الله العظمی گلپایگانی بود. آیت‌الله العظمی مرعشی‌نجفی نیز اعلام کرد: «ولایت فقیه جامع‌الشرایط در هر عصری معتبر است.» با وجود مخالفت‌های لیبرال‌ها، کمونیست‌ها و ...، این اصل با حمایت قاطع نمایندگان مجلس به تصویب رسید و از بین آرای مأخوذه در خصوص اصل پنجم قانون اساسی، ۵۳ نفر رأی مثبت و تنها چهار نفر رأی منفی دادند.

مهدی سعیدی

دبیر گروه تاریخ

یک پای صحنه رقابت‌های انتخاباتی سال ۱۳۸۸ را جریان اصلاح‌طلبی شکل می‌داد که خود را بازنده بزرگ انتخابات ریاست‌جمهوری گذشته می‌دانست. ناکامی در انتخابات ۱۳۸۴ و روی کار آمدن دولتی با حداکثر فاصله ذهنی با اصلاح‌طلبان، کافی بود تا همه توان ایسن جریان برای جلوگیری از تکرار دولت نهم در انتخابات خرداد ۱۳۸۸ و جبران شکست گذشته بسیج شود. جریان دوم خرداد تلاش کرد در انتخابات دهم، جنبشی فراگیر از همه جاماندگان و به گمان برخی رهبران آن‌همه زخم‌خوردگان از ملت را تحت عنوان سناریوی «عبور از احمدی‌نژاد» ساماندهی کند. تحلیل سطحی آرایش انتخاباتی جریان دوم خرداد از زاویه داشتن نامزدها با احزاب و گروه‌های منتسب حکایت می‌کرد؛ اما تحلیل عمیق، واقعی و جامع‌نگر، از آرایشی هدفمند، ائتلافی و مبتنی بر «احتمال-انعطاف» حکایت داشت. در یک نگاه کلی، چهار طیف در اردوگاه دوم خرداد قابل مشاهده بود:

۱- حزب مشارکت، سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی و مجتمع روحانیون مبارز، طیف اول صنف‌بندی جریان دوم خرداد را تشکیل می‌دادند. دو گروه اول از این طیف، از ابتدا بر نامزدی سیدمحمد خاتمی تمرکز کردند؛ اما با انصراف وی، هر یک با صدور بیانیه‌ای، میرحسین موسوی را بهترین گزینه برای تحقق خواسته‌های خود دانستند و از وی حمایت کردند. مجمع روحانیون مبارز، نیم‌نگاهی به مهدی کرویی داشت و برخی از عناصر آن به وی تمایل شدند؛ اما غالب این گروه از موسوی حمایت کردند. در مجموع، به نظر می‌رسد این طیف که همان تندروهای جریان دوم خرداد بودند و همچنین رویه افراطی‌گری سال‌های همراهی با خاتمی را دنبال می‌کردند، همگرایی بیشتری در آستانه انتخابات دهم داشتند.

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی نیز پس از کناره‌گیری خاتمی، با انتشار بیانیه‌ای در ۱۳ بند در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۸۸ حمایت رسمی خود را از موسوی اعلام کرد. این سازمان در بیانیه خود با بحرانی خواندن کشور، «انتخابات ریاست‌جمهوری آینده را به‌مثابه فرصتی مغتنم و

راهکاری قانونی، مدنی، مسالمت‌آمیز و در عین حال کم‌هزینه، فراروی ملت ایران برای پایان دادن به مدیریت ناکارآمد و ضعیف و نجات کشور از وضعیت نابسامان و نگران‌کننده کنونی» دانست و موسوی را بهترین گزینه برای تغییر وضع موجود و احیای مطالبات عقیم و به‌جا مانده دوم خرداد در دوره خاتمی اعلام کرد.

موسوی که از ابتدا با شعارهای انقلابی و پابندی به انقلاب، راه امام و روحانیت، تلاش فریبنده‌ای را برای جلب نظر مردم و به‌ویژه وفاداران به انقلاب و نظام آغاز کرده بود، با علنی شدن حمایت سازمان مجاهدین انقلاب از وی، دچار مشکل شد. نظرسنجی‌ها و برآوردها در هفته اول اردیبهشت ماه از کاهش آرای موسوی حکایت داشت. بسیاری از تحلیل‌گران سیاسی که سقف رأی جریان دوم خرداد را در خوشبینانه‌ترین وضعیت، بین سه تا چهار میلیون می‌دانستند، این کاهش را ناشی از مشخص شدن برخی از حامیان اصلی موسوی (سازمان مجاهدین و حزب مشارکت) تحلیل می‌کردند. به نظر می‌رسد، سابقه ذهنی ملت ایران از افراطی‌گری‌های عناصر سکولار منتسب به این دو گروه در دوره دوم خرداد از یک سو و اعلام نظر موسوی در مورد سازمان مجاهدین از سوی دیگر، روند کاهش رأی موسوی را تقویت کرد.

۲- حزب اعتماد ملی که طیف دوم را تشکیل می‌داد، محصول انشعاب از همان طیف اول است. «حجت‌الاسلام مهدی کرویی» که دبیرکلی مجمع روحانیون مبارز را برعهده داشت، به دلیل

اعتراض به افراطی‌گری‌های طیف اول، به همراه عده‌ای که به او نزدیک‌تر بودند در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری نهم و با هدف حضور مستقل و به قصد پیروزی در انتخابات، حزب اعتماد ملی را پایه‌گذاری کرد. کرویی اگرچه با رویه انتقادی نسبت به روند حوادث سال‌های حاکمیت جریان دوم خرداد وارد عرصه رقابت انتخاباتی نهمین دوره ریاست‌جمهوری شد؛ اما در عین حال از مخالفان جدی جریان اصولگرا نیز بود. کرویی در انتخابات نهم با فاصله کمی از احمدی‌نژاد، از ادامه رقابت و صعود به مرحله دوم بازماند.

نامزد طیف اعتماد ملی برای انتخابات ریاست‌جمهوری دهم نیز دبیر کل حزب، یعنی مهدی کرویی بود. با کناره‌گیری خاتمی و حضور نامزد واحد اصولگرایان در رقابت دهم، تلاش‌هایی برای قانع کردن کرویی به کناره‌گیری به نفع موسوی صورت گرفت؛ ولی او که با نگاهی به تجربه انتخابات نهم به پیروزی در انتخابات دهم چشم دوخته بود، لذا از انصراف، سر باز زد و در عرصه رقابت باقی ماند.

۳- حزب «دولت‌ساخته» کارگزاران سازندگی که در دوره پایانی ریاست‌جمهوری هاشمی‌رفسنجانی به‌وجود آمد، در انتخابات دهم نقشی متفاوت از گذشته بازی کرد. این حزب که سهم چشمگیری در ایجاد فضای دوم خرداد داشت، هرگز نتوانست از یک پایگاه اجتماعی قابل اعتنایی برخوردار شود و همواره در رقابت‌های انتخاباتی به صورت وابسته و تا حدی حاشیه‌ای عمل می‌کرد. «کارگزاران»

چهارضلعی اصلاح‌طلبان

انتخابات ریاست‌جمهوری دهم و صف‌آرایی جریان‌های سیاسی-۲

در انتخابات دهم ابتدا ورود به عرصه رقابت با نامزد حزبی خود را زمزمه کرد؛ اما نه خود حزب و نه حسن روحانی، نه نامزد مطرح حزب و نه سایر نامزدهای مورد نظر آن، خطر ورود به رقابت را نپذیرفتند.

در ماه‌های نزدیک به انتخابات دهم، زمزمه‌های مشکوک اختلاف و شکاف در حزب علنی شد. آنچه کارنامه حزب را در این دوره بسیار متفاوت و تأمل برانگیز می‌کرد، آرایشی بود که حزب، پشت سر نامزدهای دوم خردادی گرفت. حزب که ابتدا به سوی سیدمحمد خاتمی رفته بود، با اوج‌گیری رقابت انتخاباتی نامزدها، وضعیت متفاوتی به خود گرفت. تمایل سخنگوی حزب به محسن رضایی با وجود اظهارات شفاف در حمایت از موسوی، جای تأمل دارد. کرباسچی، دبیرکل حزب کارگزاران، با حفظ سمت دبیرکلی به حزب اعتماد ملی و کرویی ملحق شد و در جایگاه مشاورت کرویی قرار گرفت. وی سپس به عنوان معاون اول کرویی در صورت پیروزی او در انتخابات معرفی شد. رفتار کرباسچی در سفرها و سخنرانی‌های انتخاباتی کرویی و به‌ویژه روز ۲۲ خرداد که به‌صورت علنی به موسوی رأی داد، بسیار معنی‌دار و در چارچوب منویات پشت پرده مدیریت پیچیده کارگزاران در این دوره قابل تحلیل است. بر این نکات باید همراهی برخی چهره‌های آشنا و مؤثر کارگزاران در کنار کرباسچی – کرویی را نیز افزود. با این حال، کارگزاران در نهایت همه ظرفیت‌ها و حتی فرصت‌های کرویی را به سمت موسوی سوق دادند. آنها معتقد بودند با مدیریت صحنه، تجمع فرصت‌ها و استفاده از ظرفیت موسوی، خواهند توانست پروژه «نه به احمدی‌نژاد» را به نتیجه دلخواه برسانند.

۴- طیف چهارم جریان دوم خرداد را گروه‌هایی تشکیل می‌دادند که با وجود همنوایی با جریان کلی و گزینه‌های آن، همواره تلاش کردند به‌نوعی فاصله و استقلال خود را از سه طیف مذکور حفظ کنند. در این طیف نیز می‌توان تنوعی از گروه‌ها با گرایش و ترجیحات اعتدالی، لیبرالی و حتی ملی و مذهبی را جست‌وجو کرد. در این طیف، برخی گروه‌هایی که فاقد مجوز فعالیت بودند و به صورت غیرقانونی ادامه حیات می‌دادند نیز قرار گرفتند و بر گزینه اصلی جریان دوم خرداد، یعنی موسوی تمرکز کردند. در ادامه کار بخش مهمی از فتنه‌گران سبز رنگ را این طیف تشکیل دادند!

حافظه

اولین قهرمانی غرب

سیاست در المپیک لس‌آنجلس ۱۹۸۴

سال ۱۹۷۸، پیشنهاد میزبانی تهران به دلیل شکل‌گیری جمهوری اسلامی مورد قبول واقع نشد و لس‌آنجلس آمریکا برای میزبانی انتخاب شد! همین تصمیم‌گیری سیاسی کافی بود تا جمهوری اسلامی ایران در مسابقات شرکت نکند. ایران، تنها کشوری است که هر دو المپیک مسکو و لس‌آنجلس را تحریم کرد و در هیچ یک شرکت نکرد و سیاست «نه شرقی نه غربی» را به شکل تام و تمام به نمایش گذاشت. در کنار تحریم‌کنندگان، ۱۴۱ کشور جهان و با حضور ۶۷۹۷ ورزشکار رقابت‌های ورزشی خود را در ۲۳ رشته ورزشی از تاریخ از ۲۸ ژوئیه تا ۱۲ اوت آغاز کردند. در این مسابقات آمریکا برای اولین بار ایالات متحده با ۸۳ مدال طلا، ۶۱ مدال نقره و ۳۰ مدال برنز در صدر جدول مدال‌های المپیک ایستاد و در غیاب شوروی این رومانی بود که با ۲۰ مدال طلا برای تنها بار در تاریخ در رده دوم جدول رده‌بندی مدال‌های المپیک ایستاده بود. آلمان غربی در جایگاه سوم ایستاد و چین برای اولین بار در جایگاه چهارم ایستاد.

تحریم المپیک ۱۹۸۰ مسکو از سوی کشورهای بلوک غرب کافی بود تا در روزهای اوج جنگ سرد، المپیک ۱۹۸۴ لس‌آنجلس نیز از جانب شوروی و حامیان آن تحریم شود. اتحاد جماهیر شوروی و ۱۴ کشور عضو بلوک شرق به این بهانه که امنیت ورزشکاران در لس‌آنجلس تأمین نمی‌شود، از حضور رومانی از جمله کشورهای اروپای شرقی بود که ورزشکاران خود را به آمریکا اعزام کرد و نشان را به دست آورد و در رده دوم جدول پایانی مدال‌ها قرار گرفت. در کنار رومانی، یوگسلاوی سابق و جمهوری خلق چین نیز پس از چند دوره غیبت (۱۹۵۶ تا ۱۹۸۰) برای اولین بار در المپیک لس‌آنجلس شرکت کردند. سرگنی بلوگلازوف و آرسن فادزائف، دو نابغه کشتی آزاد روسیه بودند که طلای المپیک ۱۹۸۴ را به دلیل تحریم اعمال شده از سوی مسکو از دست دادند؛ طلایی که اگر از دست نرفته بود، هر یک سه طلای المپیک در کارنامه‌شان داشتند و با یک طلای جهانی دیگر، در کنار الکساندر مدوید، پرافتخارترین چهره‌های تاریخ کشتی آزاد می‌شدند.

از سویی دیگر برای میزبانی المپیک ۱۹۸۴، چند شهر تا اواخر مایل به میزبانی در المپیک تابستانی بودند؛ ولی با ایسن وجود در نهایت تنها دو شهر تهران و لس‌آنجلس برای میزبانی بازی‌های المپیک ۱۹۸۴ پیشنهادهای جدی را ارائه دادند، اما قبل از انتخاب نهایی در

رفیق قاچاقچی!

مروری بر مفاسد دربار رژیم پهلوی

قاچاق موادمخدر در سونیس با ضمانت خود از زندان بیرون آورد و یکسره به فرودگاه زوربخ برسد و از آنجا در حالی که مأموران پلیس ناظر فرار زندانی از کشورشان بودند ولی به خاطر حضور شاه کاری از دست‌شان بر نمی‌آمد؛و را به هوایمی آماده پرواز نشانند و از سونیس خارج کرد.

این ماجرا اگرچه در سونیس و مطبوعات اروپایی انعکاس وسیع یافت، ولی همان زمان به دلیل سانسور خبری ایران کسی در داخل کشور از مآوقع مطلع نشد، تا آنکه پس از مدتی جریان واقعه دهان برادر امیرعباس هویدل-سفیر و مردم را از این مسئله حیرت‌زده کرد که چطور قاچاقچی‌های خرده‌پای بدبخت به دستور شاه تیرباران می‌شوند؛ ولی همین شاه دوست خود را که به جرم قاچاق موادمخدر در سونیس بازداشت شده، از محاکمه و زندان می‌رهاند؟! راجع به «امیر هوشنگ دولو» نیز گفتنی است که او تا چند ماه خود را از نظر‌ها پنهان کرد؛ ولی بعد از آن بار دیگر به دربار آفتابی شد و کارهای سابق خویش را از سر گرفت.»

در سال‌های حکومت محمدرضا پهلوی، دربار و رویدادها و زدو بندهای نامشروع آن از منابع اصلی ترویج مفاسد اخلاقی در جامعه ایران بود. حکومت فاسد پهلوی خود بزرگ‌ترین مروج فساد در کشور بود و سرسلسله مفاسد را باید در اطرافیان شاه و دربار جست‌وجو کرد. این ادعا موضوعی نیست که مخالفان شاه مطرح کرده باشند، بلکه کسانی که خود روزگاری در دربار رفت‌وآمد داشته و از کارگزاران حکومت پهلوی بوده‌اند، خاطرات فراوانی در ایسن زمینه نقل کرده‌اند. فریدون هویدل-برادر امیرعباس هویدل-سفیر شاه در سازمان ملل در کتاب خاطرات خود با عنوان «سقوط شاه» می‌نویسد:

«یکی از مسائل حیرت‌انگیز برای مردم ایران، دخالت‌های دربار شاه در امور مربوط به مواد مخدر بود. به «محمودرضا» یکی از برادران شاه اجازه داده شده بود در امر کشت تریاک و فروش محصول آن فعالیت داشته باشند و آن‌طور که مردم تهران نقل می‌کردند، همه ساله محمودرضا به بهانه اینکه محصول تریاک خوب نبوده، مقدار زیادی از تریاک‌های به دست آمده را برای خود نگه می‌داشت و بعداً آن را به قیمت هنگفت در بازار سیاه به فروش می‌رساند.

مردم همچنین رسوایی سال ۱۹۷۲ [۱۳۵۱] توسط یکی از اطرافیان شاه به نام «امیر هوشنگ دولو» را که در سونیس اتفاق افتاده فراموش نمی‌کردند و نیز می‌دانستند که شاه این شخص را پس از دستگیری‌ش به خاطر

سیاست نامه

سیدمحمدکاظم یزدی-۵

رفتار هوشمندانه با حاکمان انگلیسی!

فتح‌الله پربشان

دبیر گروه اندیشه

در بررسی اندیشه و فقه سیاسی مرحوم سیدمحمدکاظم یزدی، راهبرد وحدت شیعه و سنی بسیار پررنگ است. وی با وجود آزار و اذیت شیعیان عراق از سوی حکومت سنی عثمانی، زمانی که انگلیس در صدد اشغال نظامی عراق به‌عنوان قلمرو حکومت عثمانی است، حکم جهاد با انگلیسی‌ها را صادر می‌کند. البته جنگ نتیجه‌ای جز اشغال عراق نداشت ومقدرات حکومت بر عراق برای مدت‌ها به دست انگلیس افتاد، اما فهم صائب، صاحب عروه از خیانت و خصومت ابرقدرتی مانند بریتانیا سبب می‌شود وی لحظه‌ای از تلاش برای اتحاد و یکپارچگی جهان اسلام و مبارزه منفی با اشغالگران دست برندارد. با استقرار انگلیسی‌ها و حکومت ویلسون وضع سختی بر عراق حاکم شد؛ اما نجف به هیچ وجه با متجاوزان کنار نیامد. سید یزدی به ثروتمندان و تجار نامه‌هایی نوشت و از آنان درخواست کمک‌های اقتصادی برای مردم فقیر شهر نجف کرد؛ علاوه بر این، نامه‌هایی بین سید یزدی و حکام انگلیسی برای استخلاص مسلمانان نجف رد و بدل شد.^{۱۱} از وی خواسته شد که نجف را ترک کند تا حکومت با مردم برخورد کند؛ اما سید گفت من تنها نمی‌روم. همه اهل نجف خانواده من هستند.^{۱۲} انگلیسی‌ها به ظاهر بر تمامی شهرهای عراق مسلط شدند، ولی مشکل آنها این بود که مردم آنان را دشمن خویش می‌دانستند؛ فرماندهان و سیاستمداران انگلیسی که به این امر واقف بودند، قصد داشتند از طریق برقراری ارتباط با رهبران مذهبی به درون مردم نفوذ کنند. در همین راستا، برخی از سیاستمداران انگلیسی با سید ملاقات کردند که سید آنان را چندان تحویل نگرفت و هدیه آنان را نپذیرفت. یکی از این سیاستمداران در خاطرات خود می‌نویسد: «برای ملاقات سیدمحمدکاظم طباطبایی یزدی که کلامش از عراق تا اصفهان نافذ است حرکت کردیم. مشارالیه چندان احساسات خوبی نسبت به ما نداشت و حتی هدیه‌ها را رد کرد.»^{۱۳} رهبران مذهبی نه تنها در این ملاقات‌ها بهانه‌ای به دست انگلیسی‌ها نمی‌دادند؛ بلکه از توجهات سیاستمداران به آنها به نفع عموم نیز استفاده می‌کردند. مرحوم آقا نجفی قوچانی با اینکه از برخورد سید در جریان مشروطه رضایتی نداشت، در همین راستا می‌نویسد: «بالفور رئیس لشکر دشمن یکی دو مرتبه از آقا سیدمحمدکاظم خواسته بود و به ملاقاتش آمده بود. روزی شنیدم که باز بالفور از آنها اجازه نداده به ملاقاتش بیاید آقا اینن دفعه اجازه نداده است... به منزل آقا رفتم و به آقا گفتم... این مردک فرنگی اجازه خواسته خدمت شما برسد ولی شما اجازه ندادید گفت: بله همین طور است، قبلا که به کوفه می‌رفتم صاحب منصب‌های انگلیسی نزد من رفت و آمد می‌کردند بسیاری از خیالات فاسد و مضرت‌شان را دفع می‌کردم برای مسلمانان مصالح زیادی داشت و مفاسد زیادی دفع می‌گردید.»^{۱۴} مبتنی بر این شواهد و حقایق تاریخی، عملکرد کلی سید در مقابله با تهاجم نظامی دشمن به کشور اسلامی غیرتمندانه و هوشمندانه ارزیابی می‌شود؛ چرا که ابتدا در دفاع از بلاد اسلامی حکم جهاد داد و حتی فرزندش نیز در این راه به شهادت رسید و پس از استقرار دشمن کافر برای حفظ دماء مسلمان و برآوردن مصالح عالیه کشور اسلامی با آنان رابطه برقرار کرد. منابع در دفتر نشریه موجود است.

بوده، همان مفهوم سلطه است؛ سلطه سوژه بر ایژه که هرچند در گام اول به‌دنبال شناسایی است، اما در گام‌های بعد شناسایی برای مهار و بهره‌برداری به آن اضافه می‌شود. اما پدیدارشناسی مقاومتی در مقابل این روند است.

ایسن الگویی کامل برای تحلیل وضعیت کنونی جامعه ایران نیست. در جامعه ایران سلطه عقلانیت ابزاری از جانب ایمان و پیوندهای سنتی این جامعه می‌تواند مهار شود، اما نگرش کارکردی صرف به دولت و در پیش گرفتن راهکارهای فوری و شتابزده می‌تواند این خطر را برانگیزد.

بر این اساس رفتن به میان مردم تنها مقدمه‌ای لازم است تا بستر ظهور آنچه خواست واقعی جامعه بوده فراهم آید. ظهور خواسته‌ها و علایق مردم و شنیدن آنها، می‌تواند در تضاد و یا همراهی با سیاست‌های یک دولت و نظام باشد، هر چه هست این ظهور بی‌واسطه در مواجهه دیالکتیکی با حاکمیت سبب انگیزه و شوق سیاست‌مداران برای انجام کارها می‌شود.

از سوی دیگر، اجازه ظهور به این خواسته‌ها به معنای تأیید تمامی آنها نیست، بلکه آنچه در اینجا مهم است، همین اجازه ظهور و بازگشت به خود پدیده‌ها، با خودداری از پیش‌داوری است و اصل این ظهور در یک مواجهه دیالکتیکی شوق حرکت را برمی‌انگیزد. در گام بعد مطابقت این خواسته‌ها با آنچه مصالح و مقتضیات یک کشور و حاکمیت است، لازم می‌آید. به این ترتیب عقل کلسی، غایت‌اندیش و آرمان‌گرا در گفت‌وگو و دیالوگ با عقل ابزاری و عرفی قرار خواهد گرفت و این مسیر مطلوب حرکت کشور است.

دولت سیزدهم بنا بر انگیزه‌های خدمت و دغدغه‌هایی که برای حل مشکلات دارد، باید با حزم‌اندیشی مراقبت کند تا به سوی عقلانیت ابزاری صرف نرسود. حاکمیت عقل ابزاری می‌تواند به موجه شدن عقل عرفی و تضعیف عقلانیت کلی و آرمان‌گرا منجر شود.

پاسخی به این وضعیت تعریف می‌شود، اما این موضوع نیازمند شرح و بسط بیشتری است. مسئله این است که رویکرد تجربی و نگرش کارکردی همواره از این استعداد برخوردار بوده که با به‌سوی غلبه ابزار، تکنیک و فن بر آرمان‌ها نیل کند یا با توجه به دشواری‌های پیش‌روی عمل در بوروکراسی اداری ایران یا مشکلات برخاسته از فساد اداری، اقتصادی و سیاسی، آن رویکرد و نگرش دچار خمودی شده و انرژی خود را از دست بدهد.

در چنین وضعیتی آیا می‌توان دانش و معرفتی را جُست که از سویی به ابزارگرایی نیل نکند و از سوی دیگر شوقِ عمل را برانگیزد؟ از منظر معرفت‌شناسی پاسخ روشن به این پرسش دشوار است. در حوزه چیستی معرفت و چگونگی راه‌یابی آن به عمل با مناقشات نظری بسیار زیادی مواجه هستیم که خود سبب سطره سایه سنگین نظروزی بر امورات واقع می‌شود و انرژی لازم برای عمل را در نظروزی زبانی خلاصه می‌کند. اینکه هیوم می‌گفت در زندگی عادی خود با دوستانش خوش است، اما وقتی به فلسفه و فلسفیدن می‌پردازد، با دنیایی از مشکلات مواجه می‌شود، بیان‌کننده همین مشکلات است.

گفت‌وگوی میان

سه حیطه از عقل

مشکلات مذکور به‌هیچ‌وجه جزوای بر عمل‌گرایی و اصالت دادن به تفکر پراگماتیستی یا تجربه‌گرایی صرف نیست، بلکه زنده بودن دائمی معرفت‌ارزشی و هنجارمند که رو به‌سوی آرمان‌های اسلامی-ایرانی دارد، ضرورتی حیاتی برای این کشور است و اساساً بدون چنین معارفی، مسیری از پیشرفت متکی به عقلانیت ابزاری آغاز خواهد شد که ارتباطی با فرهنگ و سنت این مرز و بوم نخواهد داشت و اتفاقاً مسئله این نوشتار هشدار دادن به شکل‌گیری چنین مسیری و جلوگیری از آن است. آنچه در این بحران نهفته

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۱۴

نفوذ در بیوت رهبران نهضت مشروطه!

سیامک باقری

دکترای علوم سیاسی

یکی از زمینه‌های نفوذ رخنه‌ای در بیوت علما اعتماد و خوش‌بینی به اطر افیان بوده است. البته کلیدی‌ترین تکنیک نفوذی‌ها، در ابتدا جلب اعتماد سوژه‌ها و افراد است تا بتوانند از این طریق بر مواضع و تصمیمات آنها تأثیر بگذارند. تاریخ عبرت‌گاه بزرگی در این زمینه است. یکی از نمونه‌ها نفوذ در بیوت علمای مؤثر در مشروطیت است. در این زمینه «ملک‌زاده» در تاریخ انقلاب مشروطه می‌نویسد، نقشه اصلی عملیات نفوذ در جلسه‌ای که در باغ سلیمان خان میکده در اطراف دروازه قزوین تهران برگزار شد، طراحی و تعیین شد که افرادی مانند آقا شریف کاشانی، سیدجمال واعظ اصفهانی، ناظم‌الاسلام کرمانی و دو سه نفر دیگر که با آیت‌الله بهبهانی و آیت‌الله سیدمحمد طباطبایی ارتباط دارند، در بیت آنها نفوذ کنند و نفوذ در حوزه نجف نیز بر عهده سیداسدالله خرقانی که از شاگردان آیت‌الله آخوند خراسانی بود، گذاشته شد(ر.ک. ملک‌زاده، ۱۳۶۲: ۲۴۵-۲۴۳). شیخ ابراهیم زنجانی نفوذی دیگری است که در بیت آیت‌الله آخوند خراسانی تأثیرگذار بود. خوش‌بینی رهبران مشروطه به این افراد و جریان‌ها در نفوذ و تأثیرگذاری آنها مؤثر بود و فکر می‌کردند این افراد صادقانه با نهضت مشروطه همراهی می‌کنند. با این وصف، نفوذ اینها در بیوت این بزرگواران سبب شد آنها را

در دیدگاه اول آفتدار ایسن روزها با انبوهی از این شناخت‌ها و اظهارنظرها که در قالب بر نامه درآمده‌اند، مواجه هستیم که نیازی به پژوهش‌های تجربی و کاربردی دیده نمی‌شود و در دیدگاه دوم نیز وقتی رئیس‌جمهور رئیس، آگاهی و علم اعضای کابینه خود را به‌عنوان امتیاز آنها تلقی می‌کند، باز هم با یک شناخت فنی و تکنیکی مواجه هستیم. این موضوع برآمده از مقتضیات وضع موجود است که با توجه به فراوانی مشکلات، کارآیی و کارآمدی دولت اولویت حاکمیت تعریف می‌شود.

♦ شناخت تکنیکی و خطرهای اولویت یافتن آن

کارآمدی و کارآیی دولت، به‌درستی سهم قابل توجهی در افزایش مشرووعیت سیاسی یک حاکمیت داشته و در شرایط دشوار کنونی امر بسیار ضروری به شمار می‌آید و در اینجا به‌دنبال تخطئه این موضوع نیستیم، بلکه این نوشتار، دفاع از کارآمدی و کارآیی را به‌گونه‌ای دیگر دنبال می‌کند. کارآیی و کارآمدی، نوعی نگرش کارکردی به دولت است که خود در رویکردهای تجربی و اثبات‌گرایانه ریشه دارد.

نتایج حاصل از این رویکردها و نگرش‌ها در حل بخش قابل توجهی از مشکلات کشور مؤثر است، اما این رویکرد و نگرش را همواره باید در سایه آرمان‌ها و ایده‌آل‌ها تعریف کرد و اولویت معرفت و شناخت ایده‌ناایستی را مورد توجه قرار داد. در غیر این‌صورت فن و مهارت، جای آرمان‌ها و ایده‌آل‌ها را گرفته و عقل شهودی (یا عقل کلی و غایت‌اندیش به معنای Intellect) به عقل محاسبه‌گر (یا عقل جزئی و معیشت‌اندیش به معنای Reason) تحول می‌یابد. در این وضعیت است که یک فرهنگ و تمدن از وحدت و انسجام خود فاصله گرفته و به‌سوی کثرت و تکررگرایی نیل می‌کند.

در جمهوری اسلامی آرمان‌گرایی واقع‌بینانه

حمزه عالمی

دکتری اندیشه سیاسی

دولت سیزدهم در حالی که با انگیزه و دغدغه‌مندی کار خود را برای حل مشکلات آغاز کرده است، با امر بسیار مهمی مواجه است که همواره از یاد می‌گریزد و در حاشیه می‌ماند و آن ساختار ادراکی و معرفتی حکمرانی و دولت‌مداری است. حجت‌الاسلام والمسلمین رئیسی، در دوران رقابت‌های انتخاباتی گزاره‌ای را چندبار تکرار کرد که خالی از حقیقت نبود؛ اما با آغاز به کار دولت، روی دیگری از این گزاره را آشکار کرد. وی در ابتدا بر این مضمون تأکید داشت که مشکلات کشور شناخته شده است و چندان نیازمند طرح و برنامه نیست.

دولت سپس در هفته‌های آغازین فعالیت خود سعی کرد پشتوانه فکری و اجماع نخبگانی معطوف به برنامه‌های خود را مورد تأکید قرار دهد و به‌هنگام معرفی اعضای کابینه سیزدهم به مجلس آنان را افرادی آگاه از حوزه مأموریتی خود و نخبگانی علمی معرفی کند.

این دو دیدگاه از آبشخور شناختی واحدی سرچشمه می‌گیرند، نیت مشابهی پشت سر آنها نهفته است و بنابرین در تضاد با یکدیگر نیستند و هر یک گوشه‌ای از حقیقت را بیان می‌کنند؛ یعنی در گزاره اول مشکلات کشور و راه‌حل‌های آنها شناخته شده است و طی این سال‌ها مراکز پژوهشی تحقیقات عالمانه‌ای در این باب انجام داده و راهکارهای خوبی را نیز پیشنهاد کرده‌اند. از بابت راهکارها نیز می‌توان به پژوهش‌های زیادی دست یافت که راهکارهای معتبری را برای حل مشکلات پیشنهاد می‌کنند.

آنچه در این دو دیدگاه مستتر است و سرچشمه واحد آنها را نشان می‌دهد، اشاره به شناخت تکنیکی، مهارتی و فنی از مشکلات کشور است.

ریزش‌ها

فراز و فرود محسن سازگارا - ۶

بسط اندیشه سکولاریسم!

دین وام بگیرد! البته کسی که با زندگی سیاسی و نحوه رشد سازگارا در ساختار قدرت آشنا باشد، برای نظریات امثال وی به دلیل نبود شناخت کافی علمی و معرفتی از جایگاه دین ارج و قربی قائل نخواهد بود؛ چرا که می‌داند این خزعبلات از نشناختن دین و همچنین از محور قرار دادن انسان بدون خدا سرچشمه می‌گیرد. به هر حال، ماهنامه کیان به شکلی خطرناک، به ابزار اجرایی‌سازی طرح ده ماده‌ای سازگارا برای بقای سازمان‌های التقاطی و همچنین گروه‌های وابسته همچون سازمان مجاهدین خلق(منافقین) در کشور تبدیل شد و کمک کرد لیبرالیسم مورد نظر سازگارا بال‌های خود را بر فضای فکری و در مقطعی اجرایی کشور بگستراند. علاوه بر آن، در زمستان ۷۶ در محافل مطبوعاتی کشور خبر انتشار نخستین روزنامه جامعه مدنی ایران با عنوان «جامعه» درج و گفته شد این روزنامه را همان کسانی اداره خواهند کرد که مجله کیان را منتشر می‌کردند؛ کسانی که به مرور در مطبوعات به حلقه کیان شهره شدند. بررسی محتوایی ماهنامه کیان، سوابق گردانندگان آن و همچنین مناسبات حاکم بر اعضای هیئت تحریریه، سر‌مایه‌گذاران و همچنین فرجام آنان، ابعاد گوناگون ایسن جریان خزنده را به وضوح نمایان کرد. جریانی که از دل آن کسانی همچون آرش نراقی و اکبر گنجی سر برآوردند که بعدها با مبنای روشنفکری دینی که هم التقاطی و هم به شدت غرب‌گرا بسود، هم‌جنس‌گرایی را که حرمش از مسلمات شریعت اسلام است، طبیعی و منطقی بر دین دانستند!

پروژه دین‌زدایی و سکولاریسم در ایران پس از انقلاب از سوی عبدالکریم سروش از اواسط ده ۶۰ شمسی به طور جدی آغاز شد و البته اشخاصی، مانند اکبر گنجی و محسن سازگارا امکانات لازم را برای بسط اندیشه‌های عبدالکریم سروش فراهم کردند. سروش به پشتیبانی برخی افراد از جمله محسن سازگارا ماهنامه «کیان» را به راه انداخت. ماهیت و غایت هدف‌گذاری این ماهنامه، تبلیغ و ترویج افکار لیبرال و سکولار بود. البته بعدها وارد حوزه و ساخت نقد فلسفی و استدلالی اسلام به ویژه تئوری حکومتی آن، یعنی ولایت فقیه هم شد و از این منظر مبنای حرکت نشریاتی دیگر و روزنامه‌های زنچیره‌ای قرار گرفت. به ادعاسن سعید حجاریان، عبدالکریم سروش و اکبر گنجی، محسن سازگارا را می‌توان از بنیانگذاران اصلاحات و یکی از نظریه‌پردازان اصلی جریان دوم خرداد قلمداد کرد. عبدالکریم سروش در نشریه آزادگان بساتیتر «اگر قدر سازگارا‌ها را که اصلاحات را در ایران کلید زدند ندانیم به بن بست خواهیم رسید»، به نقش سازگارا و میزان ارداتش به وی به عنوان یکی از «سر‌مایه‌ها و بنیان اصلاحات در ایران»^(۱) اشاره می‌کند. اکبر گنجی نیز سازگارا را در نشریه نشاط در حالی «پدر پولدار روزنامه‌های مستقل اصلاح‌طلب» معرفی می‌کند که محسن سازگارا با چاپ مطلبی در روزنامه شرق، یگانه منشأ قدرت حکومت را عامه مردم دانست و مدعی شد، حکومت نباید پایگاه حقوقی قدرت خود را از

اتحاد راهبردی

نگاهی به عضویت ایران در پیمان شانگهای و فرصت های پیش رو

پیش درآمد

راه پیشرفت

گروه پرونده

صبح صادق

پذیرش ایران به منزله نهمین کشور در شانگهای اولین قدم برای رسیدن به موفقیت‌های اقتصادی، امنیتی و فرهنگی است. ایران برای رسیدن به مزایای این پیمان منطقه‌ای باید دیپلماسی اقتصادی دوجانبه و چندجانبه در دستور کار خود قرار دهد. عضویت ایران در شانگهای اولاً سبب افزایش قدرت مانور سیاسی، امنیتی و اقتصادی ایران در برابر غرب به ویژه در برابر آمریکا می‌شود که این موضوع به دلیل کاهش فشارهای اقتصادی غرب و غلبه بر تحریم‌های آمریکا که چند سالی‌است علیه کشورمان اعمال شده است، اتفاق خواهد افتاد. در واقع ایران از طریق شانگهای و با یک برنامه‌ریزی دقیق و تمرکز روی تولید، می‌تواند امکان فروش و صادرات کالاهای تولیدی خود را به بیش از ۳ میلیارد نفر از جمعیت جهان بفرستد که تحقق این موضوع می‌تواند جمهوری اسلامی را به قدرت اقتصادی در جهان تبدیل بکند.

همکاری‌های بانکی، یکی دیگر از دستاورد مهم عضویت دائمی کشور ایران در این سازمان و حضور در شورای مشترک بانکی بین کشورهای عضو است که هدف شورای مشترک بانکی، تسهیل در فراهم کردن سرمایه مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های مشترک سازمان است. تقویت همکاری‌های دوجانبه ایران با شرق (چین و روسیه) و همچنین کشور هندوستان و تقویت توافقنامه‌های ۲۵ ساله با چین و توسعه فعالیت‌های بندری به‌ویژه منطقه چابهار با هند از دستاوردهای دیگر عضویت ایران است.

البته ناگفته نماند که تنها عضویت در این پیمان برای جهش اقتصادی کشورمان کافی نیست و برای به وجود آوردن فرصت‌های بزرگ اقتصادی باید ایران با هر یک از کشورهای عضو پیمان مذکور روابط دوجانبه و چندجانبه قوی برقرار کند که انعقاد موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی، کاهش منطقه‌ای نرخ‌های تعرفه‌ای و گمرکی به‌ویژه از سوی ایران و همچنین همگرایی در نرخ‌های تعرفه کالایی، شناخت دقیق بازارهای هدف به منظور گسترش صادرات غیر نفتی، رفع موانع سرمایه‌گذاری خارجی کشورهای عضو شانگهای در صنایع بالادستی ایران و پیگیری اجرای تفاهم‌نامه همکاری‌های ۲۵ ساله ایران و چین و همکاری‌های مشترک با هند و روسیه از طریق ایجاد پروژه‌های درون سازمانی شانگهای از جمله ابزارهای آن می‌تواند باشد، لذا روابط مجزا و دوجانبه با هر یک از کشورهای عضو سازمان، قطعاً زمینه را برای موفقیت اقتصادی ما فراهم می‌کند.

دبیر گروه پرونده: اکبر معصومی

محمدرضا سبزعلیپور **رئیس مرکز تجارت جهانی ایران** در گفت‌وگو با صبح صادق

کریدوری برای موفقیت

ایران سرانجام در ۲۶ شهریور ۱۴۰۰ عضو رسمی پیمان شانگهای شد؛ عضویتی که از منظر کارشناسان موفقیت بسیار بزرگی در عرصه بین‌الملل به شمار می‌آید و می‌تواند فرصت‌های بسیاری به ویژه در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی برای جمهوری اسلامی ایران در سطح بین‌المللی فراهم کند. سازمان همکاری شانگهای نمادی از زنجیره همگرایی منطقه‌ای در آسیا به شمار می‌رود که بدون عضویت دائم ایران، با موقعیت ژئواستراتژیک و ژئواکونومیک منحصر به فردی که در آسیا دارد، حلقه‌های آن کامل نمی‌شد؛ اما حالا که عضو این پیمان مهم بین‌المللی شدیم چطور باید از فرصت‌ها استفاده کنیم و موفق شویم؟ صبح صادق در همین خصوص با «محمدرضا سبزعلیپور» رئیس مرکز تجارت جهانی ایران گفت‌وگویی داشته است. این گفت‌وگو را در ادامه می‌خوانیم.

ملیحه زرین‌پور

خبرنگار

اهمیت عضویت ایران در پیمان شانگهای را چطور ارزیابی می‌کنید؟

پیوستن ایران به سازمان‌ها و پیمان‌های بین‌المللی به ویژه سازمان بین‌المللی شانگهای که یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های همکاری دنیاست، بسیار اهمیت دارد. سازمان همکاری شانگهای هم از نظر حجم مبادلات و هم از نظر جمعیتی که در آن است که بیش از نیمی از جمعیت دنیا را دارد و هم اینکه قدرت‌های بزرگ اقتصادی در آن وجود دارد، بسیار مهم است. لذا عضویت ایران در این پیمان به دلیل برافراشته شدن پرچم ایران بر فراز سازمان‌های بین‌المللی افتخار بزرگی به شمار می‌آید که دنیا بدانند ایران کشوری منزوی نیست و دوست دارد در همه جا فعال باشد و با همه کشورها و سازمان‌های دنیا کار کند. از طرفی این عضویت فرصت‌های بزرگی را در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی برای ایران فراهم می‌کند.

عضویت ایران در پیمان شانگهای از منظر سیاسی و بین‌المللی چه اهمیتی دارد؟

چند سالی می‌شود که غرب به سرکردگی آمریکا علیه ایران یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی به راه انداخته است و تحریم‌های اقتصادی سنگینی برای تحت فشار قرار دادن ایران به کار بسته است. اما با وجود تمام فشارهای دنیا، ایران در چنین سازمان مهمی در کنار کشورهای قدرتمند و مهمی مانند روسیه، چین و هند قرار می‌گیرد و عضویتش در چنین وضعیتی رسمی می‌شود و این نشان می‌دهد قدرت ایران به اثبات رسیده است و به سبب همین امر است که کشورهای دیگر نمی‌توانند به راحتی و بی‌اهمیت از کنار ایران بگذرند. از طرفی دوران سیطره قدرت آمریکا بر دنیا افول کرده است، لذا دیگر آن رهبریت سابق را بر دنیا ندارد و کسی به حرفش گوش نمی‌کند؛ عضویت ایران در کنار کشورهای قدرتمند دیگری، چون روسیه و چین در سازمان همکاری شانگهای از نظر سیاسی و بین‌المللی حاکی از آن است که آمریکا نتوانسته ایران را به انزوا بکشانند و ایران می‌تواند برای تقویت روابط با مجامع بین‌الملل از این عضویت بهره‌برداری کند.

حالا که عضو شانگهای شدیم برای موفقیت در عرصه تجارت و صادرات چه کنیم؟

پیوستن ایران به این سازمان یک موفقیت بزرگ است؛ اما اینکه چطور از این موفقیت با عنوان یک فرصت استفاده کرد، خود به ابزارها و بسترهایی نیاز دارد. اینکه ما بگویم به شانگهای پیوستیم و از بابتش خوشحال باشیم ولی آخرش هیچی از آن در نیاید، مایه افتخار نیست و این تبلیغاتی بیش نخواهد بود. لذا راه اینکه ما بتوانیم از این فرصت به نحو احسن استفاده کنیم، این است که کشور باید اقتصادی قوی داشته باشد. ما باید تولیدات خوبی برای صادرات داشته باشیم. باید بتوانیم این صادرات را به کشورهای همسایه یا کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای بفروشیم؛ اگر ما نتوانیم این کار را انجام دهیم این فرصت نیست؛ بلکه یک تهدید است! در حقیقت حضور و عضویت ما در پیمان شانگهای در کنار غفلت ما از فرصت‌های پیش رو، فرصتی برای کشورهای دیگر به شمار می‌آید تا بتوانند محصولاتشان را به کشور ما بفروشند.

نظم نوین جهانی

نگاهی به فرصت‌های پیش روی جمهوری اسلامی ایران در پیمان شانگهای

افول هژمونی غرب بر آسیا

کارشناسان بسیاری معتقدند، طی دهه دهه آینده هژمونی غرب بر آسیا در حوزه اقتصاد رو به افول می‌رود و جای آن را آسیا می‌گیرد و همانطور که اشاره شد، کشورهای چین و هند و البته روسیه جزء قدرت‌های برتر اقتصادی دنیا خواهند شد.

از منظر انرژی اتمی و چالشی که در این حوزه وجود دارد، باید گفت اکنون کشورهای چون روسیه، چین، هند و پاکستان جزء قدرت‌های اتمی دنیا به شمار می‌آیند و از طرفی روسیه و چین به عنوان اعضای اصلی شورای امنیت عضو پیمان شانگهای نیز هستند. بنابراین در سازمان همکاری‌های شانگهای که تمام این کشورها حضور دارند فرصت بسیار خوبی برای ایران فراهم است.

توسعه مبادلات با قدرت‌های برتر

در عین حال در این پیمان کشورهایی حضور دارند که از نظر مواضع اقتصادی و سیاسی (هند و روسیه و هند و چین) مشکلاتی دارند؛ به همین دلیل این امر یک فرصت برای کشورهای کوچک‌تر مانند ایران فراهم می‌کند تا بتواند وارد بازار این کشورها شود. ایران با کشورهای روسیه، هند، چین و پاکستان رابطه خوبی دارد و همین امر باعث می‌شود که ایران فرصت‌های بیشتری برای توسعه مبادلات اقتصادی با کشورهای عضو شانگهای داشته باشد.

از دیگر سوی ایران با عضویت در پیمان

فرصت‌های جدید اقتصادی

باید به این نکته مهم اشاره داشت که دو قدرت برتر اقتصادی طی دهه‌های آینده چین و هند هم عضو این پیمان هستند، شرق آسیا، آسیای میانه، جنوب آسیا و منطقه اوراسیا شاکله این پیمان را شکل می‌دهد.

با توجه به روابطی که ما با کشورهای عضو پیمان اوراسیا از دو سال پیش شروع کردیم و سند جامع همکاری‌های ۲۵ ساله بین ایران و چین که در فروردین ماه امضا کردیم، وقتی عضویت در این پیمان را هم در کنار آنها ببینیم، شاهد تعریف مجموعه‌ای از فرصت‌های جدید در حوزه ارتباط اقتصادی با شرق جغرافیایی دنیا خواهیم بود؛ اگر بتوانیم این فرصت‌ها را به فعل در بیاوریم.

شاید بهتر باشد از این قسمت شروع کنیم که با پیوستن ایران به سازمان همکاری شانگهای، اعضای دائم آن به ۹ کشور رسیده و دو کشور هم به‌عنوان عضو ناظر (افغانستان و پاکستان) وجود دارند که احتمال دارد به‌عنوان عضو دائم معرفی شوند. نکته مهم در عضویت این ۹ کشور در این پیمان این است که پیمان شانگهای بیش از ۴۰ درصد از جمعیت دنیا را در بر می‌گیرد و از نظر وسعت خاک، بخش قابل توجهی را پوشش می‌دهد که شامل کشورهای آسیای میانه، چین، روسیه، هند، ایران، پاکستان و افغانستان و البته بخشی از آسیای جنوبی، غرب آسیا و حتی خاورمیانه مثل عربستان است.

داخلی کشور اشباع می‌شود، در نتیجه مجبورند کالای داخلی را به سمت صادرات هدایت کنند، صادرات اتفاق بیفتد، ارزآوری برای کشور روی می‌دهد، ارزآوری روی دهد، کشور ثروتمند می‌شود و رفاه و سطح معیشت مردم بالا می‌رود و تمام اینها به شکل سلسله‌وار به هم متصل هستند و اگر درست برنامه‌ریزی و از آن بهره‌برداری شود، می‌تواند موفقیت‌های بزرگی در عرصه اقتصادی برای کشور رقم بزند.

به نظر شما دولت سیزدهم که حالا با عضویت در شانگهای اولین قدم‌ها را برداشته، برای موفقیت در ادامه این مسیر چطور باید عمل کند؟

در دولت گذشته خوب عمل نشد و هم صنایع یکی یکی از بین رفتند و هم برای صادرات و صادرکننده ارزشی قائل نشدند. دولت آقای رئیسی در قدم‌های اولی که برداشته است باید برای زنده شدن تولید و فعال شدن کارخانجاتی که از دور خارج شده‌اند یا شرکت‌ها و کارخانجاتی که می‌خواهند جدید تأسیس و وارد عرصه شوند، تلاش کنند و مشکلات و موانع را از سر راه صاحبان سرمایه و صنایع بردارند و برای صادرات و صادرکننده ارزش قائل شوند و شعار سال را به طور دقیق محقق کنند و هم تولید و هم رفع موانع و هم پشتیبانی از تولید را در دستور کار قرار دهند. اگر موانع رفع نشود، نمی‌توان صادرات را به درستی انجام داد. بروکراسی‌ها باید از میان بروند و تفکرات سازمانی گمرک و سازمان‌هایی را که با این قضیه مرتبط هستند، متحول کرده و به سمت تفکرات تولیدی و صادراتی ببرد؛ در نتیجه اگر کارخانجات ما منظم بوده و مانند ساعت کار کنند و تولیدات خوبی هم داشته باشند، به خوبی می‌توانیم از فرصت‌های به وجود آمده استفاده کنیم و منافع این پیمان بین‌المللی هم نصیب ملت و هم کشور شود که این خود مایه افتخار و سربلندی است و سبب خواهد شد ما مانند یک قدرت اقتصادی مطرح شویم.

شانگهای فرصت خوبی هم در حوزه صادرات انرژی به بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان انرژی در دنیا، یعنی چین و هند که هر دو عضو این سازمان مهم هستند، به دست می‌آورد و به شرط برنامه‌ریزی مناسب می‌تواند بیشترین بهره‌برداری را از این فرصت داشته باشد. این پیمان همچنین می‌تواند بر فعالیت صنایع مختلف و عملکرد فعالان اقتصادی هم اثر مثبت بگذارد.

راهکاری برای تحریم‌ها

یکی از موارد مد نظر برای پیوستن به پیمان‌هایی چون پیمان شانگهای تحریم‌ها هستند که همواره یکی از موانع مهم برسر راه فعالیت‌های اقتصادی ایران در عرصه بین‌المللی به شمار می‌آیند؛ مسئله مهم این است که هوشمندانه عمل کردن در این عرصه و ورود به پیمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای سبب تحت فشار قرار گرفتن تحریم‌کنندگان به دلیل رفع تحریم‌ها می‌شود؛ چرا که تحریم‌کنندگان متوجه می‌شوند ایران با بخش بزرگی از اقتصاد دنیا در ارتباط است.

به طور کلی دو راهکار برای حل موضوع تحریم‌ها وجود دارد؛ یکی مذاکره و حل آن از طریق مذاکرات وین و دومی خنثی‌سازی تحریم‌هاست. عضویت در پیمان شانگهای و بهره‌برداری درست از پیمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی می‌تواند در راستای این امر کارساز باشد.

همکاری راهبردی

چشم‌انداز اقتصادی ایران با عضویت در پیمان شانگهای

صابر محمدی

خبرنگار

سازمان همکاری شانگهای به منزله یک سازمان منطقه‌ای که از آن گاهی به منزله ناتو شرقی نیز نام می‌برند، در سال ۲۰۰۱ میلادی از سوی کشورهای چین، روسیه، قزاقستان، تاجیکستان، ازبکستان و قرقیزستان پایه‌گذاری شد، حال با نهایی‌شدن مراحل عضویت هندوستان، پاکستان و ایران و سه عضو ناظر مغولستان، افغانستان و بلاروس گستره جغرافیایی بسیار وسیع‌تری به خود گرفته است. حضور ایران به منزله نهمین کشور اصلی در این سازمان، ماهیت ضد غربی آن را بیشتر تقویت کرده است. ایران کشوری با سابقه مبارزه با افراطی‌گری و تروریسم می‌تواند بیشترین کمک را به کشورهای عضو در ایجاد ثبات و آرامش داشته باشد. از طرفی دشمنی کشورهای غرب با کشورهای مستقل به ویژه جمهوری اسلامی از طریق تحریم و ناامن‌سازی، ضرورت فاصله‌گذاری از آمریکا را بیش از پیش تقویت کرده است. شاید برجام و تمکین نکردن آمریکا بر تعهدات خود بهترین دلیل بر تقویت منطقه‌گرایی و نگاه به شرق باشد؛ از این رو نبود تحریم سازمان ملل علیه ایران، بهترین فرصت همکاری بین ایران و کشورهای عضو تحت عنوان همکاری دو جانبه و چندجانبه را نمایان کرده است. کشورهای عضو و ناظر سازمان همکاری شانگهای روی هم نه تنها بزرگ‌ترین توان اقتصادی، نظامی، هسته‌ای و فضایی جهان را دارند، بلکه بیشترین تولیدکننده و مصرف‌کننده انرژی در جهان نیز هستند. ایران با ۱۱ عضو اصلی و ناظر پیمان شانگهای شامل چین، روسیه، قزاقستان، قرقیزستان، تاجیکستان، ازبکستان، مغولستان، پاکستان، هند، افغانستان و بلاروس، تجارت فرامرزی دارد که در این میان بیشترین حجم تجارت ایران با چین در سال ۱۳۹۹ به ارزش ۱۵ میلیارد و ۵۱۸ میلیون و هشت هزار و ۴۹۲ دلار است. در حقیقت چین و روسیه قدرت‌های تعیین‌کننده در سازمان همکاری شانگهای و اصلی‌ترین شرکای تجارت فرامرزی با ایران به شمار می‌آید، بنابراین چشم‌انداز مناسبی از روابط تجاری میان ایران و کشورهای عضو پیمان شانگهای می‌توان تصور کرد.

روسیه

روسیه کشوری گسترده و بزرگ واقع در اروپای شرقی و آسیای شمالی است. روسیه با مساحت ۱۷'۰۷۵'۴۰۰ کیلومتر مربع پهناورترین کشور جهان است. این کشور یکی از کشورهای است که در زمینه صادرات کالا از ایران مقصد بسیار خوبی برای بازرگانان ایرانی بوده است. شرایط آب و هوایی این کشور سبب شده است تا امکان تولید و کشت بسیاری از محصولات کشاورزی را نداشته باشند، این موضوع یک امتیاز مثبت برای صادرات ایران به حساب می‌آید. جمعیت روسیه در سال‌های اخیر روند افزایشی دارد و از سوی دیگر شهر مسکو و اطراف آن به تنهایی بخش بزرگی از بازار روسیه را که معادل بازار اروپاست، به خود اختصاص داده‌اند. مجاورت ایران و روسیه مزیت مهمی برای افزایش صادرات به روسیه است؛ چراکه سبب کاهش هزینه انتقال کالا و ضمانتی برای امنیت کالاهای ارسالی است. از نظر سیاسی و اقتصادی، ایران و روسیه منافع مشترک دارند. محدودیت‌های تجاری بین روسیه و اروپا، فرصت بی‌نظیری برای صادرات کالای ایرانی به روسیه را فراهم آورده است.

چین

کشور چین پرجمعیت‌ترین و یکی از وسیع‌ترین کشورهای جهان است. بر اساس تازه‌ترین آمار و گزارش گمرک ایران مجموع تجارت ایران و چین (صادرات و واردات) در سال ۱۳۹۹ حدود ۱۴۵ میلیون و ۷۰۰ هزار تن به ارزش ۷۳ میلیارد دلار بوده که از این میزان ۱۱۲ میلیون و ۲۹۳ هزار تن را کالاهای صادراتی به ارزش ۳۴ میلیارد و ۵۲۶ میلیون دلار تشکیل داده است. از مجموع صادرات ایران در سال قبل ۲۶ میلیون و ۶۰۰ هزار تن کالا به ارزش ۸ میلیارد و ۹۰۰ میلیون دلار به چین بوده که از لحاظ وزنی ۲۳/۶ درصد و ارزش ۲۶ درصد کل صادرات کشورمان را در برمی‌گیرد. علاوه بر این، واردات ایران از چین سه میلیون و ۵۰۰ هزار تن به ارزش ۹ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار ثبت شده است که از لحاظ وزنی ۱۰.۶ درصد و ارزشی ۲۵.۳ درصد کل واردات کشور را به خود اختصاص داده است. در مجموع تجارت خارجی ایران با چین کشور به حدود ۱۹ میلیارد دلار (تبادل کالای غیرنفتی) می‌رسد که سهم حدود ۱۳ درصدی از کل تجارت خارجی ایران را شامل می‌شود.

قزاقستان

بسیاری از کشورهای واردکننده محصولات کشاورزی در جهان نظیر چین و کشورهای حاشیه خلیج فارس به دلیل وضعیت مناسب تولید محصولات کشاورزی در قزاقستان، مشتاق سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی این کشور هستند؛ از این رو جمهوری اسلامی نیز باید در این حوزه فعالیت بیشتری را داشته باشد و محصولات کشاورزی را که در کشورمان قابل کشت نیست، در این کشور از طریق سرمایه‌گذاری کشت کند. بنابراین ایران با عضویت در شانگهای و تسهیل حضور ایران در آسیای مرکزی می‌توان گفت، با گسترش بازارهای صادراتی کالاهای ایرانی، می‌توان ریسک تجاری ناشی از تحریم بازارهای صادراتی عمده ایران چون عراق و افغانستان را به حداقل رساند. در این زمینه، افزایش همکاری اقتصادی و توسعه بازارهای صادراتی به قزاقستان می‌تواند علاوه بر افزایش نفوذ سیاسی و امنیتی ایران در این کشورهای آسیایی، جایگاه دیپلماسی اقتصادی ایران را ارتقا داده و به رونق اقتصادی ایران کمک کند.

قرقیزستان

قرقیزستان یکی دیگر از اعضای سازمان شانگهای به حساب می‌آید. فرهنگ مردم این کشور بدون شباهت به فرهنگ سایر کشورهای آسیای میانه نبوده و پاکستان‌مان نیز دارای قرابت‌های زیادی است. این شباهت‌های فرهنگی و اجتماعی می‌تواند پتانسیل خوبی برای صادرات به قرقیزستان باشد. قرقیزستان از جمله معدود کشورهای محصور در خشکی به شمار می‌آید که هیچ راه ارتباطی با آب‌های آزاد ندارد. قرقیزستان حدود ۹ استان دارد و از آب‌وهوای بسیار متنوعی برخوردار است؛ به گونه‌ای که در برخی از مناطق آن آب‌وهوای گرم و در برخی مناطق دیگر هوای سرد حاکم است. این مسئله سبب شده است تا قرقیزستان یکی از بهترین قطب‌های تولید محصولات کشاورزی و همچنین دامپروری شود. وجود معادن مختلف یکی دیگر از ویژگی‌های جغرافیای مناطق کوهستانی این کشور است. ویژگی‌های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی قرقیزستان سبب شده است تا پتانسیل این بازار برای صادرات بر برخی اقلام و محصولات ایرانی بسیار بالا باشد.

پاکستان

طبق اعلام مرکز تجارت بین‌الملل، پاکستان سالانه حدود ۶۰ میلیارد دلار واردات از کشورهای جهان دارد. سهم ایران از بازار این همسایه شرقی، کمتر از یک درصد است. برنج مهم‌ترین کالای صادراتی پاکستان به جهان و نفت خام، روغن حاصل از مواد معدنی و قیری بیشترین حجم واردات پاکستان از کشورهای جهان را تشکیل می‌دهد. این درحالی است که ایران در تأمین بسیاری از نیازمندی‌های پاکستان مانند گاز مایع (ال‌پی‌جی)، فرآورده‌های نفتی و پتروشیمی (نفت، قیر، نفت سفید، گازوئیل، بنزین، کودهای شیمیایی، تولیدات پلیمری و...)، لبنیات، خشکبار، لوازم خانگی، لوازم بهداشتی، لوازم ساختمانی، سیمان و بسیاری دیگر از کالاها این قابلیت را دارد که سهم بیشتری را از آن خود کند و البته تأمین این نیازهای وارداتی برای پاکستان از طریق ایران بسیار اقتصادی‌تر از دیگر کشورهاست. آخرین آمار حاکی است حجم مبادلات تجاری ایران و پاکستان در سال ۱۳۹۹ کمی بیش از ۷۰۰ میلیون دلار و به صورت عمده به تبادلات تجاری در حوزه انواع سوخت و انرژی و کشاورزی اختصاص یافته است.

تاجیکستان

تاجیکستان یک کشور مسلمان است که بیشتر مردم آن به زبان فارسی صحبت می‌کنند؛ به همین دلیل ارتباطات و تشابهات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بین ایران و تاجیکستان وجود دارد. روابط تجاری بین این دو کشور از جمله صادرات به تاجیکستان، در گذشته بسیار قوی و پر رنگ بود. تا سال ۲۰۱۵ ایران دومین سرمایه‌گذار خارجی در این کشور به شمار می‌رفت؛ اما به دلیل برخی مسائل سیاسی، در چند سال اخیر، نقش ایران در این کشور کمرنگ شده است. محصولات و کالاهایی که از تاجیکستان به کل جهان صادر می‌شود، شامل مواردی همچون پنبه و منسوجات، انرژی برق، آلومینیوم، میوه و روغن گیاهی می‌شود. صادرات تاجیکستان به ایران نیز می‌تواند همین موارد را دربر گیرد. هم‌اکنون با توجه به قرابت فرهنگی نزدیک به این دو کشور، میزان مراودات اقتصادی کشور به هیچ وجه قابل قبول نیست. انتظار می‌رود با فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی در دولت سیزدهم، تجارت بین ایران و تاجیکستان ارتقا یابد و شانگهای می‌تواند بهانه‌ای برای این موضوع باشد. از طرفی مسیر دسترسی ایران به اروپا از طریق تاجیکستان فرصتی ایده‌آل برای ارتقای اقتصاد و تجارت ایران فراهم می‌کند.

هند

هند از دیگر کشورهای هدف برای صادرات کالاها و محصولات است. این کشور از نظر میزان جمعیت و قومیت‌های بسیار زیاد، بعد از چین دومین کشوری است که در تجارت نقش مهمی را ایفا می‌کند. سهل گرفتن در امر صادرات، کاهش هزینه معاملات تجاری، کاهش عوارض و حقوق گمرکی کالاهای صادراتی و خدمات، ایجاد محیط رقابتی بین‌المللی در داخل و فراهم کردن محیط صادراتی و نیز ارتقای بخش کشاورزی از اصول نظام تجارت کشور هند است. کالاهای وارداتی این کشور نفت خام و مشتقات نفتی، طلا و جواهرآلات، ذغال سنگ و گازهای نفتی است. با توجه به شرایط موجود، امکان افزایش صادرات به هند از سوی ایران وجود دارد و با سرمایه‌گذاری که کشور هند در چابهار انجام داده، در ترانزیت کالاهای ایران می‌تواند تأثیرگذار باشد.

ازبکستان

یکی از تأثیرگذارترین کشورها و مهم‌ترین آنها در سازمان همکاری‌های شانگهای، ازبکستان است. حجم مبادلات ایران و ازبکستان در سال ۹۹ حدود ۲۲۰ میلیون دلار برآورد شده است. جمهوری اسلامی ایران با فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی باید این میزان را به بیش از یک میلیارد دلار افزایش دهد. عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای فرصت خوبی ایجاد کرده است که ایران بتواند با تقویت همکاری‌های دوجانبه با ازبکستان، منافع اقتصادی خود را تأمین کند و به عنوان یک کشور تأثیرگذار در اقتصاد ایران کشور نقش‌آفرینی کند. هم‌اکنون ازبکستان بزرگ‌ترین تأمین‌کننده پنبه در جهان است که این کشور می‌تواند از جایگاه ژئوپولیتیک جمهوری اسلامی ایران استفاده کرده و محصولات خود را به راحتی صادر کند.

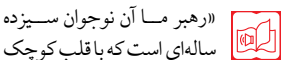
یادداشت

شعله‌ای که هرگز خاموش نخواهد شد

نقیسه محمدی

نویسنده و فعال فرهنگی

«رهبر ما آن نوجوان سیزده ساله‌ای است که با قلب کوچک خود که ارزشش از صدها زبان و قلم ما بزرگ‌تر است، با نارنجیک خود را زیر تانک دشمن انداخت و آن را منهدم نمود و خود نیز شریعت شهادت نوشید.» امام خمینی (ره)، ۲۲ بهمن ۱۳۵۹

در روزهایی که برخی گمان می‌کنند دوره جهاد و دفاع و رزم به پایان رسیده و روایات روزهای جنگ و دفاع مقدس، رنگ و لعاب خود را از دست داده است و افسانه‌ای بیش نیست؛ خبری اشک شوق و غرور در چشمان مان نشاند. «علی لندی» نوجوان پانزده ساله ایده‌ای، زمانی که دو زن سالخورده را در شعله‌های آتش گرفتار دید، با شهامتی غیرقابل وصف، به دل خطر زد و با وجود سوختگی، آنها را نجات داد و چند روز بعد در حالی که پزشکان برای درمان او تلاش می‌کردند و مردم دلسوز ایران نیز برای سلامتی‌اش دست به دعا برداشته بودند، به دیدار حق شتافت و چه زیبا «حسین فهمیده» دیگری شد.

فارغ از تمام تلاش‌های بی‌وقفه‌ای که برای بهبودی این نوجوان با شهامت انجام شد و دست تقدیر او را به پیشگاه مولایش حسین (ع) رساند؛ پیام‌هایی برای این خانواده عزیز ارسال شد تا کمی درد از دست دادن فرزند غیورشان را تسلی بخشد؛ اما آنچه جالب توجه است، درس‌هایی است که باید از این اتفاق گرفت. نخست آنکه مکتب حسینی تعطیل‌بردار نیست و هر کس را که در این مکتب ساعتی به تلمذ بنشیند، عاقبت بخیر خواهد کرد. نکته دوم، رخ دادن این اتفاق درست در زمانی است که کشور در حال برگزاری بزرگداشت‌هایی برای دفاع مقدس است و «علی لندی» چه خوب صحنه دلاوری و دفاع را بار دیگر به نمایش گذاشت. نوجوانی که با شجاعت تمام، خود را به کارزاری رساند و با وجود جسمی کوچک، هر چه در توان داشت به کار برد و نشان داد، دانش‌آموخته ممتاز سیدالشهداء (ع) و یاران فداکار اوست و این داستان آنجا به اوج خود می‌رسد که خبر از دوزن گرفتار در آتش، در کسوت مادر و خواهر شهید، می‌رسد و دل‌ها را می‌لرزاند. گویا این قهرمان کوچک پیامی ارزشمند به پیشگاه شهدای گرانقدر دفاع مقدس می‌دهد. اینکه شهدا آسوده باشند که رامشان همچنان ادامه دارد و جوانان و نوجوانانی پا به رکاب اسلام و انسانیت، جانشان را وقف روشن نگه‌داشتن این چراغ می‌کنند. اودر شعله‌ها سوخت تا شعله دلاوری و قدرشناسی از شهدا، خاموش نشود و نشان داد، خط مقدم، هر جایی است که نیاز به شوری حسینی و دلی به وسعت دریا باشد.

«علی لندی» افتخار هر ایرانی و فرزند همین آب و خاک است که با نفس‌های شمرده شمرده در حالی که با مرگ مبارزه می‌کرد، به همه نشان داد که ما هنوز هم «رمیدانیم».

این داستان تکراری!

چرا پیام‌رسان‌های ایرانی در جذب مخاطب ناموفق عمل می‌کنند؟

محمد صالح نادری

کارشناس فناوری اطلاعات

پیام‌رسان‌ها جزء جدایی‌ناپذیر زندگی امروزه ما شده‌اند. با شیوع کرونا، دیگر حتی کودکانی که قبل از آن اجازه استفاده از فضای مجازی را نداشتند، با این فضا آشنا شده‌اند و سر و کار داشتن با شاد، واتساپ و... از فعالیت‌های هر روزه آنها شده است! اما نرم‌افزارهای ایرانی، تا چه حد نیاز مخاطبان این فضا را رفع می‌کنند؟ جدیدترین بررسی‌های مرکز آمار، از افزایش حضور ایرانیان در شبکه‌های اجتماعی حکایت دارد. در این بین عضویت بیش از ۸۸ درصد افراد در پیام‌رسان واتساپ قابل توجه است. اینستاگرام با آمار عضویت ۶۸ درصدی، پس از واتساپ در رتبه دوم پر مخاطب‌ترین پلتفرم شبکه‌های اجتماعی قرار دارد. در سال ۱۳۹۶ آمار کمتر بوده است؛ به طوری که ۵۳ درصد عضو شبکه‌های اجتماعی بوده و متوسط حضور روزانه آنها یک ساعت و چهار دقیقه بوده است، بنابراین حضور ایرانی‌ها در شبکه‌های اجتماعی رو به افزایش بوده است که مهم‌ترین دلیل آن فاصله‌گذاری‌های اجتماعی و شیوع کروناست. در سال ۱۳۹۶ میزان عضویت در واتساپ ۲۴ درصد و در اینستاگرام ۱/۴۳ درصد بوده که در مقایسه با سال گذشته، روند حضور در این شبکه نیز افزایش زیادی داشته است. اما همانطور که گفتیم، واتساپ به پرکارترین نرم‌افزار فضای

مجازی ایرانیان تبدیل شده است، نرم‌افزاری که در خیلی از امکانات، مانند پروژه‌های پایان‌ترم دانشجویان از ضعف‌های بسیاری رنج می‌برد! اما واتساپ علاوه بر جا باز کردن بین ایرانیان، در دنیا هم پر استفاده‌ترین پیام‌رسان است، اما در دنیا این جایگاه را مدیون تاریخچه خود است که از اولین پیام‌رسان‌هاست و بسیاری از کاربران خارجی، میلی به تغییر نرم‌افزار مورد استفاده خود ندارند؛ اما به دست آوردن جایگاه خود در کشورمان را مدیون ایجاد محدودیت‌ها برای دیگر نرم‌افزارهاست. در فاصله زمانی‌ای که تلگرام به دلیل تمکین نکردن به قوانین کشورمان و برخورد نکردن با کانال‌های غیرمجاز فیلتر شد، واتساپ با استفاده از فرصت پیش آمده، جایگاه خود را در ایران بالا برد؛ اما چرا دیگر نرم‌افزارهای پیام‌رسان ایرانی، از چنین فرصتی استفاده نکردند و جایگاه خود را ارتقا ندادند؟ شاید برخی بگویند تمایلی به استفاده از پیام‌رسان‌های ایرانی در بین مردم کشورمان نبوده است، اما با بررسی آمار متوجه می‌شویم در فاصله فیلترینگ تلگرام، میزان رشد استفاده از بسته‌های ایرانی، مانند سروش، به همان میزان رشد استفاده از واتساپ بوده است، اما پس از حدوده پنج ماه، استفاده از سروش با افت شدید مواجه شده است و واتساپ همچنان در تلاش برای رسیدن به جایگاه اول بوده است، جایگاهی که در حال حاضر با غفلت نرم‌افزارهای ایرانی، آن را کسب کرده است. در حال حاضر، پیام‌رسان‌های ایرانی مانند سروش، گپ، آی گپ، بله و... با استقبالی از روی کاربران مواجه نیستند و بسیاری

حساسیت شارژ!

وقتی شما همیشه تا بالای ۸۰ درصد باتری را شارژ کامل می‌کنید و اجازه می‌دهید شارژ به زیر ۲۰ درصد برسد و بعد شارژ کردن را آغاز کنید، بیشترین آسیب را می‌بیند! بهترین زمان شارژ کردن باتری، حدوده ۵۰ درصد است. برای افزایش طول عمر باتری خود از افراط و تفریط خودداری کنید. شارژ کردن کامل تا حدود ۱۰۰ درصد، یک چرخه کامل شارژ به حساب می‌آید؛ در حالی که با شارژ و تخلیه جزئی بین ۲۰ تا ۸۰ درصد، می‌توانید ۱۰۰۰ دور کامل یا بیشتر دستگاه خود را شارژ کنید و این تقریباً سه سال زمان به شما می‌دهد! پس سعی نکنید که همیشه دستگاه خود را کامل شارژ کنید. چرا این اتفاق می‌افتد؟ این به دلیل عملکرد باتری شماسست. این باتری‌ها از یک لایه اکسید لیتیوم کبالت و یک لایه گرافیتی ساخته شده‌اند. یون‌های لیتیوم از گرافیت به سمت اکسید لیتیوم کبالت حرکت می‌کنند تا انرژی آزاد کنند. شارژ کردن باتری آن یون‌ها را به لایه گرافیت برمی‌گرداند؛ به همین دلیل شارژ کامل به باتری آسیب می‌رساند؛ شما با شارژ کامل، یکپارچگی سلولی باطری را به خطر می‌اندازید و تمام یون‌ها را به سمت لایه

مشخص می‌کنند. چرخه شارژ عبارت است از شارژ باتری از صفر تا ۱۰۰ درصد و سپس خالی شدن مجدد تا صفر درصد. تعداد چرخه‌های شارژ مورد انتظار به شما نشان می‌دهد باتری قبل از شروع به افت کیفیت مشهود، تا چندبار می‌تواند شارژ شود. باتری‌های لیتیوم یون (Li-Ion) در اکثر فناوری‌های قابل شارژ استفاده می‌شود و می‌توانید انواع باتری لیتیوم یون را در تلفن‌های هوشمند، لپ‌تاپ و... پیدا کنید. معروف‌ترین مدل باتری لیتیومی، سری ۱۸۶۵۰ است که در آن رسیدن به ظرفیت ۷۵ درصد اسمی، تنها ۳۰۰ تا ۵۰۰ دور کامل شارژ زمان می‌برد و بعد از آن با افت ظرفیت و مشکلات مواجه خواهید شد، یعنی اگر هر روز تلفن همراه خود را شارژ کنید، فقط حدود ۱ سال زمان می‌برد که باتری شما به سمت خرابی پیش رود. اما تلفن‌های هوشمند و رایانه‌های لوحی از انواع باتری لیتیوم یون به نام لیتیوم یون پلیمر استفاده می‌کنند. این مدل ایمن‌تر، کوچک‌تر و سریع‌تر شارژ می‌شود و گرانه قوانین عمر مفید آن با مدل لیتیوم یونی معمولی، یکسان است. یک نکته مهم برای شارژ کردن، این است که بدانید

ثانویه بله، رویکا و... نداشتن باشند، کاربرد به دنبال برنامه‌ای است که در درجه اول کار اصلی خود را به درستی انجام دهد، که متأسفانه در این زمینه با پیام‌رسان بومی موفق مواجه نبوده‌ایم. یک آمار جالبی که مرکز افکارسنجی دانشجویان ایران به تازگی اعلام کرده است، این است که گروه سنی ۱۸ تا ۲۹ سال بیش از سایر گروه‌های سنی فقط از رسانه‌های اجتماعی خارجی استفاده می‌کنند. نکته‌ای که باید در این داده به آن توجه کرد، اشتیاق نداشتن جوانان کشور به استفاده از فضا‌های بومی در کشور و استفاده از پیام‌رسان‌های خارجی است. این نشان می‌دهد، مشکلات ساختاری پیام‌رسان‌های داخلی، جوانان و کاربران کم حوصله را از خود به دور می‌کند.

شاید در آینده، با توجه به این نکات، پیام‌رسانی ایرانی به بازار باید یا پیام‌رسان‌های فعلی بتوانند با رفع نواقص خود، به جایگاه فعلی واتساپ در کشور برسند و مانع از گردش کلان‌داده‌های کشور به خارج از مرزها شوند و به این داستان تکراری که پیام‌رسان‌های ایرانی با تبلیغات فراوان به بازار می‌آیند و اما در آخر در جذب مخاطب ناموفقند، پایان دهند. بر اساس آمار، روزانه حدود ۱۵ میلیارد پیام فقط در تلگرام بین ایرانیان مبادله می‌شود که این آمار در واتساپ بسیار بیشتر است. با ساخت بسترهای بومی مناسب برای جذب مخاطبان، می‌توان از خروج داده‌ها از کشور جلوگیری کرد که این به عنوان یکی از اصول پدافند غیرعامل، بسیار اهمیت دارد.

خبر خوب

کاهش مصرف

سامانه‌های هوشمند شبکه برق

یک شرکت دانش‌بنیان ساعت فرمان‌های روشنایی معابر تولید کرده است که علاوه بر کاهش مصرف برق، یک سوم نمونه خارجی قیمت دارد. آنچه در گذشته در داخل کشور ساخته شده است، یک نمونه ابتدایی فرمان روشنایی است و یک سیستم سنتی بدون تنظیمات و نمایشگر است؛ اما محصول این شرکت، یک محصول کاملاً مشابه نمونه خارجی است با یک سوم قیمت، که مصرف برق را در معابر بسیار کاهش می‌دهد و نیاز به واردات این محصول را رفع می‌کند.

پژواک

جاسوسی از آمریکا

نفوذ امارات در بین مأموران سیا!

سه مأمور اطلاعاتی سابق آمریکا که جاسوسان سایبری امارات متحده عربی بوده‌اند، به نقض قوانین هک این کشور و فروش اسرار فناوری نظامی آمریکا به شیخ‌نشین مذکور اعتراف کرده‌اند. اعضای این گروه حساب فعالان حقوق بشر، روزنامه‌نگاران و کارکنان برجسته دولت‌های رقیب را هک می‌کردند که به هک کردن سامانه‌های آمریکا و فروش اطلاعات به امارات هم اعتراف کرده‌اند! هک کردن افراد هدف منجر به دستگیری و شکنجه بسیاری از آنها از سوی نیروهای امنیتی امارات متحده عربی شده است.

نرم‌افزار

آی‌قصه

پادکست‌های قصه برای کودکان

آی‌قصه هر روز و هر هفته مملو از قصه و پادکست و برنامه برای کودکان و نوجوان است. در حال حاضر بیشتر از ۱۰ سریال هفتگی در آی‌قصه منتشر شده است. همچنین بیش از ۲۰۰ قصه صوتی تا به حال در آی‌قصه منتشر شده است. در ضمن «رادیو نیکی» یکی از بخش‌های جذاب آی‌قصه است که راوی آن کودک‌ها به نام «نیکی» است. آی‌قصه، با دارا بودن مجموعه‌ای از قصه‌های متنوع و لایه‌ای‌ها، همراه شما در قصه گفتن برای کودکان‌تان خواهد بود.

جنگ تحمیلی با الهام از عاشورا دفاع مقدس شد

جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه گفت: «دفاع مقدس نقطه آغاز عزت ملت ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی بود، چرا که بعد از سیصد سال حتی یک وجب از خاک کشور در اثر این جنگ جدا نشد و این جنگ به سبب عاشورایی بودن، زمینه ساز پیشرفت‌های بعدی انقلاب اسلامی هم شد.»

به گزارش صبح صادق، حجت الاسلام والمسلمین حسین طیبی فر، جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه در مراسم ویژه تجلیل از سربازان ستاد فرماندهی کل سپاه در هفته دفاع مقدس با بیان اینکه صحنه کربلا از عصر عاشورا دیگر یک صحنه سیاسی و فرهنگی شد، توضیح داد: «از لحظه اسارت خاندان پیامبر این جنگ سیاسی و فرهنگی شروع شد و حضرت زینب(س) از لحظه ورود به دروازه‌های کوفه خطبه‌های عظیمی بیان کردند و از همان لحظه که سخنرانی‌های ایشان تمام شد، درگیری‌های سیاسی و فکری از خانه‌های اهل کوفه شروع شد. همین جنگ نظام بنی امیه را نابود کرد.»

وی افزود: این انتساق مربوط به آن زمان است و امسال هفته دفاع مقدس که همزمان با اربعین حسینی شده است، باید به این مسئله بپردازیم که دفاع مقدس هم از جنس کربلا و عاشوراست و در تداوم همان کربلای مقدس و ماندگار و اثرگذار شد؛ چون همان هدف امام حسین(ع) را دنبال کرد.»

وی با اشاره به اینکه دشمنان در ۳۰۰ سال

اخیر تمام تلاش و هدفشان این بود که بیاند مقدارى از ایران را اشغال کنند و بعد آتش‌پس و مذاکره اعلام کنند تا نتیجه‌اش بشود گرفتن افغانستان و ترکمانچای و... گفت: «در ۳۰۰ سال گذشته یک میلیون کیلومتر مربع با همین روش از ایران گرفته شد.»

حجت‌الاسلام والمسلمین طیبی فر افزود: «در قرارداد گلستان، آذربایجان و گرجستان از ایران جدا شد و در دوران فتحعلی شاه قاجار با امضای رئیس کشور این سرزمین‌ها واگذار شد، نخجوان و ارمنستان در سال ۱۸۲۸ در دوران فتحعلی شاه و در قرارداد ترکمانچای از ایران جدا شد، افغانستان و هرات در سال ۱۸۵۷ میلادی در دوران محمدشاه قاجار با حمله انگلیس به جنوب و بعد با مذاکره در پاریس و معاهده پاریس در ازای بازپس‌گیری خرمشهر و چند منطقه کوچک واگذار شد، همین امر در سیستان و بلوچستان اتفاق افتاد و در جای دیگر ترکمنستان، ازبکستان و قرقیزستان در دوران ناصرالدین در سال ۱۸۸۳ میلادی واگذار شد و مجمع‌الجزایر بحرین هم که ۲۷ جزیره زیبا در جنوب خلیج فارس بود با بی‌کفایتی شاه پهلوی دوم به راحتی از ایران جدا شد. نمونه دیگر بی‌کفایتی و فاجعه بودن او جدا شدن بندر فیروزه از ایران در دریای خزر بود.»

وی ادامه داد: «دفاع مقدس از این حیث با هدف جداسازی مناطقی دیگر در جنوب غرب کشور در دورانی انتساق افتاد که ایران واقعاً توان دفاع نداشت، اما دشمن غافل از این بود که دیگر پادشاهان بسزدل در ایران حاکم نیستند و لذا این بار نتوانست به هدف شوم خود برسد و برای اولین بار در ۳۰۰ سال اخیر در جنگی که در ایران اتفاق افتاد، حتی یک وجب از خاک ایران به کسی واگذار نشد و تا مهاجم تنبیه و به عقب رانده نشد این جنگ تمام نشد.»

جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه تأکید کرد: «دفاع مقدس بعد از پیروزی انقلاب در واقع میدان آزمودن ما بود که نشان دیم رویکرد ما عاشورایی است و در این نبرد همواره طرف حق در اثر مجاهدت و جانفشانی و هدف والایی که دارد پیروز است.»

با همه داشته‌ها از انقلاب پاسداری کنیم

وی تأکید کرد: «باید قوی شویم؛ چون مردم ضعیف همیشه استثمار را می‌پذیرند و محدودیت ما در قدرتمند شدن تنها شرع و نگاه الهی است؛ لذا به سمت قدرت‌های نامشروع مانند سلاح‌های هسته‌ای و شیمیایی نمی‌رویم.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی صادقی گفت: «هویت سپاه همان نیروی انسانی پاسدار انقلاب برای نقش‌آفرینی و سنگر نشینی انقلاب است که چهار اصل دارد، اصل بصیرت دینی و بصیرت در دین، معنویت و حیات طیبه و سوم روحیه انقلابی و جهادی و اطاعت و ولایت مداری.»

وی محتواسازی برای این مأموریت سپاه را بر عهده پژوهشگاه علوم انسانی امام صادق(ع) دانست و افزود: «دانشکده شهید محلاتی هم در این مأموریت موظف است که مربی رشددهنده بصیرت دینی و معنویت و روحیه

انقلابی و ولایت‌مداری را تربیت کند، مربی‌ای که بتواند این خیل عظیم پاسداران را با فرهنگ پاسداری و فرهنگ بسیجی رشد دهد.»

نماینده ولی فقیه در سپاه در پایان فرهنگ بسیجی را ریشه‌دار در فرهنگ علوی، فاطمی و حسینی دانست و افزود: «در این فرهنگ اگر دین خدا به خطر افتاد، حسین(ع) سر می‌دهد، آبرو و اهل بیت و... می‌دهد و این فرهنگ در رابطه با پاسداران باید این گونه باشد که همه چیز مان رفت اشکالی ندارد، باید انقلاب حفظ شود.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی صادقی گفت: «پاسداری و سنگر نشینی انقلاب به این مفهوم است که پاسدار برای ماندن انقلاب اسلامی که تداوم راه اسلام است، مانند امام حسین(ع) از همه چیزش می‌گذرد و همه چیزش را به میدان می‌آورد.»

به گزارش صبح صادق، نماینده ولی فقیه در سپاه در جمع دانشجویان مجتمع آموزش عالی شهید محلاتی قم با بیان اینکه انقلاب اسلامی زنده و پویاست و تاریخ مصرف ندارد، اظهار داشت: «چون انقلاب زنده است، اثر گذار است و چون اثر گذار است، دشمن دارد و لذا به پاسدار و نگهبان نیاز دارد.» وی افزود: «انقلاب دشمنان جدی دارد و هر کاری که بتواند می‌کند تا انقلاب را از بین ببرد. آنها در این اقدام خود جدی هستند، چون یا باید آنها باشند یا انقلاب و امروز اگر در برخی عرصه‌ها کاری انجام نمی‌دهند، می‌خواهند امانی توانند.»

نماینده ولی فقیه در سپاه ادامه داد: «از دشمن نمی‌توان انتظار داشت که دشمنی نکند، لذا مهم این است که ما در برابر دشمن چه کنیم؛ دشمن ذاتش فتنه و نقشه و هزاران کار دیگر است؛ اینکه ما باید چه کنیم، مهم است.» وی تأکید کرد: «دشمن با هدف نابودی انقلاب از هر وسیله‌ای که بتواند استفاده می‌کند، لذا نیاز به محافظت از انقلاب جدی است و سپاه فلسفه وجودی‌اش همین موضوع است.»

حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی صادقی در ادامه با طرح این پرسش که هر پاسدار سهمش در حفاظت از انقلاب چیست، افزود: «سپاه یک سازمان یا اداره نیست، بلکه سنگر نشین خط مقدم دفاع از انقلاب است و برای این موضوع هم باید فتنه‌ها را دفع کند و هم پیش‌روندی و پیش‌برندگی انقلاب را در رابطه با مأموریت عمق‌بخشی سرعت ببخشد.»

نماینده ولی فقیه در سپاه با تأکید بر اینکه سپاه هویتش به پاسدارانش است، افزود: «هویت سپاه تجهیز‌اتش نیست، البته سپاه باید هر چه قدرت وجود دارد و شرعی است، به دست بیاورد که این بنابر دستور قرآن است؛ اما محور سپاه پاسدارانش هستند، نه تجهیز‌اتش.»

ارزش‌های دفاع مقدس برای پیشبرد گام دوم انقلاب

♦ دفاع عاشورایی و نبرد علوی

سردار غلامرضا سلیمانی، رئیس سازمان بسیج مستضعفین ضمن اشاره به این موضوع که امام راحل با خلق بیان نظریه جدید دفاعی، مردم را به حضور در میدان‌های دفاع دعوت کرد، گفت: «حضور مردم در میدان نبرد به معنای آن نبود که ارتش و سپاه و جهاد سازندگی ایفای نقش نکنند، ولی رویکرد اصلی امام شکل‌گیری دفاع عاشورایی و نبرد علوی در برابر دشمنان بود.»

♦ «ما می‌توانیم» دستاورد دفاع مقدس

رئیس سازمان بسیج مستضعفین باور «ما می‌توانیم» را از دستاوردهای دفاع مقدس دانست و گفت: «بسیاری از پیشرفت‌های ما دستاورد دوران دفاع مقدس است

زهر را مغاز های

خیونگار

سازمان بسیج اساتید کشور با همکاری مرکز بسیج کارکنان وزارت علوم به مناسبت بزرگداشت هفته دفاع مقدس مراسمی را با عنوان «استمرار ارزش‌های حکمرانی مردمی دوران دفاع مقدس در گام دوم انقلاب اسلامی» در مصالای دانشگاه تهران با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی برگزار کرد. سردار غلامرضا سلیمانی رئیس سازمان بسیج مستضعفین، محمدعلی زلفی‌گل وزیر علوم، و حجت‌الاسلام مصطفی رستمی رئیس نهاد نمایندگی رهبر معظم انقلاب در دانشگاه‌ها سخنرانان ویژه این مراسم بودند.

ملت‌های دنیا از این الگو بهره خواهند گرفت و منحصر به کشور و ملت ایران نخواهد شد.»

♦ تمرکز دشمن روی تغییر ارزش‌ها

حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مصطفی رستمی، رئیس نهاد نمایندگی رهبر معظم انقلاب در دانشگاه‌ها با بیان این موضوع که جنگ هویتی از مهم‌ترین انواع جنگ‌هاست، گفت: «در حال حاضر دشمنان با محور قرار دادن قدرت و تمرکز خود با حمله و مسخ هویت‌های ایرانی-اسلامی سعی در تغییر نگرش و ارزش‌های بنیادین مردم در جامعه دارند و دست برداشتن از این ارزش‌ها سبب ایجاد آسیب‌های جدی در جامعه می‌شود؛ لذا باید مراقب جنگ هویتی امروز باشیم.»

و همه پیشرفت‌های ما محصول باور «ما می‌توانیم» است و باور «ما می‌توانیم» هم محصول دوران دفاع مقدس است.» سلیمانی با تأکید بر اینکه باید گام دوم را با تاسی از باور «ما می‌توانیم» آغاز کنیم، بیان داشت: «در گام دوم باید مردم به عرصه‌های نقش‌آفرینی بیایند و الگوی مردم‌سالاری اسلامی عملی شود، یعنی مردم در همه عرصه‌ها سالار خودشان باشند.» وی با بیان اینکه در دوران دفاع مقدس ملت ایران ترسید و باور داشت که پیروز می‌شود و به آینده هم امید داشت، خاطر نشان کرد: «ملت ایران این شایستگی را دارد که مردم‌سالاری اسلامی را تداوم ببخشد و این الگو را برای رهایی بشریت از ظلم و تعدی سرمدست بگیرد و اگر این الگو تکامل پیدا کند، تکثیر پیدا می‌کند و

اطلاعیه پذیرش دانشجو

ویژه بسیجیان کادر سپاه

در مقطع کارشناسی ارشد

دانشکده شهید محلاتی (ره)

دانشکده شهید محلاتی نمایندگی ولی فقیه در سپاه در نظر دارد برای سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ در مقطع کارشناسی ارشد برای بسیجیان کادر سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در رشته‌های فقه و حقوق اسلامی، علوم قرآن و حدیث، فلسفه و کلام اسلامی، تربیت مربی سیاسی، توسعه و تبلیغ فرهنگ دینی، آزمون اختصاصی پذیرش دانشجو برگزار کند؛ از این رو علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به دفاتر نمایندگی ولی فقیه در سپاه یا سایت پاسدار به آدرس mahallati.pasdar.sep و سایت دانشکده به آدرس sms.ac.ir از شرایط شرکت در آزمون و پذیرش در دانشکده شهید محلاتی اطلاعات حاصل کنند.

مهلت ارسال مدارک: ۱۴۰۰/۷/۱۵

تاریخ برگزاری آزمون: ۱۴۰۰/۸/۲

معاونت آموزش و پژوهش نمایندگی ولی فقیه در سپاه

۱۵

پاسدار

شماره ۱۰۱۷ | دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰

صداق

اخبار

نفوذ ما فیزیکی نیست!

سردار سرلشکر «حسین سلامی» فرمانده کل سپاه در همایش «یادها و نام‌ها» و آیین رونمایی از آثار جدید پژوهشی، اسنادی و کتب صوتی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه در تالار همایش‌های باغ موزه انقلاب و دفاع مقدس، با بیان اینکه «در دفاع مقدس یک طرف آن همه ایاطیل و طواغیت عالم جمع بودند؛ این جنگ نابرابرترین و طولانی‌ترین جنگ‌قرن بیستم بود؛ البته آنها در برابر ایمان ملت ما ذره ذره آب رفتند و کوچک شدند و بعد از دفاع مقدس و امام خمینی(ره)، علم انقلاب به دست آیت‌الله خامنه‌ای عزیز قرار گرفت و فرسایش قدرت‌ها ادامه یافت.»

مرور یادها و تکریم نام‌ها

سردار علی محمد نائینی، مشاور فرماندهی کل سپاه پاسداران در همایش «یادها و نام‌ها» و آیین رونمایی از آثار جدید پژوهشی، اسنادی و کتب صوتی مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه در گزارش عملکرد مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس طی یک سال گذشته اشاره کرد و گفت: «این مرکز توانسته است تاریخ شفاهی ۱۳۰ نفر از فرماندهان ارشد سپاه را با ۲۶۱۷ جلسه و ۴۰۰۰ ساعت گفت‌وگوهای حرفه‌ای و ضبط تصویری به سرانجام رساند.» وی افزود: «در سال اخیر، تاریخ شفاهی ۲۶۳ فرمانده از فرماندهان تیپ‌های متسبب، گردان‌ها و افراد شاخص لشکرهای ۴۱ ثارالله، ۸ نجف، ۵ نصر و ۲۵ کربلا در دوران دفاع مقدس با ۳۸۵ جلسه ضبط و ثبت شده است و امروز ۲۲۰ اثر جدید پژوهشی، اسنادی و گویارونمایی می‌شود.»

امنیت دیپلماتیک

همزمان با هفته دفاع مقدس و در راستای پاسداشت شهدا و ایثارگران عرصه دیپلماسی و سیاست خارجی کتاب «حفاظت و امنیت دیپلماتیک» منتشر شد. کتاب «حفاظت و امنیت دیپلماتیک» یک اثر علمی و پژوهشی است که تلاش دارد فصل جدیدی از تولید گفتمان در عرصه حفاظت از مأموریت‌ها و سرمایه‌های دیپلماتیک کشورمان بگشاید. مؤلفان در قالب پانزده فصل تجربیات دیگر کشورها در حوزه تأمین امنیت و حفاظت از مأموریت‌های دیپلماتیک را بررسی کرده و در پایان رهیافت‌هایی را جهت ارتقای سطح حفاظت از مأموریت‌های دیپلماتیک کشورمان ارائه داده‌اند. این کتاب به قلم «نوید کمالی» و «اشکان پیرزاده» از سوی انتشارات «مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران» منتشر شده است.

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول:یدالله جوانی
سردبیر:علی حیدری

شورای سیاست گذاری:

علی قاسمی،سیامکباقری،سعداللهزاعی،
فرهادمهدوی،مهدی سعیدی،فتح‌الله‌پریان،
محمدرضامهدیاراسماعیلی،حسین‌عبداللهی‌فر
دبیرتحریریه:سیدفخرالدین موسوی
مدیرفنی: محمد صالح نادری
صفحه‌آرا:علی اکبر هدایتی
عکاس: حامد گوردوزی
ناظر چاپ:سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۲۲۴۴۶(۳۸۵۲۱)۰
تلفن: ۱۱۰و ۷۷۴۶۰۱۰۰ (۲۱)۰
ssweekly.ir
@ssweekly
info@ssweekly.ir
نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۰۱۷ | دوشنبه ۵ مهر ۱۴۰۰

داستان

کمپوت!

بر اساس خاطرای از دوران دفاع مقدس

نقیسه محمدی

دبیر گروه جوان

گونی ضحیم جلوی در را کنار زد و گفت: «قربونت عمو

حسن، یه لیوان آب بده، من دیگه پوتینامو درنیارم...» لب‌هایش خشک و ترک‌خورده بود. لیوان قرمز پلاستیکی را برداشتیم، تا آب بریزم، داد زد: «نه نه، برادر! تسو اون نه، تو اون قوطی کمپوته که روش نوشته یاحسین!» گفتم: «نکنه حساسی تو؟ جبهه ایسن ادا و اصولا رو نداره که...»

احمد سر سجاده نشسته بود، اشاره کرد که توی قوطی کمپوت آب بریزم. مجید آب را خورد، یا حسین جانسوزی گفت و رفت. سنگر را مرتب کردم و گفتم: «چه اخلاقای دارن ایسن جوونا، لیوان، لیوانه دیگه! برای خودش لیوان درست کرده مثلا، اینجا که جای حساسیت نیست...» احمد سجاده را جمع کرد و رو به قبله سلام داد. بعد نگاهم کرد و خیلی مهربان زمزمه کرد: «حسن آقا، هر کسی اخلاق و عادت‌ی داره، بذار راحت باشه، از اون روزی که اومده فقط تسو این قوطی آب می‌خوره، لابد از اون پلاستیک‌یا خوشش نمید...»

چند روز بعد، مجید را در حال وضو گرفتن دیدم، کسی دور و برش نبود و فقط اکبر چند قدم آن طرف‌تر اسلحه‌اش را تمیز می‌کرد. حس کنج‌کاوی‌ام نمی‌گذاشت راحت باشم. کنارش نشستم و پرسیدم: «پسر قضیه چیه؟ آگه چیزی هست بگو بدونم بقیه جاهام مراعاتتو بکنم، خیلی روی اون قوطی کمپوت حساسی...» اکبر انگار ناخواسته حرف‌هایم را شنیده بود، گفت: «آره داداش بگو آگه مریضی، چیزی داری قراره زودتر افتی بشی پارتی‌بازی کنیم زودتر بری خط، حداقل شهید بشی...»

مجید خندید و دستی به ریش‌های کم‌پشتش کشید و آرام گفت: «نه والله مریضی که ندارم خداروشکر، اون موقع که پشتیبانی بودم، اینو به‌دختر بچه‌فرستاده بود جبهه و توش یه نامه گذاشته بود، مثل اینکه خیلی فقیر بودن نتونسته بود کمپوت بخره، قوطی خالی پیدا کرده و شسته بود و توی نامه‌اش نوشته بود آگه می‌شه توی این آب بخورید تا منم خوشحال بشم و فکر کنم به جبهه‌ها کمک کردم، فقط برای همین...»

اشک توی چشم‌های من و اکبر نشست. از فردا بچه‌ها سر آب‌خوردن توی قوطی کمپوت، صف می‌بستند.

صبحانه

آزمون

بر حذر باش از آنچه از دیگران در ذهن خود شکل می‌دهی، گاهی برداشت و نتیجه‌ای که در ذهن شکل می‌گیرد، دامن‌گیر خودمان می‌شود. عیب دیگران که امروز مورد مذمت و انتقاد ماست، شاید فردا به یکی از خصوصیات‌مان تبدیل بشود و رفتاری که مورد تمسخر و سرزنش قرار می‌گیرد، در آینده‌ای نه چندان دور از خودمان سر خواهد زد. دنیا محل امتحان و آزمون است، زبان را به سرزنش و عیب‌جویی آلوده نکنیم، چرا که روزگار ما را به همان عیب مبتلا خواهد کرد.

شاعرانی که روحانی بوده‌اند، در شعر معاصر کم نبوده‌اند. از میرزا حبیب خراسانی شاعر دوره قاجار بگیرید تا علمای بزرگی مانند حضرت امام(ره)، آیت‌الله خامنه‌ای و علامه طباطبایی. حتی دکتر محمدرضا سنگری از زبان مرحوم محمدصالح حائری مازندرانی معروف به علامه سمنانی نقل می‌کند که گفته است نیما پدر شعر نوی فارسی چند سال در محضر این عالم بزرگ شیعی درس خارج فقه خوانده است. سنگری که خود در نوجوانی به محضر این عالم بزرگ که به واسطه مبارزه با رژیم استبدادی رضاشاه به سمنان تبعید شده بود، می‌رفته است، این موضوع را به نقل از این روحانی نامدار مطرح کرده، تأکید می‌کند خود نیما هم می‌گفته است از بین روحانیان تنها کسی که شعر نور را درک کرده، همین علامه سمنانی بوده است. در سال‌های بعد از انقلاب شاهد این بودیم که حوزه‌های علمیه شاعر پرور شدند. کسانی که کنگره‌های شعر طلاب در دهه ۷۰ را به یاد دارند، می‌دانند در آن کنگره‌ها شاعران بسیاری حضور داشتند که هر یک دارای یک وجه ادبی درخشان بودند، یکی از این شاعران که شامگاه یکشنبه نشست پنجاه‌وسوم شب شاعر به تجلیل از فعالیت‌های ادبی او اختصاص داشت، شاعر بوشهری حجت‌الاسلام محمدحسین انصاری‌نژاد است.

یکی از سخنران‌های مراسم شب شاعر، دکتر غلامعلی حدادعادل، رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی بود که در صحبت‌هایش خبر خوبی هم به شاعر بوشهری داد. او که در صحبت‌هایش، انصاری‌نژاد را «پدیده شعر انقلاب و شعر ایران» توصیف کرده بود، گفت: «به تازگی چهار جلد کتاب باغ تاج از آثار آقای انصاری‌نژاد را تقدیم رهبر معظم انقلاب کردم. ایشان کتاب‌ها را دیدند و به بنده پیغام دادند نظرشان را ابلاغ کنم.» نظر حضرت آقا این بود: «آقای انصاری‌نژاد هم شعر خوب می‌گویند و هم شعرشان بسیار خوب است و در آینده جای خوب‌تر شدن هم دارد.» به این ترتیب رهبر معظم انقلاب هم با ایجاز و اختصار هم درباره وضعیت فعلی شعر این شاعر، دیدگاه‌شان را بیان کرده‌اند و هم درباره آینده پیش روی ادبی وی، به او راه را نشان داده‌اند. اما چرا حدادعادل معتقد بود انصاری‌نژاد را باید پدیده شعر ایران دانست؟ او به موارد زیادی از جمله ویژگی‌های منحصر به فرد هم از نظر مضمونی و هم از نظر فرمی اشاره کرد. به گفته وی، یکی از وجوه بارز شعر این شاعر، زبان پخته اوست. زبانی که هم فاخر و باستانی نیست و هم روزنامه‌ای و کوچ‌په بازاری نیست. زبانی که حدادعادل آن را «پر اوج و پر موج» توصیف کرد. شعری که براساس دیدگاه‌رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی ترکیبی است «برهانی قاطع در تکامل شعر آیینی در روزگار ما.» انصاری‌نژاد از شاعران پرکاری است که کتاب‌های زیادی منتشر کرده‌است. به قول دکتر غلامعلی حدادعادل او آنقدر شعر

صادقانه

جاودان در بهشت و دوزخ

امام جعفر صادق(ع) فرمودند: اهل دوزخ از این رو در دوزخ جاودان باشند که نیت داشتند اگر در دنیا جاودان باشند همیشه نافرمانی خدا کنند و اهل بهشت از این رو در بهشت جاودان باشند که نیت داشتند اگر در دنیا باقی بمانند همیشه اطاعت خدا کنند، پس این دسته و آن دسته به سبب نیت خویش جاودانی شدند، سپس قول خدای تعالی را تلاوت فرمود: بگو هرکس طبق طریقه خویش عمل می‌کند و سپس فرمود: یعنی طبق نیت خویش.

قبیله عشق

واجب عینی

بهبش گفتیم: «حاجی! هر چی باشه جنگیدن واجب کفاییه! اینو که دیگه قبول داری! وقتی می‌دونی که آگه بری مرخصی و استراحت کنی، بچه‌ها هستن و جاتو پر می‌کنن، دیگه برای چی برنمی‌گردی عقب؟»

خیلی جدی و محکم گفت: «ببینید! ما از اول جنگ توی جبهه بودیم! در اکثر منطقه‌ها هم عملیات داشتیم! با همه وسایل جنگی هم آشنایی کامل داریم! خب به نظر شما درسته که ما میدان را خالی کنیم؟ اگر چه جوون‌های مؤمن میان و جای مارو می‌گیرن! ولی این همه تجربه‌ای که ما تسوی جنگ داریم برامون موندن توی جبهه رو واجب عینی می‌کنه!»

به نقل از سیداسماعیل سیادت هم‌رمز شهید

محمود اخلاقی سال ۱۳۳۵ در «سمنان» متولد شد. در کار کشاورزی به پدر و در کارهای منزل به مادر کمک می‌کرد.

ایشان از ابتدای جنگ تحصیلی حضوری فعال و چشمگیر در مناطق جنگی داشت؛ به گونه‌ای که حتی در هنگام تولد فرزندان خود در جبهه‌ها بود و به دلیل همین حضور فعال و لیاقت و شجاعتی که در وجودشان بود، فرمانده لشکر ۱۷ علی بن ابی‌طالب(ع) شدند.

سرانجام این شهید بزرگوار در شبیخون ناجوانمردانه منافقین کوردل به مرزهای میهن اسلامی در منطقه عملیاتی مرصاد در صبح روز هفتم مرداد ماه سال ۱۳۶۷ به آرزوی دیرینه خود، یعنی شهادت در راه خدا رسید.

حسن ختام

من از این ماندن‌ها

می‌ترسم

حسن نوروزی

نویسنده

دل که تنگ می‌شود یک جای خالی تسوی دل آدم جا باز می‌کند. از پس این جای خالی است که ما احساس دل‌تنگی می‌کنیم. اینجای قصه است که داستان را تلخ می‌کند. یا صاحب‌الزمان(عج)، ما اربعین امسال هم یک کربلای حسین(ع) به زندگی‌مان بده‌کار شدیم. آقا‌جان، همینطور بدهی‌مان هر سال دارد قد می‌کشد. دو سال شد. نکند زیر سایه این نرفتن‌ها خواب‌مان ببرد. نکند هر سال از اربعین سال‌های قبل نقل کنیم. مولای من، من از این نرفتن‌ها و ماندن‌ها می‌ترسم. غم می‌گیرد. یک جای خالی توی دلم آوار می‌شود. جای خالی چیزی که قبلاً بوده و حالا نیست. دست‌مان را بگیر و خودت ما را به اربعین وزارتت برسان، دل‌مان تنگ عموها و زیارت است.

گزارشی از پاسداشت شاعر پاسدار
حجت‌الاسلام محمدحسین انصاری‌نژاد
با پیامی از رهبر فرزانه انقلاب

پدیده شعر ایران

شعرهای او فردیت شاعرانه داشته باشد. «سیار، نگاه ویژه شاعر به موسیقی و زبان، استفاده از ظرفیت‌های زبان روزمره و بهره‌گیری از ضرب‌المثل‌های رایج را از جمله امتیازاتی دانست که باعث شده شعرهای این شاعر روحانی، با اینکه همیشه نسبت به وقایع روز جامعه حساس بوده است، از فردیت خالی نشود.

وی ادامه داد: «شعر انقلاب، شعر زنده و شعر زندگی است. فردیت با وجود نگاه اجتماعی در آن کشته نشده‌است. شعر انقلاب شعری غیرقابل پیش‌بینی است و از این شاعر تا آن شاعر، جلوه رنگارنگی دارد؛ چون شعری پیش ساخته و پیش‌اندیشیده نیست؛ بلکه نگاه اجتماعی و فردیت را با هم دارد.»

گزارش: آرش شفاعی

دو غزل عاشورایی

از محمدحسین انصاری‌نژاد

غزل شور فرات

بر سر نی آمده است، ماه به لیل البرات
جامه‌دران از حجاز، تشنه‌شور فرات
ماه به خیزاب خون، همنفس خیزران
زخمه‌خونین اوست، بر جگر کائنات
باز به دستان شمر، برق امان‌نامه است
غیرت عباسی است، یکسره شرط نجات
نعم حسینی امیر، نعم حسینی امیر
از شکرستان کیست، این همه شهد و نبات
«اسلم ترکی» هنوز، گرم سر افشانی است
از نفخس شعله‌ای است، پرده کرد و بیات
گفت از این عرصه «جون»، جان ببرد مرده است
سوخته‌ام تا مگر، پر بزمن پیش پات
شارح اوصاف او، نیست به جز مصطفی
مانده ملک تاده‌د، شرح کدامین صفات
قافله سر نی، نه، آمده‌اید از کجا

ای شب گیسوی‌تان، شرح دعای سمات
خوانده به منبر سنان، خطبه فقه الجهاد
مانده به منبر شریع، دست به شرح صلات
حرمله‌ها در پی‌اند، دست به تیر و کمان
زنده همین کشتگان، جمله جهان در ممات
جز که از این جاده نیست، راه به عین‌الیقین
خاک شهیدان اوست، معنی عین‌الحیات

به کجا...

پیاده می‌روی این ظهر اربعین به کجا؟
پر از غبار، سراسیمه، این چنین به کجا؟
بر از دست و بچین سیب سرخ و هیچ مهرس
که می‌برند سیدهای دست‌چین به کجا
صدای مبهم ترتیل جبرئیل است این!
نشسته دست به تفسیر یا و سین به کجا؟
در آن غروب کدامین فرشته را دیدی
گرفته چشم به خورشید، ذره‌بین به کجا؟
که بود وقت سفر با حسین زمزمه داشت:
فداک کل حیاتی مع البین...! به کجا؟
به ساربان بنویسد وقت محکمه را
فکنده است از انگشتی رنگین به کجا؟
در این سلوک، چهل منزل است تا به فرات
بپرس می‌روی ای تشنه‌بیش از این به کجا؟
بعید نیست که شعرت به نینوا برود
مهرس دیگر از این شور اربعین به کجا؟

شعر انقلاب پیش‌بینی‌ناپذیر است

محمدمهدی سیار، شاعر فلسفه‌خوانده هم عاطفه کودکان و طبیعت‌گرایسی را دو وجه مهم شعر این شاعر دانست و افزود: «در شعر انصاری‌نژاد ما شاهد حضور شعرهای عاشقانه کمی هستیم، اما او با استفاده از نوعی عاطفه کودکی و طبیعت‌گرایی، به شعرش طراوت داده و این ویژگی‌ها سبب شده است که با وجود داشتن نگاه اجتماعی قدرتمند،